

22848

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ * SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEKKE MUSİKİSİNDE ZEKAİ DEDE'NİN

YERİ VE ÖNEMİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MEHMET ADANIR

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : 12.06.1989

Tezin Savunulduğu Tarih : 31.06.1989

Tez Danışmanı

: Dr.Eser CİNER ÇOLAKOĞLU

Diğer Jüri Üyeleri

: Doç.Dr.Mutlu TORUN

Doç. M.Cahid ATASOY

**E.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ**

TEMMUZ, 1989

İ Ç İ N D E K İ L E R

ÖZET	-----	iii
SUMMARY	-----	iv
BÖLÜM 1. GİRİŞ	-----	1
BÖLÜM 2. TARİHÇE	-----	3
BÖLÜM 3. KONU İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER	-----	6
3.1. Tekke Musikisi	-----	7
3.1a.Tanım	-----	7
3.1b.Tekke Musikisi Formları	-----	7
3.1c.Güfte Şairleri	-----	15
3.1d.XIX.Yüzyılda Tekke Musikisi	---	19
3.2. Zekaf Dede	-----	21
3.2a.Hayatı	-----	21
3.2b.Musiki Anlayışı ve Tekke Musiki - sindeki Yeri	-----	27
BÖLÜM 4. KENDİ ÇALIŞMAMIZ	-----	32
4.1. Materyal ve Metod	-----	32
4.2. Zekaf Dede'ye Ait Eserler Üzerin- de Yapılan Çalışmalar	-----	32
4.2.1. Eserlerin Genel Tasnifi	--	32
4.2.2. Elimizde Mevcut Eserlerin Makamlara Göre Tasnifi	--	37
4.2.3. Elimizde Mevcut Eserlerin Usullere Göre Tasnifi	---	42
4.2.4.Elimizde Mevcut Mevlevi Ayinlerinin Usul Yönünden Tasnifi	---	44
BÖLÜM 5. TARTIŞMA VE SONUÇ	-----	51
LUGATÇE	-----	56
E K L E R	-----	58
K A Y N A K L A R		
Ö Z G E Ç M İ Ş		

Ö N S Ö Z

"Tekke musikisinde ZEKAİ DEDE'nin yeri ve önemi" konulu bu çalışma; İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Yüksek Lisans Tezi olarak hazırlanmıştır.

Çalışmalarım ile ilgili olarak, yardımlarıyla tezimi yönlendiren tez danışmanım, İstanbul Teknik Üniversitesi Güzel Sanatlar Bölümü Geleneksel Müzik Birimi Başkanı Sayın Dr.Eser Ciner ÇOLAKOĞLU'na, ilgi ve desteğini bizlerden esirgemeyen, yararlı görüşlerinden faydalandığım hocamız, İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü Sayın Prof.Dr.Nilüfer AĞAT'a, teşviklerini gördüğüm hocamız İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Müdürü Sayın Doç. Fikret DEĞERLİ'ye, engin bilgilerinden yararlandığım İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Öğretim üyesi, ses sanatçısı Bekir Sıdkı SEZGİN'e, Tasavvuf Musikisi ve Folklorunu Araştırma ve Yaşatma Vakfı Başkanı Sayın Sefer DAL Beyefendi'ye en içten teşekkür ve şükranlarımı ifade etmeyi şerefli ve zevkli bir görev kabul ederim.

MEHMET ADANIF

Ö Z E T

"Tekke musikisinde Zekai Dede'nin yeri ve önemi" konulu çalışmamızda, bugüne kadar üzerinde durulmayan, hususlar ele alınmış ve Zekai Dede'nin tekke musikisinde yer alan eserleri araştırılarak tesbit edilmiştir.

XIX.Yüzyılın ikinci yarısında büyük önem kazanmış olan Zekai Dede Efendi, dini ve ladini eserler vücuda getirmiştir. Musiki tarihinde Buhurizade Mustafa İtri ve Hamamizade İsmail Dede gibi, ekol sahibi olan bir bestekarımız da hiç şüphe yok ki Zekai Dede Efendi'dir.

Bu çalışmamızda, Zekai Dede Efendi'nin hayatı incelenmiş olup, onun tekke musikisine ait olan her forumdaki eseri bir araya getirilmeye çalışılmıştır. Zekai Dede'nin, suzidil, maye, ısfahan, suzinak ve saka zemzeme mevlevi ayinleri musiki repertuarımızın çok kıymetli eserlerini oluşturmaktadır. Çalışmamızda bu eserler usul yönünden tasnif edilmiştir.

Ayrıca; ilahi, tevşih, cumhur ilahi, na't ve durak gibi değişik türdeki çok sayıda eserleri araştırılmış ve tasnif edilmiştir.

Tekke musikisi'nin tarihçesi ele alınarak, formlar geniş bir şekilde incelenmiş ve sınıflandırılmaya çalışılmıştır. Eserlerin güfte şairleri kronolojik sıraya göre tanıtılarak bunlar hakkında bilgi verilmiştir.

Tezimizde bahsi geçen eserlerinden, araştırılıp bulunanlar ekler bölümünde yer almaktadır.

Tekke Musikisi'nin pek çok yönleri ele alınarak, üzerinde oldukça hassas çalışmalar yapmak gerekmektedir. Gelecekte, bilinmeyen yönlerinin açıklığa kavuşturularak musikimize kazandırılması en büyük arzumuzdur ve bu çalışma, yararlı olacağı inancı içinde, bu amaca yönelik olarak gerçekleştirilmiştir.

S U M M A R Y

In our work the subject "The position and the importance of Zekai Dede in the music of mysticism" ; we explained themes that are not paid much attention till now and by researeling discovered the works of Zekai Efendi in the mystical music.

Zekai Efendi,who brought into being religious and secular works became important in the second half of 19th century undonbtedly,in our history of music,Zekai Efendi is one of the composers who belong to a school such as Buhurizade Mustafa Itri ve Hammamizade İsmail Dede.

In this work,after having studied the life of Zekai Dede Efendi,we try to bring together all his works relevant to the mystical music Suzidil,Maye,Isfahan,Suzinak,Saba Zemzeme,of the ritnal of Mevlevi dervis his form very precious works of Zekai Efendi of our reportory of music.In our study these works have been examined carefully as rythmic pattern.

In addition many different kinds of his work,such as,ilahi,tevşih,cumhur ilahi,durak,have been researched and compiled.

By studying the history of mystical music,his forms are examined carefully in their vastness and a classification attempted.

The poets of text for music of the works have been introduced chronologically and information about them given:

The mentioned works,found after researching Zekai Efendi in our thes are located in subject index.

It is necessary to work delicately on the mystical music with its vavious sorts.

In future,to discover these unknow mays,sorts is our greatest wish.And this work,beliving in this its beneficial has been accomplished to words this goal.

BÖLÜM I - GİRİŞ

Dini Türk musikisi; câmi ve tekke musikisi olmak üzere iki kısma ayrılmaktadır. Bunlar, esasta müsterek olmakla beraber, her biri icrâ edildiği yerin hususiyetine göre ayrı bir usul ve tavır arz etmektedirler. Doğrudan doğruya veya dolaylı olarak Türk toplumunu sosyal ve fonksiyonel açıdan etkileyen tarikatların sayıları oldukça fazladır. Özellikle XV.yüzyıldan itibaren, Türk musiki-sinde büyük dehalar yetişmeye başlamış, tekkeler; bestekarların yetiştiği birer okul niteliğinde olmuştur. Lâ-dini mahiyetteki eserleri besteleyenlerin ekseriyetle bir tarikat mensubu oldukları görülmektedir. İtri, Dede Efendi, Zekâi Dede gibi büyük bestekarlarımız tarikat terbiyesi içinde yetişmiş şahsiyetlerdir.

Gelecek nesillerin milli musiki kültürü içinde yetişmesi ve onu devam ettirmesi için, tarihi musikimizde büyük ve mühim bir yer tutan dini musiki eserlerinin, bilinmesi, neşredilmesi ve öğrenilmesi, hem hizmet hem de zaruret olarak karşımıza çıkmaktadır.

Batıda da büyük bestekarların kilise musikisi içinde yetiştikleri ve dini eserler besteledikleri bilinmektedir. Ney virtüözü Niyazi Sayın da; "Musiki Sanatı içinde esas hareket dini musikiden başlar. Bu batıda da böyledir, doğuda da.. Hendel'in dünyanın hayranlığını kazanan ölümsüz besteleri hep dini musikinin etkileri altında yapılmıştır" diyerek bu gerçeği ifade etmek istemiştir.

Bu kıymetli eserlerin, bir araya getirilerek kazandırılması musiki tarihimiz açısından büyük önem ve anlam taşımaktadır. Bu konuda kaynak oluşturulacak çalışmalara ihtiyaç vardır. Tekke musikisinin elimizde kalan eserleri mahdut sayıdadır. Zekâi Dede'nin hayatı, şahsiyeti

tekke musikisinde yeri ve önemi araştırılarak incelenmiş, ele alınmayan eserleri araştırılmış ve musikimize kazandırılmak istenmiştir.

BÖLÜM 2 - TARİHÇE

Türkler'in İslamiyet'ten önce de sade ve tabii güzellikleri olan bir milli musikiye sahip olduğu bilinmektedir. Bu musiki, şiirden ayrılmayan dönemlerde, ozan, bahşi, kam gibi adlar taşıyan; şâir musikişinaslar tarafından icrâ edilirdi (1).

Eski Türk musikisi; İslamiyet'ten sonra da aynı özellikleri koruyup, Araplar ve Acemlerden etkilenmemiş, aksine onları etkisi altına alarak, asırlar boyu şark musikisinin ölmez eserlerini meydana getirmiştir. Fârâbi (Öl.950), İbni Sina (Öl.1037), Meragi (Öl.1434) Türk milletinin mühim şahsiyetleridir.

Hazreti Muhammed (S.A.V), Kur'an-ı Kerim'in güzel sesle ve kaideye uygun olarak okunmasını emretmiştir. Bu rağbetin sonucunda tecvid ve kıraat doğmuştur. Musiki ve şiirin tarikat ayinlerinde yer alması, bu sanatın gelişmesine vesile olmuş, böylece ilahi, na't ve tevşihleri besteleyenler ortaya çıkmıştır (1).

Saz musikisi'nin bazı tarikat ayinlerinde yer aldığı bilinmektedir. Mevlana Celâleddin Rumî'nin kişiliğinde vücud bulan ayinler, ney, rebab ve kudüm'ün iştirakiyle yapılmaktadır. Bektaşî'likde de "saz"'a büyük önem verilmiştir. XII.asır mutasavvıflarından Tapduk Emre'nin altı telli saz olan "şeşta"'yı çaldığı rivayet olunmaktadır. Kadirîlik, Rıfâî'lik, Bedevilik, Sâzelilik, sâdîlik gibi tarikatların zikir meclislerinde kudüm ve def'in çalınmakta olduğu görülür. Diğer tarikat ayinlerinde ses

(1) Ergun, S.N., Türk musikisi antolojisi "Dini Güfte-ler", C.I, S.7,8.

musikisi önemli bir yer almaktadır. Her tarikatın husu - si bir "ayin"'i vardır. Ayinler genellikle tarikatın evradı ile başlamakta ve idare zakirbaşı tarafından yapılmaktadır (1).

Anadolu Türkleri arasında ilk dini bestekar, mutasavvıf Hacı Bayram Veli'dir. İlahi bestelediği rivayet edilmektedir. Damadı Eşrefoğlu Rumî ve Rumî'nin damadı Abdurrahim Tırşî'de dini eserler bestelemişlerdir (1).

XV.asra ve ondan önceki asırlara ait musiki kaynağına pek rastlanmamaktadır. XV.asırda Şeyh Vefa, "Zeynîlık" tarikatının yayılmasını temin için çalışmıştır. Tertib ettiği "Vefâiye evradı"'nı bestelediği bilinmektedir. Hasan oğlu gibi musikişinaslar yetişmiştir (1).

XVI.asırda yetişen bestekarlar arasında Niyazi, Sinaeddin, Yusuf, Mahmut Çelebi ve Zâkir Recayî'yi sayabiliriz.

1594'de vefat eden Sultan Murad III'ün hece vezni ile yazdığı manzume segah makamında bestelenmiştir. "Ayin-i Kadim" adı ile meşhur "Pengâh, Dügâh, Hüseyini" ayinlerinin XVII.asırdan önceki devirlere ait olduğu söylenmektedir. Bu ayinlerin Molla camii (Ö.1492) ve Merâgalı Abdülkadir'in oğlu Abdülaziz'e ait olduğu da rivayet edilmektedir. XVI.asrın son yarısında büyük önem kazanan mutasavvıf Aziz Mahmut Hüdayî'dir (Ö.1628). Celvetiliğin intişarında büyük amil olan değerli şahsiyettir. Bestelenmek üzere bir takım manzumeler ele almış, teravih tesbihleri, temcidler, münacaat ve ilahiler yazmıştır. Tesbih ve temcidleri kendisinin bestelediği rivayet edilir. Hüdayi dergahında yetişen iki zakirbaşı, Hafız Kumral ve Şaban Dede'dir (1).

XVII.asır, dini musikimizin inkişaf ettiği bir devirdir. Bu asrın en büyük musikişinası Hafız Post'un hisar

(1) Ergun, S.N., Türk musikisi antolojisi, "Dini Güfte-ler", C.1, S.15,16.

makamındaki "tevşih"'i ile Edirne'li Küçük Derviş Mustafa'nın beyâtî ayin-i şerifi sanatkarane eserler'dir. Bu asrın ilk yarısında yetişenler; Bezciade Muhyeddin, Koğacıade Şeyh Mehmet ve Zakirî Hasan'dır. XVII.asır musiki şinaslarından biri de "Sünbülüye" tarikatına mensub Abdülkerim'dir (Ö.1579). Bu devirde ayrıca Galatalı Vehbi Osman, Nasuh Paşazade Ömer (Ö.1657), Yakubzade Şeyh Mehmet (Ö.1679), Nefes ambarı Şeyh Osman (Ö.1683), Mustafa Anber Ağa (Ö.1683) yetişmiştir (1).

XVIII.yüzyıl, dini musikimizin en ziyade gelişme gösterdiği yüzyıldır. İtri, Nazîm, Tosunzade, Kara İsmail Ağa, Abdi Ağa, Hasan Ağa, Bekir Çavuş, Seyyid Nuh ve Tomtom İmam, münacaat, na't, gazel, murabba gibi eserler bestelemişlerdir. Abdulahat Nuri, Niyazi Mısrî, Sivaslı Şemsi, Seyfullah Halveti ve Yunus Emre'ye ait tekke şiirleri de bestelemişlerdir. Sultan III Mustafa ve III Ahmet sade bir dille ilâhî güftesi yazıp, bestelemişlerdir. Gülşeniye şeyhi Ali şirüganı devrin en önemli şimaları arasında yer alır. İtri (Ö.1711) Türk tasavvuf musikisinin en kudretli şahsiyetidir. Onun nühüft "tevşih" ile segah "mevlevî ayini" ve tekbir, rast na't'ı en mükemmel eserleridir. Nâyi Osman Dede'nin Mi'raciyesi ve ayinleri vardır. Nizam Yusuf Çelebi'nin rast ve eviç makamlarındaki "Durak"'ları birer şaheserdir. Ayrıca, Çatal Sakal Mustafa (Öl.1709), Himmetzâde Abdullah (Öl.1710) İstanbul'lu Şeyh Ahmet (Öl.1711), Mevlevî Mustafa, Celveti Şeyhi İsmail Hakkı (Öl.1724), Mevlevî Neyzen Derviş Musa (Öl.1727), Enfi Hasan Ağa, İbrahim Ağa (Öl.1732), Molla Mustafa (Öl.1732), Hüsni Dede (Öl.1734), Buhirizade Abdülkerim (Öl.1778), A'mâ Sadık (Öl.1780-90), Vardaakosta Ahmet Ağa (Öl.1794), Hafız Şeydâ, Abdurrahim Dede (Öl. 1799), bu asrın tanınmış bestekarlarıdır (1).

XIX.Yüzyılda tekke musikisi hakkında geniş bilgi, Tezimizin 3.Bölümü'nde yer almaktadır. Bu nedenle ayrıca burada bahsedilmemiştir.

(1) Ergun, S.N., Türk musikisi antolojisi, C.I, S.25,26, 27,28,29,..... 38..

BÖLÜM 3 - KONU İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER

Tekke musikisinin esasını, ibadet, takva, vecd, hâl, istigrak ve vahdet-i vücud teşkil eder (x). Ayinlerin muhtelif safhalarında dini ve terbiyevi pek çok mistik manalar bulunduğu mutasavvıflarca ifade edilmektedir. Bazı tarikatların musikilerinde başka başka inceliklerin olduğu görülür. Anadolu Türkleri arasında en çok yayılan Halvetilik ve kollarında, "Devran" yapıldığı için musikilerinde bir coşkunluk hakimdir. Zikrin icap ettirdiği bu hareketli musiki yanında, bir takım bestelere de, bu tarikatlerce büyük önem verilmiştir. Türk musikisinin en güzel ve o nisbetle sanat yönü güçlü eserlerinden olan "durak" ve tevşihlerin, ekseriyetle bu tarikata mensub musikişinaslarca vücuda getirildiği söylenebilir (xx).

Celvet-i tarikatının musikisinde, hafif bir hareket mevcuttur. İcrâ ettikleri eserler uslup itibariyle ayinler; derun-i bir vecde davet eden, sanat bakımından Türk musikisinin en kıymetli eserlerini oluşturur. Tarikat ayin-i icra edilirken çalınıp okunan eserler anlamı taşıyan mevlevi ayinleri, dini duygulara tercüman olacak uslubla bestelenmişlerdir. Mevlevi ayinleri, Güftesi Hazreti Mevlana'ya ait olan, Mesnevî Şerif, Divan-ı Kebir veya manzumelerinden seçilen eserlerden oluşur.

Tekke musikisinde, Besteli evrâd-ı şerif, perdeli tevhid, ism-i Celal, nefes, durak, naat, mersiye, tevhid, ayin-i şerif, savt gibi formlar bulunmakta, ayrıca kuûd, kıyâm, devrân, Cumhûr gibi değişik tarzlar gösteren ilahiler

(x) Bilinmiyen kelimeler (Lugatçe) kısmında verilmiştir.

(xx) Durak ve Tevşih hakkındaki bilgi tekke musikisi formları bahsinde verilecektir.

yer almaktadır. Ayinleri icra ettikleri yerler "Meydan" "Tevhidhâne", "Sema'hane" gibi özel adlar almaktadır. Mevlevi'ler "sema", Kadiri'ler "kıyam", Halveti'ler "devran", Nakşi'ler "kuûd", Bektaşî'ler "samah ayini icra etmektedirler.

3.1. Tekke Musikisi :

3.1.a) Tanım :

Mutasavvıflar tarafından dile getirilen "tekke şiiirinin veya tasavvuf edebiyatının bestelenmiş şekline "tekke musikisi" adı verilir.

3.1.b) Tekke Musikisi Formları :

Tekke musikisi, ilahiler (Tevşih, Cumhur, Şuûl ilahileri) ayin-i şerif, naat, durak, mersiye, savt, nefes'lerden oluşmaktadır. Bu formları sırası ile inceleyebiliriz.

3.1.b.1) İlahiler :

Kelime manası "Allah'a ait" demektir. Mevlevi ve Bektaşî tarikatlarından başka diğer tarikat tekkelerinde de genellikle zikir esnasında okunan çeşitli makam ve usullerle bestelenmiş olan manzum eserlere "ilahi" adı verilir.

İlahiler; bir veya bir kaç kişi tarafından tekkelerde, ve buna benzer ibadet meclislerinde, mevlid sırasında ve teravih namazı aralarında okunduğu gibi bunların haricinde de okunabilir. İlahilerin kendine mahsus tavrı vardır, ve bunları şarkı tavrından kurtarmak için bu hususa dikkat edilmesi gerekmektedir. İlahiler çeşitli usullerle bestelenmiştir, ancak ritmik ahenklerinin oyun havalarına benzememesine dikkat edilmelidir. Kuûd, kıyâm, devrân, usûl gibi değişik tarzlar gösteren ilahiler melodi ve usul özellikleri ile ortaya konmaktadır. Bir usul ilahisi, bir kıyâm ilahisi kadar hareketli olamaz, bir devran ilahisi bir durak gibi uzun süreli sesler kullanılarak yapılmaz. Tasavvuf yolu ağır başlı bir anlatım tarzı gerektirir. Bütün bunlar ayrı ayrı özellikte

yapılır. Bir ilahi değişik tasavvuf yolları tarafından kullanıldığında kendi anlatım tarzına uygun özellikleri taşıyacak biçimde kullanılır. Asıl olan ilahinin doğru veya yanlış okunması değil, Tanrıya ulaşmada kişinin üzerinde uyandıracak etkidir. Büyük ve küçük usullerle bestelenen ilahilerin, tekkelerde zikir esnasında, zikir ritmine uygun olan ilahilerden seçilmesi adet haline gelmiştir.

Eskiden camilerde teravih namazları arasında, ilk dört rekatta rast, ikinci dört rekatta uşşak (Hüseyinî), üçüncü dört rekatta saba (Bestenigâr), dördüncü dört rekatta eviç, son dört rekatta ise acemaşiran makamından seçilmiş bir ilahi okunur ve segâh salât ile vitir namazına girilirdi. İlahilerde en çok kullanılan biçim şarkılardaki gibi A,B,C,B'dir. İlahi'yi usul, güfte, vezin veya ayindeki icra tarzlarına göre gruplara ayırabiliriz.

Zekai Dede'nin bestelediği 38 suûl ilahi, 80 ilâhisi vardır (x).

3.1.b.1.1) Tevşih İlâhi :

Arapça "süslemek" manasına gelir. Sözleri Allah'ı ve Peygamber'i öven, mevlid ve mir'aciye bahirleri arasında okunan ilahilerdir. Bu ilahilerle mevlid-i şerif süslenmiş olur.

Zekai Dede'nin 7 tevşih'i elimizde bulunmaktadır.

3.1.b.1.2) Cumhur İlâhi :

Mevlevi ve Bektaşî tekkelerinden başka diğer tekkelerde, zikirler tarafından "kelime-i tevhid" ve "İsm-i Celal'in" arasında okunan, gerek güfte gerek beste itibariyle

(x) Bu ilahilerde örnekler Ekler kısmında ilahiler bölümünde verilmiştir.

tasavvufi zevki ifade eden ilahilere verilen isimdir. Bu ilahiler genellikle evsat usulünde, bazen de devri - hindi usulünde bestelendiği gibi "sofyan" ve "düyek" usulü haricinde her usulde bestelenebilir.

Zekai Dede'nin 6 cumhur ilahisi elimizde bulunmaktadır.

3.1.b.1.3) Şuûl İlahi :

Türkler tarafından bestelenmiş olan, arapça güfteli ilahilerdir. Bu ilahiler, kıyamî, yani ayakta zikir eden tarikatlere aittir. Şuûller sanat bakımından ilahilere göre daha basit, hafif ve hareketli eserlerdir. Zekai Dede 38 şuûl ilahisi bestelemiştir. Bugün bunlardan sadece 13 kadarı elimizdedir. Bu ilahilerin genellikle usulleri düyek ve sofyan'dır.

3.1.b.2) Durak :

Tekke musikisinde, ayin veya zikir arasında duraklama sırasında usulsüz ve serbestmiş gibi okunan ilahilerdir.

Duraklar ; Allah'ın ve Peygamber'in, ayrıca büyük din adamlarının meziyetleri hakkında yazılan sofiyane Türkçe manzum kıtalardan ve her makamdan bestelenmişlerdir. Durakların usulleri yoktur. Durak okuyanlar taksim gibi beste kaydından bağımsız değildirler. Eseri, notasına uygun olarak okumalıdır. Duraklar çok defa dört satırlık manzum kıtalardan seçilirse de, yalnız birinci ve üçüncü mısraları bestelenir ve AABA şeklinde murabba biçimindedir. İkinci ve dördüncü mısralar aynen birinci mısranın bestesi gibi okunur. Üçüncü mısra meyan olup, ona mahsus şekilde bestelenir. Çoğunlukla kısaltılarak birinci ve üçüncü mısralar okunması ile yetinilir. Duraklar ibâdet meclislerinde, tekkeler de zikir esnasında "kelime-i tevhid" den sonra bir veya iki kişi tarafından okunur. Dr.Suphi Ezgi de durakları 21 zamanlı "Durak

Evferi" usulü ile notaya almıştır (2).

Zekai Dede'nin dört durağından ikisi elimizde bulunmaktadır.

3.1.b.3) Mersiye :

Cenaze salâtlarından sonra ve vefat için okunan mevlitler arasında, ölülerin hatırasını yâd için yazılmış ve usulsüz manzum eserlere "mersiye" denir.

Mersiye'ler, musiki bilen kişilerce her makamda usulsüz olarak irticalen okunur. Bununla birlikte usülle yapılmış mersiye örnekleri vardır. Halk şairleri tarafından, bazı olaylarda ölen kişiler veya şehit düşen kahramanlar için yazılmış mersiyelere "Ağıt" denir. Genelde Hüseyini ve muhayyer gibi makamlardan seçilir (3).

Örnek olarak Zekai Dede'nin, evsat usulünde, Hz.Hüseyin'e bestelediği pençgah makamında "Mersiye-i Hazret-i Hüseyin" mersiyesini gösterebiliriz.

3.1.b.4) Mi'râciyye :

Nâyi Osman Dede tarafından bestelenen ve dini musikimizin en sanatlı eseri olan Mi'râciyye, mi'râc gecelerinde okunmaktadır. Altı bölümden oluşan mi'râciyye'nin her bölümü başka bir makamdan bestelenmiş olup her parçası "bahir" adını alır. Güftesi Nasuhi tekkesi Şeyhi Mehmet Nasuhi Efendi" nindir.

M.C.Atasoy ; güftenin bir kısmının da Nayi Osman Dede tarafından yazıldığını ifade etmektedir.

(2) Torun, M., "Türk müziğinde türler ve biçimleri" Notlar, S.4.

(3) Karadeniz, E., "Türk musikisinin Nazariye ve Esasları", S. 169, 162.

Mi'râciyye'nin 1.bahri segah, 2.bahri müstear, 3.bahri düğah, 4.bahri neva, 5.bahri saba, 6.bahri Hüseyini makamlarında bestelenmiştir. Bahirler içinde ayrıca başka makamlarda kullanılmıştır. Bunlar sırası ile 1.bahir'de bestenigar, 2.bahirde beyâtı ve mâye, 3.bahirde sabâ, çargah, küçek, Hüseyini, vechi Hüseyini, aracbar ve acem, 4.bahirde nişabur, 5.bahirde Hüseyini, hişar, bûselik ve şehnaz, 6.bahirde gerdaniye, necid Hüseyini, bûselik, acem ve uzza makamları gösterilmiştir. En son münacatta neva, nişâbur, hüzzam, küçek ve ısfahan makamları kullanılmıştır.

Mi'râciyye ;

"Eyvel Allâh adını yâd eyleriz

Dil dil olmuş kalbi dilşâd eyleriz"

beyiti ile başlamaktadır.

3.1.b.5) Na't :

Peygamberimizin vasıfları hakkında Türkçe veya Arapça yazılmış manzum eserlerin durak tarzında, bir kişi tarafından çeşitli makamlardan irticalen okunmasıdır. Na't-ler, tekkelerde zikir ve ibadet meclislerinde okunur. Na't güftelerine "nutk-ı şerif" denilir.

Zekai Dede'nin uşşak makamında bir na'tı elimizdedir.

3.1.b.6) Savt :

İlahilere mahsus güftelerin aynı makam ve usulle, ancak birbirine benzemeyen çeşitli nağmelerle bestelenmiş başka başka şekillerine "savn" denilir. Gülşeni dergahlarında okunmuştur.

3.1.b.7) Nefes :

Bektaşî şairleri tarafından yazılmış, çeşitli makamlardan küçük usullerle bestelenmiş manzum ilahilere "nefes" denilir. Bunların ilahilerden farkı, Peygamber Efendimizle

beraber Hz.Ali'nin de medhiyesine yer verilmesinden ibarettir

3.1.b.8) Mevlevî-Ayin-i Şerifi :

Ayin'in kelime manası merasim, tören demektir.

Ayin'de, musiki ve sema'nın icrası şu şekildedir. Giriş kısmında, güftesi Hz.Mevlana'ya ait, Buhurizade Mustafa İtri'nin bestelediği Na't-ı şerif okunmaktadır. Na't bitince neyzen-başı, okunacak ayin'in makamında bir taksim'e başlar, evvela dem seslerle, makamın esasını ortaya koyar, sonra tizlere yükselir, geçkiler yapar. Bu taksim mesnevi-i şerif'in ;

"Bişnev ez ney çün hikayet mi koned
ez cüdâyîhâ şikayet mî koned"

beytinin manâ ve esrârını dile getirir. Taksim sona erince kudümzenler devr-i kebir (28/4) usulündeki peşreve başlarken, şeyh Efendi ile semazenler, içlerinden "Ya Allah" diyerek, ellerini şiddetle yere vurup ayağa kalkarlar. Bu vuruşa "İsm-i Celâl" aşkına vuruş denir. Sultan Veled Devri : şeyh, postun önüne gelir, baş keser, şeyh'le beraber aynı zamanda baş kesilir, şeyh semahanenin iç tarafında, yavaş yavaş yürümeye başlar. Sağ ayağını atıp sol ayağının parmak uçları yere basarak ve biraz durarak, sonra sol ayağını atıp sağ ayağını aynı şekilde basarak icra edilen peşreve uyarak yürür. Şeyh, post'dan üç adım ayrılınca, arkasındaki derviş, posta yakın bir yerde durup ayağını mühürlür, baş keser ve hatt-ı istiva'ya basmadan, sağ ayağını postun üstünden öbür yana atar. Sol ayağını da attıktan sonra post'a arkasını çevirmemek üzere ayağını mühürleyip durur. Onun arkasındaki derviş, postun önüne gelir. Karşı karşıya gelen iki derviş birbirinin gözleriyle, kaşlarının arasına bakarlar. Sonra sağ ellerini kalplerinin üzerine götürerek, ayakları mühürlü baş keserler. Karşıdaki derviş semahaneye arka çevirmeden döner, önde gideni aynı tarzda yürüyerek takip eder. Sema'hanede türbe varsa

dervişlerin hepsi, türbenin önünde durup baş keserler, sonra yollarına devam ederler. Dervişler, çalınan peşre-ve uyararak ve birbirine niyâz ederek sema'hane'yi üç defa devr ederler. Devr-i veledi'nin Hz.Mevlana'nın oğlu Sultan Veled tarafından ihdas edildiği için, bu adı taşıdığı ileri sürülmektedir. Bu arada, mutrıb müziğe devam etmektedir.

Şeyh post'a geçince âyin-i şerif okunmaya başlar. Şeyh'le beraber baş kesen sema'zenler, sağ kol üste gelmek, parmaklar düz ve aralıkları açık olmak şartı ile kollarını göğüs üstünden çaprazvâri omuzlarına koyarlar. Şeyh, post'un ön tarafına gelip, baş keser, herkes ona uyup baş keser. Şeyh bu arada içinden "gerçek varlığınızın dairesinde dönün, asıl şeklinize uygun amelde bulunun" demek olan; "Kanü daireten alâ vuvûdikum ve âmiletan alâ şâkiletiküm" sözlerini söyler, baş keser Sema'zen - başı, yürüyüp şeyh'in önüne gelir, önce şeyh'in elini öper, şeyh'te eğilip onun sikkesini öpmek suretiyle sema'zen başına niyaz etmiş olur. Diğer can'lar da oldukları yerde niyâz ederler.

Sema'zenbaşı bu niyazdan sonra, şeyh'in karşısında ve biraz sağda durur. Sema'zenler birer birer yürüyüp niyaz ederler. Şeyh'te can'ların sikkesini öper. Sema'a giren yavaş yavaş kollarını göğsüne doğru sıyırarak yanlarına getirir, kanat açar gibi kollarını yavaşça düzelterek, her iki kolunu yukarıya kaldırır. Ellerin bu durumu "Hak"tan alır, halk'a saçarız; hiç bir şeyi kendimize mal etmeyiz" manasındadır.

1.Selam'lar umumiyetle, Devr-i Revan, bazan da ağır düyek, devr-i hindi, sofyan usulüyle bestelenmiştir. M.C. Atasoy; Arel'in Mevlevi Ayininden başka bir ayinde devr-i hindi usulüne rastlanmadığını ifade etmektedir. Önce ayinin esas makam-ı ortaya konur, sonra geçkiler yer alır. 1.Selam bazan bir saz terennümü ile, bazan de doğrudan doğruya 2.selama bağlanır. Sema'zenler, 1.kısım

sona erince düşmemek için birbirine dayanarak bir kaç kişilik kümeler oluşturarak niyaz vaziyeti alırlar. 2.Selam umumiyetle evfer usulünde olur. İkinci selam'da çok kere Hz.Mevlana'nın

"Sultânımsın, sultânımsın
Canımda benim imanımsın
Ben canlanırım bir nefesinle
Bir can ne demek, yüz canımsın"

rûbaisi, kullanılmış, çok kere bestesiyle 4.selam'da da aynen tekrar edilmiştir. 2.selam'ın sonunda yine selamlaşma merasimi yapılır.

3.Selam, ayinin en uzun kısmıdır. Bu kısımda devr-i kebir, aksak semai ve yörük semaî usulleri yer alır. Devr-i kebir yerine frencin, düyek veya evsat gibi usuller olabilir. Nisbeten ağır icra edilen bu kısım bir saz terennümü ile devam eder ve güftesi Eflakî'nin olan ;

"Ey ki hezâr aferin, bu nice sultan olur ;
kulu olan kişiler hüsrev-ü hakan olur"

beyti ile başlayan kısma bağlanır. Bu kısım daima yürük sema-i usulüyle bestelenir ve terennümle bir kaç bölme-ye ayrılırlar.

4.Selam, 2.selam gibi evfer usulünde ve ağır icra edilir. Bu son devirde semazenbaşı kimseyi ortaya almaz, herkes dış halkadadır. Sema'zenbaşı da şeyh'e niyaz edip eski yerine gider, ayak mühürleyip durur. Bunun üzerine şeyh, baş kesip, hırkasının sağ tarafını, bel hizasında sol eliyle, sağ elini de kalbine götürerek sema'a başlar. Yürüyerek tam hatt-ı istiva'nın tam ortasına gelir. Şeyh kol açmadan ağır ağır sema eder. Bu sema'ya "Post semâ'ı" adı verilir.

Ayin'in son kısmı bitince, son peşrev çalınmaya başlanır. Bu son peşrev velveleri düyek usulünde icrâ edilir.

Ardından son yörük sema'i ye geçilir. Bu da tamamlanınca neyzenlerden biri son taksimi yapar. Şeyh Efendi, yavaş yavaş semâ ederek post'a doğru yürümektedir, tam post'un önüne geldiğinde son taksim de biter. Şeyh, sem'a dan çıkıp, yeri öpererek otururken, mutrib'dan biri yüksek sesle aşr-ı şerif okumaya başlar. Bunu duyan sema'zenler baş kesip oldukları yerde otururlar. Böylece âyin sona ermiş olur.

3.1.c) Güfte Şairleri :

Bilal-i Habeşi (? - 641) : Habeş asıllıdır. İslam dininin ilk müezzini'dir. İslamiyeti ilk kabul edenlerden - dir. Mekke'de bir ailenin kölesiyken Hz.Ebubekir tarafından satın alınarak azat edilmiştir. Hz. Muhammed ile Medine'ye yerleşmiş ve Kâbe'nin damında ilk ezanı okumuştur. Şam veya Halep'te gömülü olduğu rivayet edilir (4).

Ahmet Rıfai (Basra 1118 Ş - 1183) : Rıfai Tarikatının kurucusudur. Yedi yaşında basası ölünce, dayısı kendisini Basra'da şafiî bilginlerinden Ebul Fazl Ali El-Vasatî'nin yanında öğretim yapmaya göndermiştir. 27 yaşında tahsilini bitirdikten sonra ünlü bir şeyh olan dayısı Mansur'dan icâzet almıştır. Dayısı ölürken yerini kendisine bırakmıştır. Kısa zamanda müridlerinin yüzünü aştığı söylenir. Kasidelerinden teşekkül eden bir divan-ı, dua'lar, vird'ler, ve hiziplerini ihtiva eden bir derlemesi mevcuttur. Hal tercümesini yazanlar alçak gönüllülüğünden dolayı Kavs, Kutb ve hatta şeyh'lik ünvanını tecavüze mücadele etmemeyi öğretimine esas almıştır (5).

Mevlanâ Celaleddîn Rûmî (Belh 1207 - Konya 1273) : Asıl Adı Muhammed, lakabı Celâleddin'dir. İslam tasavvufunun büyük mümessillerinden, Türk mütefekkir ve şairidir.

(4) Türk Ansiklopedisi, Cilt 6, S.370.

(5) İslam Ansiklopedisi, Cilt 1, S.203.

Mevlevi tarikatının kurucusudur. Babası büyük alim Bahaddin Veled'dir. Hz.Ebubekir soyundandır. Hz.Mevlana islam ilimlerini tahsil için Suriye'ye gitmiştir. Kadı Burhaneddin'den dersler almıştır. Hayatı çok muntazam, tavrı, hareketi mazbut, giyinişi çok itinalıdır. Şems-i Tebriz-i ile karşılaşınca hayatı birden bire değişmiştir. Şems-i az konuşur, az yer, okur fakat yazmaz, halktan kaçınan, gezginci bir dervıştır.

Yaşayışı : Yüksek, kibar bir aileye mensubtur. Sultan Veled ; "Büyük babamın azameti kibriyâî, babamın tevazuu Muhammed'in ahlakına uygun idi" demiştir. Mevlanâ fetva yazmış, karşılığında hükümetten pek az bir maaş almıştır. Evi olmayan ama kendi adıyla anılan metresede oturmuştur. Birinci karısı Semertkantlı Hoca Şerafeddin'in kızı Gevher Hatun'dur ve bundan Sultan Veled doğmuştur. Onun ölümünden sonra Geri Hatun'la evlenmiş, Emir Alim Çelebi, Melike Efendi, Bula Hatun isimli çocukları dünyaya gelmiştir.

Mevlanâ'nın fikir hayatı ; Çeşitli inançları ve fikirlerini Mevlevilik oluşturur. Tasavvuf ve aşk onun hayatında başlıca yeri işgal eder. Mesnevisi, onun iç alemini göstermektedir. Kısaca, Allah, vucud-u mutlak, nübüvvet, ilim, hayat, berzah, ahiret, cennet, cehennem, velilik, kaza, kader, hilkat, ruh, cebir, güzellik, çirkinlik, musiki gibi konular ele almakta ve bunları hikayelerle anlatmaktadır.

Mevlanâ, eserlerinde edep, haya, terbiye, zeka ve ferahret gibi kavramlara büyük önem vermiştir.

Eserleri ; Mesnevi, Divan-ı Kebir, Fini mâ-fih, Mecalis-i Seb'a (Yedi öğüt) mektubat'tır (6).

Yunus Emre (1240 - 1320) : Türk şairidir. Anadolu Lehçesi ile bir çok samimi şiirler yazmış, meşhur mutasavvıftır. Bolu veya Sivrihisar'da doğduğunu rivayet edenler varsa da, doğduğu yer, öldüğü yer belli değildir. Bir çok yerleri Anadolu, Suriye ve Azerbeycan'ı gezip dolaşmış, şeyhliğe kadar yükselip 1307 yılında "Risâletü'n-Nashiyye" adlı eseri yazmıştır. Bektaşî veya kadiri olduğu söylenir. Porsuk suyu ile Sakarya'nın birleştiği bir yerde zaviyesi olduğu söylenir. Eskişehir Sarıköy'de gömülü olduğu rivayet edilir (7).

Hayali Mehmet (? - Edirne 1557) : Divan şairidir. Çok küçük yaşta haydarî dervîşi Baba Ali Mest'in etkisiyle tasavvuf anlayışını benimsemiştir. Kanunî Sultan Süleyman'ın nedimleri arasına girmiştir. Sancak beyi olmuştur. (1536). Hayali, zengin lirikminin gür ve kuvvetli oluşuyla divan şiirinin üstün değerlerinden biridir. Kallenderilik tarikatının etkisini taşıyan şiirlerinde, aşk ve tasavvuf birbirleriyle kaynaşır. Fuz'ulî gibi bir şairi bile etkilemiştir. Kaside ve gazel yazmıştır (8).

Aziz Mahmut Hüdaî (1543 - İst. 1628) : Büyük Türk mutasavvuf şair ve bestekarıdır. Celvetî tarikatının kuru - cusudur. 18 arapça, 12 Türkçe eser yazmıştır. En önemli eseri şeyhi üftade'nin tasavvufa ait sözlerini toplayan vâkı'at'tır. Çargah tevşîhi, dinî musikimizin parlak eserlerindendir (9).

Niyazi Mısri (Mehmet) (Malatya ? - Limni 1693) : Türk mutasavvıfı ve şairidir. Öğrenimini Mısır'da yaptığı (1638) için Mısri adıyla anılır. Önce kadirî, sonra Halvetî tarikatına girmiştir. Tasavvufu uğraşanlar kendisini Halvetiliğin Mısriye şubesinin kurucusu sayarlar.

(7) Türk Ansiklopedisi, Cilt 30.

(8) Meydan Larousse, S.718.

(9) Türk Ansiklopedisi, Cilt 19, S. 401.

Şeyh olunca, Bursa'da, Abdal Ali adında biriyle yaptırdığı tekkede verdiği vaizlerinde "cifr" denilen gizli bir bilimden söz ettiği için, önce Rodos'a sürülmüş, affedilince yine Bursa'ya dönmüş, yine aynı suçtan Limni adasına sürülerek burada ölmüştür. Mısırî'nin tasavvufi nitelikte oniki eseri olduğu söylenir. Üç kitabı basılmıştır. Şiirlerini bir araya toplayan "Divan-ı ilahiyat" bunlardan biridir (10).

Sabit (Alaeddin), (Bosna 1650, İst. 1712) : Bosna'da medrese eğitimi görerek, sonra İstanbul'a gelmiş, İran, Arap ve Türk edebiyatını incelemiştir. Seydi Mehmet Paşa dairesi imamlığında Bursa, Konya, Diyarbakır kadılıklarında bulunmuştur. Tasavvuf ve din konularında çalışmış ve daha çok mesnevileriyle tanınmıştır. Deytun ve atasözlerine geniş yer veren, Sabit'in alaycı, yerici, eğlenceli bir anlatımı vardır. Eserler : "Derename", "Zafername", "Edhem ve Hüma" Divanı'dır (11).

İbrahim Hakkı Erzurumi (Hasankale/Erzurum 18 Mart 1703- Tillo Köyü/Siirt 23 Haziran 1780)

Ünlü Türk düşünürü ve mutasavvıfıdır. Babası Derviş Osman'dır. Annesi Mahmut kızı Şerife Hanife Hatun'dur. Nakşibendî tarikatına bağlıdır. Şeyh'in torunu Fatimatül Azizey'le evlenmiştir. Tillo'da onbeş yıl kalmıştır. II. Mahmut'la görüşmüş Arabistan ve Mısır'ı görmüş, bilgisini ilerletmiştir.

Eserleri ; "İlahi-Name, Ma'rifetname, İrfâiyye, İhsâniyye Mecmû at'ül Maâmî, Tuhfet'ül-Kirâm, Nubbet'ül Kelâm, Massık'ul Yub, Sefine-i Nüb, Kenz'ül-Kutub, Definet'ür-Rûb, Rübüs surûb, Ülfet'ül-enam, Ervet'ül İslam, Heyet'ül-Islam'dır (12).

(10) Türk Ansiklopedisi, Cilt 25, S. 296.

(11) Türk Ansiklopedisi, Cilt 27, S. 499.

(12) Türk Ansiklopedisi, Cilt 19, S. 507.

Seyh Zekâî Efendi (? - İst. 1812) : Üsküdar muhafızı olan İbrahim Bey'in oğludur. Bir müddet divanı humayun kalemine devam ettikten sonra memuriyeti terk ederek Şabaniye tarikatinden el almıştır. 1205 Ummi Sinan Dergahı Şeyh'liğine geçmiştir. Matbu olan divanı tanınmış şairlerinden olduğuna delalet eder (13).

Seref Hanım (1809 - İst. 1961) : Türk şairidir ve Şeyhülislam Aşir Efendi ailesinden şair Nebil Bey'in kızıdır. Şiirlerinden köklü bir eğitim gördüğü anlaşılmaktadır. Mevlevi tarikatına mensubtur. Bir divan'ı vardır (13).

3.1.d) XIX.Yüzyılda Tekke Musikisi :

Osmanlı hükümdarı III.Selim'in musikişinaslara karşı büyük teveccüh göstermesi ve onları himaye etmesi, bu sanatın yükselmesine mühim bir vasıta teşkil etmiştir. Na't, âyin, durak, ilâhi gibi kıymetli eserler bestelemiş olan III.Selim, büyük bir müzisyendir. II.Mahmut'da musikiden anlayan, dini ve Ladini eserlerden derin haz duyan bir padişah'tır.

Asrın II.yarisında, tekke musikisinde bir durgunluk olduğu camii ve tekke musikilerinin en mükemmel eserlerini teşkil eden Na't ve durakların da yavaş yavaş kayboldukları, miraciye ve mevlid bestelerinin de çok az kişinin hafızalarında kaldığını öğrenmekteyiz. Bu asrın sonlarında bilhassa "şuûl" ler revaçtadır. Kıvrak oldukları için dini rakslara müsait fakat sanat endişesi ile vucuda getirilemeyen şuûllerin, ekseriyetle Mısır, Trablus, Şam ağzı mahsûller olduklarını görmekteyiz. Nitekim asrın sonunda Zekâî Dede'nin bestelediği şuûl ilahileri, bu cereyanın neticesi olarak gösterilmiştir. Bestekarlar, İsmail Dede başta olmak üzere "Anadolu ve Rumeli" nağmelerine rağbet etmişlerdir. Hacı Arif Bey ve Hacı Faik Bey gibi bu asırda yetişen bestekarların eserlerinde, şarkı formunun hakim olduğu izlenmektedir.

(13) Naci Muallim, "Osmanlı şairleri", S. 324.

XIX.yüzyılda, tekke musikisinin XVIII.yüzyıla nazaran ilerlediği söylenemez. Bu nedenle tekkelerde, XIX.asırdan önce vucuda getirilen eserler okunmaktadır. Bu asrın meşhur ilahi bestekarı, Sünbüliye'den şikarizade Ahmet'tir. Kadiasker İzzet Efendi, Na't ve duraklarda başarılı olmuştur. Bu devrin na't, durak ve ilahi besteleyen kıymetli şahsiyetleri arasında III.Selim, Duhanî Şerif, Dellalzade İsmail Efendi, H.Arif Bey, H.Faik Bey, Rüşen Efendi, Müezzınbaşı Rıf'at Bey, İsmail Dede ve Zekâi Dede önemli yer tutmaktadır.

XIX.asırda, en ziyade Seyyid Seyfullah, Niyazî Mısırî İbrahim Hakkı ve daha önceki asırlarda yaşayan mutasavvıfların eserlerine besteler yapılmıştır (1).

XIX.asrın ortalarında, ve sonlarında "şuûl" besteleme cereyanı, mi'raciye, mevlid, durak, mersiye ve tevsih'lere rağbet azalmış, güfte arapça olmak üzere klasik ilâhi tarzında kıymetli sanat eserlerine tesadüf edilmiştir. Bilhassa Rıfaî, Sâdî, Bedevî, Cerrahî tarikatlarının müşterek "kelime-i tevhid" zikirleri, harikulâde sanatlı tertip edilmişlerdir (1).

XVII.asırdan önceki devirlerde, sadece üç ayının mevcut olduğu, XVII.asırda ancak iki âyinin bestelendiği ve XVIII.asrın ilk yarısında Nayî Osman Dede'nin dört ayin-i şerifi'nin bulunduğu bilinmektedir. Bu asrın sonunda âyin miktarının on dört olduğu, XIX.asrın sonunda ise bu miktarın otuzikiye ulaştığı görülür. Böylece XIX.asırda mevlevî âyinlerinin daha geliştiği ortaya çıkmaktadır (1).

Derviş Abdülkerim ve Kamil Efendi'nin besteledikleri "yegâh" makamında iki âyin ile Beğlikçizade Ali Aşkî Bey'in "Hüseyni aşiran" âyini, bugün tamamen unutulmuştur. H.Faik Bey'in Dügâh âyin-i ise bir kaç defa Üsküdar Mevlevihanesinde okunmuştur. Ancak III.Selim İsmail Dede,

(1) Ergun, S.N., Türk musikisi antolojisi, "Dini Güfteler", S. 403,405,406.

Zekâî Dede, Nakşî Dede, Hüseyin Dede, Müezzınbaşı Rıf'at Bey, Ahmet Hüsameddin Dede, Celâleddin Dede, Bol Ahenk Nuri Bey, Hüseyin Fahreddin Dede gibi şahsiyetlerin vücuda getirdikleri âyinler, mevlevihanelerde kabule mazhar olmuştur (1).

3.2. ZEKAI DEDE :

3.2.a) Hayatı :

Mehmet Zekâî Dede (Eyyubi Hoca Hafız Mehmet) (1825-12-11 1897) (14).

Klasik ve dini Türk musikisinin son büyük bestekarıdır. İstanbul'da Eyüp'de Cedid Ali Paşa mahallesinde, Cedid Ali Paşa Medresesi'nin yanındaki evde dünyaya geldi. Doğum tarihleri arasında 1924 de kayıtlıdır (1). Babası Lâli-zade İbtidâî mektebinde hat hocası ve mahallenin imamı olan Hafız Süleyman Hikmeti Efendi'dir. Babası Gümüşsuyu kabristanına gömülüdür. Annesi, Ziyneti Hanım, Hacı Hasan Efendi'nin kızıdır. Annesi 1865 de ölmüştür. Amcası "Pepe Hoca" namıyla meşhur Hafız İbrahim Zühti Efendi'dir. Yedi, sekiz yaşlarında Lâlî-zade Abdülkadir Efendi Mektebine başlayan Zekâî ilk mektebi bitirdikten sonra babasından yazı meşkine, amcasından Kur'an hıfzına çalıştı. 1848 de 18 yaşlarında hafız oldu ve aynı yıl babasından da hat icâzet-nâmesi aldı. Hat icâzet-name -sinde babasından başka; hattatlardan Mustafa Rakım, Hacı Mustafa İzzet, Mehmet Raşit, Nakşibendi Mustafa Hilmi, Mehmet Emin Zihni Efendilerin de imzası vardır.

Hafız Zekâî daha sonra Eyüp iskelesi civarındaki bir yalıda oturan Balıkçı Hacı Ali Efendi'den tasavvurat ve tarikata ait medrese dersleri görmüştür. Musikiye bu tarihte heves etmiş ve Eyüb'lü Mehmet Bey'den istifadeye

(1) Ergun, S.N., Türk musikisi antolojisi, "Dini Güfte-ler", S. 403,405,406,447.

(14) Öztuna, Y., Türk musikisi ansiklopedisi, C.II,s.402.

başlamış, yazıyı da ihmal etmemiş, musikişinas ve hattat kazasker Mustafa İzzet Efendi'den "sülüs" ve "nesih" yazılar öğrenmiştir (15).

Zekâî Efendi, Mehmet Bey'den bir yıl içerisinde beş-on fasıl öğrenebilecek istidada malik olduğunu göstermiş ve ilahî, şarkı bile bestelemeğe başlamıştır.

Dede merhum, bir gün Eyüb'te Mehmet Bey'in hanesine gelerek yeni çıraklarının olduğuna değinmiştir. Meşk günü olması dolayısıyla Zekâî Bey de arkadaşlarıyla oraya gelmişler, yeni meşk ettikleri eserleri Dede'ye okumuşlardır. Zekâî Bey'in okuyuşu Dede Efendi'nin dikkatini çekmiş, Mehmet Bey'le birlikte meşke devamına izin vermiştir. Hatta hafta da bir gün ayrıca kabul ederek musikin orostopolluk ^(*) yollarını öğrenmesini salık vermiştir (1).

Zekâî Dede, İsmail Dede'ye meşke devamında 19-20 yaşlarındadır. İsmail Dede, Zekâî Dede'den 46 yaş büyüktür. Dede Efendi ile meşki, Mustafa FAZIL Paşa ile Mısır'a gidinceye kadar devam etmiştir. Zekâî Dede'nin, Dede'den ilk öğrendiği eser, Dede Efendi'nin Hicaz nakşı (Ey çeşm-i ahü) ile mühüft makamında (Bend oldu dil bi şuhi cihana) şarkısıdır. Dede Efendiye devam ettiği sırada "Dil hasret vaslin ile nalân gel efendim" güftesiyle başlayan sûzidil makamında ağır semâî'sini bestelemiştir. Dede'den pek çok sayıda fasıllar geçmiştir (16).

Zekâî Dede Efendi, Mısır'da bulunduğu sırada Şeyh Sahap'tan Arap musikisinin inceliklerini öğrenmiştir. Zekâî Dede (1857-58) yılında Mustafa Fazıl Paşa ile birlikte

(15) Yekta Rauf, Esetiz-i Elhan, Hoca Zekâî Dede Efendi, S.12.

(*) Orustopolluk : Bu tabir Zekâî Dede'ye sual edildiğinde;cevap olarak, "köçekçe şarkılar" demiştir.

(16) _____ konservatuar neşriyatı, mevlevi ayinleri, S.814.

Istanbul'a dönmüş ve Eyyubi Mehmet Bey'le derse tekrar başlamıştır (1861-62) yılında Eyyüb-i Mehmet Bey'le, Dellâl-zade arasındaki rekabetin şiddetlenmesi üzerine, Eyyubi Mehmet Bey rekabetin önünü alabilmek için Zekâî Efendi'ye "ol gülün gülzarı husnû badı mihnet bulmasın" isimli murabbasını bestelemiştir. Dellâl-zade bir şey bestelediğinden Mehmet Bey, böylece bahsi kazanmış olur (1).

Eyyubi Mehmet Bey Cerrahiye'den Sertarikzade dergahının zakir başıdır. H.Arif Bey Cerrahi tarikatındandır. Zekâî Dede de Zuhuratla mevlevi tarikatına girmiştir (17).

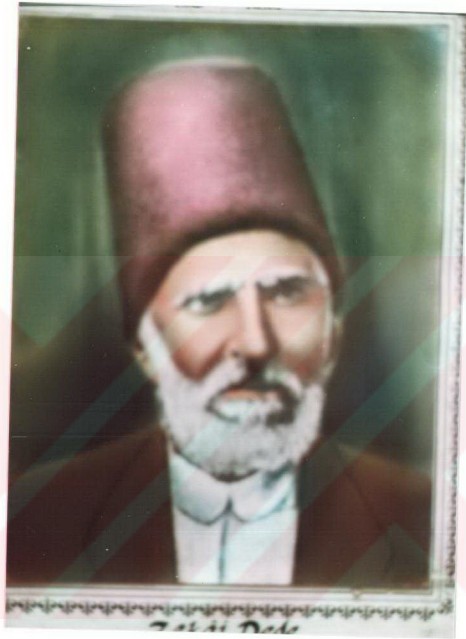
1886 yılında Bahariye Mevlevihanesine kudümzenbaşı olan Zekâî Efendi, dergahın şeyhi Hüseyin Fahreddin Dede'nin hocası olması dolayısı ile çile çıkartmadığı halde "Dede" ünvanına sahip olmuştur (60 yaşında dede olmuştur). Bir Çarşamba gecesi vefat eden Dede'nin cenaze namazı Eyüp Sultan Camii'nde kılınmıştır. Kasgarlı dergahı civarında aile kabristanında gömülüdür (1).

Zekâî Dede'nin babasından kalan evi Kuru kavak caddesi üzerindedir. Kasım 1979 başında yıkılmıştır. 1926 ve 1960 yıllarında esaslı onarım görmüştür. Ev üç katlı, iki sokak kapılı, bahçeli bir evdir. Ancak bu ev, daha sonra yıkılmış olup, sayfa 25 de yer alan resim de görüldüğü gibi yerine betonarme inşa edilmiştir.

Kaşgari Nakşi dergahı yakınlarındaki aile kabristanındaki mezar taşında şöyle yazılıdır. "Bahariye mevlevi - hanesi kudümzenbaşısı mahzen-i esrâr-ı musiki üstadı şehir Hafız Mehmet Zekâlyyül' Mevlevi Dede Efendi'nin ruhu için el fatiha" (Sayfa 26 da yer alan fotoğrafta görülmektedir).

(1) Ergun, S.N., Türk musikisi antolojisi, "Dini Güfteler", S.448,449, 454.

(17) Dal, S., "Konuşma", Tasavvuf musikisi ve folklorunu araştırma,yaşatma vakfı, İstanbul, 1989.

Zekâi Dedènin eski evinin yerine inşa edilen
Zekai dede apt. ve Cedid Ali paşa camii.

Zekâi Dede'nin Kabristanının görünüşleri

Zekâî Dede'nin oğlu, Ahmet Irsoy (1869-1943) dur ve onun ablası da Ayşe Sıdika Hanım (1866-1503)'dir.

3.2.b) Musiki Anlayışı ve Tekke Musikisindeki Yeri :

Zekâî Dede, Türk musikisi tarihinde "Hoca" ünvanı kazanmış değerli bir şahsiyettir. Bestekarlıkta da üstün bir şahsiyet olduğunu görüyoruz. Ali Sirüvani Dede'den sonra en çok dini eser meydana getiren bestekarımızdır. Onun şevk-u tarab ilahisi, Abdülkadir Geylanı'nın metnini ifa eden rast ilahisi ve suzidil ilahisi camii ve tekke - lerde değil, halk arasında bile zevkle okunmuştur. Eserleri üstadhane ve ağırbaşlı, kalbler üzerinde büyük tesirler bırakan Zekâî Dede, Türk mukisinin en değerli şahsiyetlerinden biridir.

Rauf Yekta Bey onun için (15) diyor ki ;

"Asr-ı ahirde yetişen esatize-i musikiyye içinde kasret-i âsâr itibariyle Dede Efendi merhumdan sonra Zekâî Dede Efendi hemen birinci dereceye geçmiştir, denilse mübalağa olmaz. Ayin-i şerif, Na't, ilahi, durak, kâr, nakış, murabba, semâ-i şarkı gibi her konuda büyük eserler vermiştir. Zekâî Dede Efendi'nin uslubu, musiki esasen "Dede Efendi" tavrı denilen uslubun hemen aynı ise de, merhum bu tavra bazı etvar-ı hussusiyetini de ilave ettiğinden başka bir renk başka bir kisve ile arz-ı ihtişam etmektedir. Güfteleri yaşar gibi konuşturmuş, canlandırmıştır.

Oğlu Zekâî-zade Ahmet Irsoy şunları söylüyor (15).

"Uslub-ı musiki Dede Efendi ve Mehmet Bey uslubunun aynı ise de merhum Zekâî Dede Efendi, bazı hususi tavırlar ilave ettiğinden başka bir renk, başka kisve altındadır. Bestelediği beş ayinden başka ilahiler, duraklar, şüüller ve şarkılar 400 den fazladır. 100 kadar da murabba, kâr, nakış, semai gibi eserler vardır ki birinin diğerine

(15) Rauf Yekta Esatiz-i Elhan ; Hoca Zekâî Dede Efendi, S. 43.

tercihi müşküldür. Dini musikiye hizmeti büyük olmuştur.

Rauf Yekta diyor ki (aynı adlı eserde) ;

"Zekâî Efendi'nin, bir gün Mustafa Fazıl Paşa'nın huzurunda okuduğu "şevk-u tarab" âyin-i şerif'den sonra, paşa tarafından taktir ve taltif buyurulduktan sonra paşa kendisine demiştir ki ;

"Zekâî: Suzidil makamını ne kadar sevdiğimi bilirsin. Geçen gün esnâ-yı müsahabette bir zat; "Suzidil makamının seyrü âyin bestelemeye müsait değildir" sebebini sordum, müddeasını ispat edecek mukeni bir delil bulamadı, yalnız "olamaz" demekle yetindi. Suzidil'den bir ayin bestelersen ne kadar makbule geçer. Zaten o makamdan başka ayin-i şerif de yok... Paşa'nın bu teşvikat ve temenniyatı Zekâî Efendi de te'sir-i matlubu hasıl etmiştir. Koca üstad üç dört gün içinde "suzidil'den mükemmel bir ayin-i şerif besteleyip Mustafa Fazıl Paşa'ya okudu. Kadırşinaslıkla iştihar eden Paşa ayin-i şerif-i kemal-i hürmetle dinledikten sonra fevkadale takdir etmiş ve üstad-ı mahire bir çok in'am ve ihsanda bulunmuştur. Zekâî Efendi'nin ibtidai bestelediği ayin-i şerif budur ki tanzimi 1870 tarihlerine tesadüf ettiği halde o esnada dergah-ı şeriflerin birinde kıraatı müyesser 1891 yılında Bahariye Mevlevihanesinde okunabilmiştir" (15).

1884 senesi Zekâî Dede'nin en fazla faaliyet gösterdiği bir sene olmuştur. Bahariye Mevlevihanesi kudümzenbaşlığına tayin olduktan sonra görevi icabı yeni eserler meydana getirmesi gerekiyordu. İkinci bir Dede efendi olarak anılması başarısını arttırmasını gerektiriyordu.

"Maye ayin-i şerif-i, Hz.Mevlana'nın ruhaniyetine mazhar olmuştur. Maye ayin 1884 yılında Yenikapı, ardından da Bahariye mevlevihanesinde okunmuştur (1).

(15) Yekta Rauf Esatiz-i Elhan "Hoca Zekâî Dede", S.26.

(1) Ergun, S.N., Türk musikisi antolojisi, C.1, S.449, 1454.

Zekâî Dede'nin ayinlerinin beğenilmesi, onu çekemiyenler tarafından "artık eski ayinler beğenilmez oldu, yenileri yapılıyor" dedikodusu'nun yapılmış olması Zekâî Dede'nin şeykini kırmıştır. Yenikapı Mevlevi Şeyhi, Zekâî Efendi'yi huzuruna çağırıp, yeni ayin bestelemesi için iltimas buyurmuşlardır. Ayin-i şerifin makamı ve güftesi için Hz. Piş'e müracaat edilmiş, zuhurat-ı manevi olarak "ısfahan" makamında bestelenmesi emir buyurulmuştur. 1884 yılında Yenikapı mevlevihanesinde kıraat edilmiştir.

Ayrıca, suzinak ve saba zemzeme ayin-i şeriflerini bestelemiştir. Suzinak Yenikapı mevlevihanesinde, saba zemzeme Bahariye mevlevihanesinde kıraat edilmiştir.

Saba zemzeme ayin-i şerif hakkında oğlu Zekâî-zade Ahmet şunları söylemektedir (16) ;

"Dördüncüsü saba zemzeme ayin-i şerifi'dir. Bir gün Bahariye Mevlevihanesi şeyhi Hüseyin Fahreddin Dede, kışın sema edenlerin üşümemesi ve ayinhanların yorulmaması için kısa bir ayin-i şerif temennisinde bulunmuş, Zekâî Dede Efendi de saba zemzeme ayin-i şerif-i bestelemiştir. Okuyanların yorulmaması için ayin acem perdesinden yukarıya çıkmamıştır".

1885 yılında Bahariye Mevlevihanesinde vaki olmuştur. Dört ayin-i şerif-i bir yılda bestelemiştir.

Zekâî Dede'nin bir eserin güftesine bir göz gezdirir gezdirmez hemen karşısındakine meşk etmeye başlaması, meziyetlerinden biridir.

Bazıları Zekâî Dede'nin nota bilmediğini, bazıları da (14) bildiğini rivayet etmektedirler. Dr.Suphi Ezgi "Ben Ham-parson nokatısını Rauf Yekta'dan öğrendikten sonra,

(14) Öztuna, Y., Türk musikisi Ans. C.II'de nota bilmediğini yazıyor.

(15) Yekta Rauf Esatiz-i Elhan Hoca Zekâî Dede Efendi, S.28.

(16) Ezgi Suphi Mevlevi Ayinleri Konservatuvarı,C.16,S.814.

Hocam Zekâî Dede'ye öğrettim. Ondan önce nota bilmezdi" diye belirtiyor (15).

Rauf Yekta Bey ; "Hiç hatırımdan çıkmaz, Bahariye mevlevi vihanesinde Zekâî Dede Efendi'nin odasında bulunuyordum, okuduğu bir manzum dua'yı notaya almamış söylemişti. Manzumenin bitiminde gayet güç bir nağmeyi bir kaç kez tekrar etmesine rağmen anlıyamadığımdan bir daha okumasını rica edince, Hocam merhum solfej ile karşılık verdi" (15). Bu da Zekâî Dede'nin nota bildiğini, ancak üzerinde pek fazla durmadığını göstermektedir.

Dr.Suphi Ezgi, Üstadı hakkında ;

"Yetmiş iki yaşında tanıştığım Zekâî Dede'nin sesi güzel değildir,,ancak dişlerinin yokluğuna rağmen sesleri ve çarpmaları tam sıhhatle ve çok aşikar bir suretle terennü ederdi. Zühd-ü takva sahibi idi. Çok musiki talebesi yetiştirdi" demektedir (15).

C.Atasoy; "Zekâî Dede 12 yıl Mısır'da bulunup arap musikisinin inceliklerini öğrenmesine rağmen eserlerinde arap uslubu kullanmamıştır. Suzinak mevlevi ayinini tam suzinak makamı olarak kullanmıştır. Makamlara son derece hakimdir. İsmail Dede'nin klasik notalarının elimizde olusunu bugün Zekâî Dede'ye borçluyuz" demektedir. Zekâî Dede, Dede Efendi'den sonra en fazla âyin besteleyendir.

Zekâî Dede, Türk musikisinde önemli bir yer teşkil eder. Musikiye katkıları yanında, bugüne gelmesini sağlayan usta talebeler yetiştirmiştir.

Talebeleri; Başta oğlu Zekaizade Ahmet Irsoy, Beylikçi zade Ali Aşkî Bey, Hüseyin Fahreddin Dede, Şevki Bey, Ahmet Avni Konuk, Dr.Subhi Ezgi, Muallim Kazım Uz, Dr. Arif Ata, Rauf Yekta Ahmet Rasim, Eğrikapılı Mehmet Efendi, Hafız Hayrettin Bilgen, Rıfâî Şeyhi Rıza Efendi gibi şahsiyetlerdir.

(15) Rauf Yekta Esatiz-i Elhan; Hoca Zekâî Dede Efendi, S.27.

Zekâî Dede'nin ilk büyük formlu eseri suzidil'den olduğu gibi, ilk ayin-i de bu makamdandır. Oğlu Ahmet Irsoy, babasının 5 ayin, 100 kadar kâr, beste, semâ-i, 400 kadar ilahi, şuûl, şarkı ve marş bestelediğini söylemektedir.

BÖLÖM 4 - KENDİ ÇALIŞMAMIZ

4.1. Materyal ve Metod :

"Tekke musikisinde Zekâî Dede'nin yeri ve önemi" konulu araştırmamızda yetkili röportaj niteliğinde yapılan görüşmeler ayrıca, Zekâî Dede'ye ait tekke musikisi formlarındaki eserlerinin notaları ve yazılı kaynaklar materyal olarak kullanılmıştır.

Istanbul'daki tekkelerde yapılan tekke musikisi ve ayinleri bizzat katılarak ve geniş çapta gözlenerek, gözlem ve uygulama metodu kullanılmıştır.

4.2. Zekâî Dede'ye Ait Eserler Üzerinde Yapılan Çalışmalar :

4.2.1. Eserlerin Genel Tasnifi :

Zekâî Dede'nin elimizde mevcut olan ve olmayan 144 dini musiki eserlerinin formlara göre tasnifi aşağıda belirtilen sıraya göre yer almıştır.

• İlahiler :

<u>Makamı</u>	<u>İlahi Adı</u>	<u>Usulü</u>
1. Acem	Aldanma dünya varına	Düyek
2. Acem	Yine aşkın sırrı düştü serime	Düyek
3. Acem- aşiran	Durman yanalım ateş-i aşka	Düyek ^(x)
4. "	Durmaz yanar vücudum	Düyek ^(x)
5. "	Kerim Allah, Rahim Allah	Düyek
6. "	A Sultanım sen var iken	Sofyan
7. "	Varmıdır alemde hiç bir nesne	Düyek

(x) işareti bulunan eserler elimizde mevcut değildir.

<u>Makamı</u>	<u>İlahi Adı</u>	<u>Usluü</u>
8. Acem-aşiran	Ya ilâhi başlayalım, İsmi bismillah ile	Düyek
9. "	Geldin geri gider misin	Düyek (κ)
10. "	Sehv ile olduysa günah	" (κ)
11. "	Var mıdır alemde ism-i Bismillahile	Devri Revan (κ)
12. "	Hamd-ü mihnet ile sana ey ...	Devri Revan (κ)
13. "	Beni gamdan azat eyle	Evsat (κ)
14. Beyatı	Medet Allah sana sundum elimi	Sofyan
15. "	Münadiler nida eyler	Hafif
16. "	Ey risalet tahtının şah-ı ...	Evsat (κ)
17. Beste Isfahan	Hüsn-ı zâtiye ezelden	Evsat (κ)
18. Ferahnak	Benim maksudum alemde	Düyek
19. "	Derdi hakka talib ol efendim	Hafif
20. "	Ol kadar mukbil-ü mahbubu	Devrihindi
21. "	Şuride vü şeyda kalan	Düyek (κ)
22. "	Ey Kerim Allah, eygani Sultan	" (κ)
23. "	Nur-i Ahmet'tir dili dünya	Evsat (κ)
24. "	Nefs'i şeytana uyup	Düyek
25. "	Aşkın ile aşıklar	"
26. Gerdaniye	Durman yanalım ateşi aşka	"
27. Gül'izar	İnsafı koma elden	"
28. "	Yürük değirmenler gibi	"
29. Hicaz	Cenabı pakine layık amel yok	"
30. "	Süride vü şeyda kılan	Sofyan
31. "	Şahı iklimi risalet	? (κ)
32. "	Ya vasi al mağfiret	Sofyan
33. "	Yareb garip bi kesem	Devrirevan
34. Hisarbu- selik	Ya ilahi sona geldik	Düyek
35. Hüseyni	Andelibi bağ-ı hicran	Evsat
36. "	El medet pirim, efendim	Düyek
37. Hüzzam	Ne bahtlı ol kişiye ki	"
38. "	Zat-ı miratı, hüdâsın	Evsat
39. Isfahan	Sakın dünyaya aldanma	Sofyan
40. Küçek	Biz hatm-ı hâce	Düyek
41. "	Günahım hadden efsun oldu	Düyek (κ)

<u>Makamı</u>	<u>İlahi Adı</u>	<u>Usulü</u>
42. Mahur	Allah adın uludur	Sofyan
43. "	Durmaz yanar vücudum	N'im sofyan
44. Muhayyer	Durmaz yanar vücudum	Düyek
45. "	Şuride vü şeyda kılan	"
46. Muhayyer Buselik	Mücrimleriz, asileriz	Düyek
47. Muhayyer	A'lemlerin sultanı inayet eyle yer kurdi	Düyek ^(*)
48. Müstear	Her sahib-i tac-ü külah	"
49. Neva	Ey padişahı vezir	"
50. Nikriz	Mestane-i aşkım ben ayamadım	"
51. Rast	Bağ-ı marif içreyiz	"
52. "	Durmaz yanar vücudum	Sofyan
53. "	Tevbe edelim zenbimize	Düyek
54. "	Söyle selamım ey saba	"
55. Sazkar	Bağ-ı marif icreyiz	Düyek ^(*)
56. Sabâ	A Sultanım sen var iken	Sofyan
57. "	Söyle selamım ey saba	Düyek
58. Saba-Zemzeme	Şahid-i cilve	Evsat ^(*)
59. Segah	Boyadı sinemi	Düyek ^(*)
60. Suzinak	Salike olmaz ayan	"
61. "	Şöyle sakla sırrı	? ^(*)
62. "	Ya Habib Allah medet	? ^(*)
63. "	Ey aşık uyan zikir edelim	Düyek ^(*)
64. "	Ey talib-i dünya olan	" ^(*)
65. Suzidil	Yüce Sultanım, derde dermanım	Hafif
66. Suzidil-lara	Gel olunmakta tilavet aşıkân	Evsat ^(*)
67. "	Barekâllah dü cihanın	Düyek
68. Şevk-i tarab	Bir muazzam padişahsın	Evsat
69. Şehnaz	Kerim Allah, Rahim Allah	? ^(*)
70. Uşşak	Allah emrin tutalım	Sofyan
71. "	Ben ben değilim	"
72. "	Biz hatm-i hace ederiz	Düyek
73. "	El medet pirim efendim	"
74. "	Ey Hüda dan Lutfu İhsan isteyen	"

<u>Makamı</u>	<u>İlahi Adı</u>	<u>Usulü</u>
75. Uşşak	Hak şerleri hayr eyler	Düyek
76. "	Gelin diyelim şevk ile	"
77. "	Kuldan sana layık nola	Sofyan
78. "	Şehin şahı cihan banı	Düyek
79. Zevk-u Tarab	Muhibb-ı çar yâr'im	" (x)

● Tevşih :

<u>Makamı</u>	<u>Tevşih Adı</u>	<u>Usulü</u>
80. Beste	Aşkın ile aşıklar	Sofyan
Isfahan		
81. Hüzam	Ey nübüvvet tahtının şahı	Evsat
82. Küçek	Ey Hüda'dan Lutfu İhsan isteyen	Sofyan
83. Rast	Yaresulallah şefaatt eyle	Devrihindi
84. Segah	Arabıda seyyidül kavme	"
85. Suzi-dilara	Barekallah dü cihanın serveri	Düyek
86. Uşşak	Şefiul halkı filmahşer	Hafif

● Cumhur İlahiler :

<u>Makamı</u>	<u>Cumhur İlahi Adı</u>	<u>Usulü</u>
87. Hicaz	Ey Hüda'nın sevgili mahbubu	Evsat
88. Hicaz-kâr	Şöyle sakla sırrı	Nim Evsat
89. Neva	Sırrı Tevhidin Hüdaya	Evsat
90. Nikriz	Ben Harabat ehliyim	"
91. Rast	Mail olma dünyaya	"
92. Saba	Musaffa eyle dil Levhin	"

● Şuûl'ler :

<u>Makamı</u>	<u>Şuûl Adı</u>	<u>Usulü</u>
93. Acem	Teyakkuzu	Düyek
94. Araz-bar	Ya sururi	" (x)
95. Beyati	Şebihüke'l-bedr	" (x)
96. Eviç	Kad alâ mecdi	" (x)
97. Hicaz	Şeribtü bi kesi'ün	Sofyan
98. "	Sadatiyyen nakşiye	" (x)
99. "	Teaşşak tü bi envarı	Sofyan
100. "	Sallı ve Sellim	" (x)

<u>Makamı</u>	<u>Suûl Adı</u>	<u>Usulü</u>
101.Hicaz	Ente nüshatü'l ekvân	Sofyan (κ)
102. "	Vefi kamet'il eşya	" (κ)
103.Muhayyer	Ente zû - Faz'lin	" (κ)
104.Neva	Rabbenâ Allah hüллеzi	Çember
105.Rast	Es sübhü beda	Düyek
106. "	Elhamdüllah illezi	"
107. "	Innilte yari has saba	"
108. "	Mualla gavsî subhani	Sofyan
109. "	Li mahseti	Düyek
110. "	Mevlaya sallî	Sofyan
111. "	Ya ahsen ü min'ke	? (κ)
112. "	Muhammedin eşrefün	Sofyan
113. "	Ya men Latiyfu	- (κ)
114. "	Ya Rahilin	- (κ)
115. Saba	Ya vasiel cu'dill ata	Düyek
116. "	El-hübbü min	- (κ)
117. "	Lekat badâtü	- (κ)
118. "	Innilte yani has saba	Düyek
119. Saba	Sallî ve Sellim	- (κ)
Hezec		
120. Segah	Yâ seyyides sadat	- (κ)
121. "	Isma vücudî	- (κ)
122. "	Kaf âlâ	- (κ)
123. "	Za'met min	- (κ)
124.Suzinak	Li-la mamil	Evsat (κ)
125. "	Abbelel bedr-i aleyna	- (κ)
126. "	İnşitemim badit	Düvek (κ)
127.Şehnaz	El Habibü lemâ	- (κ)
128. "	Egayrü aşak's sema	- (κ)
129.Uşşak	Şefiül halkı fi'mahşer	Hafif (κ)
130. "	Hiyret'ullâh-i mine'l-halk	- (κ)

● Durak'lar :

<u>Makamı</u>	<u>Durak Adı</u>	<u>Usulü</u>
131.Acem-aşiran	Lutfeyleyip bir kez	Serbest
132.H.Hümayun	Dil hanesi mir'atı hak	D.Evferi
133.Muhayyer	Hazret-i Hakkın Habibi	- (κ)

<u>Makamı</u>	<u>Durak Adı</u>	<u>Usulü</u>
134.Uşşak	Senin vasfın leb-i takrire gelmez ya Resûlallah	- (x)

• Mersiye :

<u>Makamı</u>	<u>Mersiye Adı</u>	<u>Usulü</u>
135.Pengah	"Mevsim-i matemî gör, dide-i devran" ağılar	Sadık (x)

• Na't :

<u>Makamı</u>	<u>Adı</u>	<u>Usulü</u>
136.Uşşak	Senin vasfın lebi takrire gelmez Serbest	

• Tesbih ilahî (x)

<u>Makam</u>	<u>Adı</u>	<u>Usulü</u>
137.Neva	Rabbünallahüllezi	Düyek
138.Eviç	Sübnan el melikül mevla	"
139.Saba	Ya Allah ya Rahman	Muhammes

• Ayin-i Şerifler :

<u>Makam</u>
140.Isfahan
141.Maye
142.Saba Zemzeme
143.Suzidil
144.Suzinak

4.2.2. Elimizde Mevcut Eserlerin Makamlara Göre Tasnifi:

Elimizde mevcut eserlerin makamlara göre tasnifinde bütün musiki formları ait olduğu makamın çatısı altında toplanmıştır. Buna göre 92 eser mevcuttur :

• Acem :

<u>Adı</u>	<u>Nevîi</u>	<u>Güfte Sairi</u>	<u>Usulü</u>
1.Aldanma dünya varına	İlahî	Sabit	Düyek
2.Yine aşkın sırrı düştü	"	Yunus	Sofyan

(x) Tesbih ilahileri cami musikisi formudur. Eserlerinin bütünlüğü bozulmaması için konuldu.

<u>Adı</u>	<u>Nevii</u>	<u>Güfte Şairi</u>	<u>Usulü</u>
3.Teyyakazu	Şuûl İlahi	Bilal-i Habeşi	Düyek
● Acemaşiran :			
4.A Sultanım sen var iken	İlahi	Yunus	Sofyan
5.Kerim Allah,rahim Allah	"	İ.Hakkı	"
6.Var mıdır alemde	"	-	Düyek
7.Ya ilahi başlayalım	"	-	"
8.Lutfeyleyip bir kez	Durak	Hüdai	Serbest
● Beste Isfahan :			
9.Aşkın ile açıklar	Tevşih	Yunus	Sofyan
● Beyati :			
10.Meded Allah Sana sundum	İlahi	-	Sofyan
11.Münadiler nida eyler	"	-	Hafif
● Eviç :			
12.Sübhanel melikül mevla	Tesbih İlahisi	-	Düyek
● Ferahnak :			
13.Benim maksudum	İlahi	Hüdai	Düyek
14.Aşkın ile aşıklar	"	-	"
15.Derdi hakka talib ol..	"	N.Mısrî	Hafif
16.Ol Kādār mukbil-ü.....	"	Şeref Hanım	D.Hindi
17.Nefsi şeytana uyup	"	-	Düyek
● Gerdaniye :			
18.Durman yanalım ateşi aşka	İlahi	Hayali	Düyek
● Gülizar			
19.Insafı koma elden	İlahi	-	Düyek
20.Yürük değirmenler gibi	"	-	"
● Hicaz :			
21.Cenabı pakine layık	İlahi	Hüdai	Düvek
22.Süride vü şeyda kılan	"	-	Sofyan

<u>Adı</u>	<u>Nevii</u>	<u>Güfte Sairi</u>	<u>Uslû</u>
23.Yarab garip bi besem	İlahi	-	Devri Revan
24.Şah-ı iklimi risalet	"	-	-
25.Ya vasial mağfiret	"	-	Sofyan
26.Teaşşaktü	Şuûl	Kamil	"
27.Şeribtübi	"	Ahmet Bedevi	"
28.Ey Hüdanın Sevgili	Cumhur İlahi	Ulvi	Evsat
● Hicazkar :			
29.Şöyle sakla sırrı	Cumhur İlahi	Hakki	Nimevsat
● Hisar Buselik :			
30.Ya ilahi sana geldik	İlahi	-	Düyek
● Hüzzam :			
31.Ey mübüvvet tahtı	Tevşih	Sinan Zekâî	Evsat
32.Ne bahtlı o kişiye ki	İlahi	Yunus	Düyek
33.Zatı mir'atı	"	Kamil	Evsat
● Hûmayun :			
34.Dil hanesi mir'atı hak	Durak	Nasuhi	-
● Hüseyin-i :			
35.Andelibî bağı hicran	İlahi	Kamil	Evsat
36.El medet pirim	"	-	Düyek
● Isfahan :			
37.Sakın dünyaya aldanma	İlahi	-	Sofyan
38.Isfahan ayin	Ayin-i şerif Hz.Mevlana	-	-
● Kûçek :			
39.Bir hatm-i hacc	İlahi	-	Düyek
40.Ey Hûda'dan Lutfu	Tevşih	-	Sofyan
● Mahur :			
41.Durmaz yanar vücudum	İlahi	Yunus	Sofyan
42.Allah adın uludur	"	"	Düyek
43.Maye	Ayin-i şerif Hz.Mevlana	-	-

<u>Makam Adı</u>	<u>Nevii</u>	<u>Güfte Sairi</u>	<u>Usulü</u>
● Muhayyer :			
44.Durmaz yanar vücudum	İlahi	Yunus	Düyek
45.Suride vü şeyda kılan	İlahi	Yunus	Düyek
● Muhayyer Buselik :			
46.Mücrimleriz asileriz	İlahi	-	Düyek
● Müstear :			
47.Her sahibi tac-ü	İlahi	-	Düyek
● Neva :			
48.Ey padişahı vezir	İlahi	-	Düyek
49.Rabbin Allah hüllezi	Şuûl	-	Çenber
50.Sırrı tevhidin	Cumhur	-	Evsat
51.Rabin Allah hüllezi	Tesbit İlahisi	-	Düyek
● Nikriz :			
52.Mestane-i aşkım	İlahi	-	Düyek
53.Ben harabat ehliyim	Cumhur İlahi	Hakkî	Evsat
● Rast :			
54.Bağı marif içreyiz	İlahi	-	Düyek
55.Durmaz yanar vücudum	"	-	Sofyan
56.Mail olma dünyaya	Cumhur	-	Evsat
57.Ya Resulallah şef'at eyle	Tevşih	-	D.Hindi
58.Tevbe idelim zenbimize	İlahi	Kamil	Düyek
59.Es subhü beda	Şuûl	-	"
60.Elhamdillah illezi	"	-	"
61.Muhammedün eşrefün	"	-	Sofyan
62.İnnilte yar-i	"	-	Düyek
63.Mualla Gavsı	"	-	Sofyan
64.Lihamseti	"	-	Düyek
65.Mevlaya salı	"	-	Sofyan
66.Söyle selamım ey saha	İlahi	-	Düyek
● Saba :			
67.A Sultanım sen var iken	İlahi	-	Sofyan

<u>Makam Adı</u>	<u>Nevii</u>	<u>Güfte Sairi</u>	<u>Usulü</u>
68.Musaffa eyle dil Levhin	Cumhur İlahi	-	Busat
69.Söyle selamım ey saba	İlahi	-	Düyek
70.Ya Allah, Ya Rahman	T.İlahisi	-	Muhammes
71.Saba zemzeme ayin	Ayin	Mevlana	-
72.Ya vasial vucidilata	Şuûl	Ali Aşkî	Düyek
73.İnnilte yari has saba	"	?	"
● Segah :			
74.Arabda seyyidû'l	Tevşih	-	D.Hindi
● Şevki Tarab :			
75.Bir muazzam padişah	İlahi	-	Evsat
● Sûzinak :			
76.İnşi temim badit	Şuûl	-	Düyek
77.Salike olmaz ayan	İlahi	-	"
78.Suzinak ayin	Ayin	Hız.Mevlana	-
● Suzidilara :			
79.Barekallah dü.	Tevşih	Fevzi	Düyek
● Suzidil :			
80.Yüce Sultanım	İlahi	Yunus	Hafif
81.Suzidil ayin	Ayin	Mevlana	-
● Uşşak :			
82.Allah emrini tutalım	İlahi	-	Sofyan
83.Biz hatm-i hace	"	-	Düyek
84.Ben ben değilim	"	-	Sofyan
85.El medet pirim efen.	"	-	Düyek
86.Ey Hüda'dan Lutfu	"	-	"
87.Hak şerleri	"	Hakkı	Sofyan
88.Kuldan sana layık n'ola	"	-	Düyek
89.Şehin şahı	"	-	"
90.Şefiul halkı fil mah- şer	Tevşih	-	Hafif
91.Gelin diyelim şevk ile	İlahi	-	Düyek

<u>Eserin Adı</u>	<u>Nevii</u>	<u>Güfte Sairi</u>	<u>Usulü</u>
92.Senin vasfın lebi	Na't	Salahı	Serbest

4.2.3. Elimizde Mevcud Eserlerin Usullere Göre Tasnifi :

Elimizde mevcut eserlerin usullere göre tasniflerinde bütün musiki formları küçük usullerden başlayarak büyük usullere doğru bir sıra takip ederek tasnif edilmiştir. Ancak mevlevi ayinleri bu tasnifin dışında bırakılmıştır. Bölüm 4.2.4 de ayrıca incelenecektir.

<u>Usulu</u>	<u>Makamı</u>	<u>Nevii</u>	<u>Adı</u>
Nim Sofyan	Mahur	İlahi	Duramaz yanar vücudum
Sofyan	Acem	"	Yine aşkın sırrı düştü
"	Acemaşiran	"	A Sultanın sen var iken
"	"	"	Kerim Allah, Rahim Allah
"	Beste isfahan	Tevşih	Aşkın ile aşıklar
"	Beyati	İlahi	Meded Allah sana sundum
"	Hicaz	"	Şuride-i şeyda kılan
"	"	"	Ya vasial mağfiret
"	"	Şuûl	Teaşşaktü
"	"	"	Şeribtübi
"	Isfahan	İlahi	Sakın dünyaya aldanma
"	Küçek	Tevşih	Ey Hüdadın Lütfu
"	Mahur	İlahi	Allah Adın Uludur
"	Rast	Şuûl	Muhammedün eşrefün
"	"	İlahi	Duramaz yanar vücudum
"	"	Şuûl	Mualla Gavsi
"	"	"	Mevlaya salli
"	Saba	İlahi	A Sultanım sen var iken
"	Suzinak	"	Salike olmaz ayan
"	Uşşak	"	Allah emrin tutalım
"	"	"	Biz hatm-i hace
"	"	"	Hak şerleri
"	"	"	Ben ben değilim
"	"	"	Kuldan sana layık nola
Düyek	Acem	"	Aldanma dünya varına

Usulu	Makamı	Nevii	Adı
Düyek	Acem	İlahi	Yine aşkın sırrı
"	"	Şuûl	Teyakkazu
"	Acemaşiran	İlahi	Ya ilahi başlayalım
Düyek	"	"	Var mıdır alemde
"	"	"	Kerim Allah Rahim Allah
"	Eviç	T.İlahisi	Sübhanel melikül
"	Ferahnak	İlahi	Aşkın ile aşıklar
"	"	"	Benim maksudum
"	"	"	Nefsi şeytana uyup
"	Gerdaniye	"	Durman yanalım
"	Gülizar	"	Insafı koma elden
"	"	"	Yürük değirmenler gibi
"	Hicaz	"	Cenabı pakine layık
"	Hisar Buselik	"	Ya ilahı sana geldik
"	Küçek	"	Biz Hatm-i hace
"	Mahur	"	Allah adın uludur
"	Muhayyer buselik	"	Mücrimleriz asileriz
"	Müstear	"	Her sahibi tac-ü
"	Neva	T.İlahisi	Rabbın Allah'üllezi
"	"	İlahi	Ey padişah-ı vezir
"	Nikriz	"	Mestan-i aşkım
"	Rast	"	Bağı marif içreyiz
"	"	"	Tövbe idelim zenbimize
"	"	Şuûl	Es subhu beda
"	"	"	Elhamdilillah illezi
"	"	"	Innilte yari
"	"	"	Li hamseti
"	"	İlahi	Söyle selamım ey saba
Düyek	Saba	"	Söyle selamım ey saba
"	"	Şuûl	Ya vasial cudi ata
"	"	"	Innilte yari has saba
"	Suzinak	"	İnşi temim
"	"	İlahi	Salime olmaz ayan
"	"	"	Sakın dünyaya aldanma
"	Suzidilara	Tevşih	Barekallah dü cihan
"	Uşşak	İlahi	Biz hatm-i hace
"	"	"	Şehin şahı

Usulu	Makamı	Nevii	Adı
Düyek	Uşşak	İlahi	Ey Hüda'dan
"	"	"	El medet pirim efendim
"	"	"	Gelin diyelim şevk ile
"	"	"	Kuldan sana layık nola
D.Hindi	Ferahnak	"	O kadar mukbil'ü
"	Rast	Tevşih	Ya resülallah şeffat eyle
"	Segah	"	Arabı da seyyidül kasma
D.Revan	Hicaz	İlahi	Yarab bi garib
Nim Evsat	Hicazkar	Cumhur ilahi	Şöyle sakla sırrı
Hafif	Ferahnak	İlahi	Derdi Hakka talib ol
"	Beyati	"	Münadiler nida eyler
"	Suzidil	"	Yüce sultanım
"	Uşşak	Tevşih	Sefiul halkı
Cenber	Neva	Şuûl	Rabbın Allah hüllezi
Muhayyer	Saba	Terbib ilahi	Ya Allah, Ya Rahman
Evsat	Hicaz	Cumhur	Ey Huda'nın sevgili mah.
"	Hüzzam	Tevşih	Ey nübüvved tahtının
"	"	"	Zat-ı mi'latı hüdasın
"	Hüseyini	"	Andelibi bağı hicran
"	Neva	Cumhur	Sırrı tevhidin Hüdaya
"	Rast	"	Mail olma dünyaya
"	Saba	"	Musaffa eyle dil levhin
"	Şevkitarab	İlahi	Bir muazzam padişahsın
"	Nikriz	Cumhur	Ben harabat ehliyim

4.2.4. Elimizde Mevcut Mevlevi Ayinlerinin Usul Yönünden Tasnifi :

Zekâf Dede'nin, Isfahan, maye, saba zemzeme, suzidil ve suzinak makamlarındaki beş ayin-i şerif-i, eser içinde yer alan bölümleri ile aşağıda belirtilen şekildedir.

a) Isfahan makamında mevlevi ayin-i şerifi :

1.Selam : 8/4 lük düyek usulündedir. "Ey çenki perdahâyı.. güftesi ile başlar. 92 ölçü kullanılmıştır. "Hey hey nayanay men hey hey zibayimen" güftesi ile sona erer.

2.Selam : 9/4 lük evfer usulündedir. "Sultanımeni" güftesi ile başlar"18 ölçü sözlü : 15 ölçü terennüm" kullanılmıştır.

3.Selam : 9/4 lük evfer usulündedir. "Sultanımeni" güftesi ile başlar "18 ölçü sözlü - ölçü terennüm" kullanılmıştır.

3.Selam, 28/4 lük devri kebir usulündedir. "Sofi benim amedu derkuyi tü beli yarimen"ile başlar. 8 ölçü devri-kebirden, 8 ölçü aksak semai (terennüm kısmı) ye geçilir. Buradan 6/8 lik yürük semai'ye geçilir."30 ölçü - 9 ölçü tenemmüm 17 ölçü sözlü - 9 ölçü terennüm, 30 ölçü sözlü - 11 ölçü terennüm - 19 ölçü sözlü" ölçü kullanılıp- "yabitü veli bi der harabı dilimen hey" güftesi ile sona erer.

4.Selam : 9/4 lük evfer usulündedir. "Sultanı meni" güftesi ile başlar, 18 ölçü evfer usulü kullanılmıştır. Ayin son peşrev ve son yürük semai ile sona erer.

b) Maye makamında mevlev ayin-i serif :

1.Selam : 14/8 devri revan usulündedir. "Ey Yusuf-ü mehruyan ey canü cemahat" güftesi ile başlar. "Hey hey matlubimen hey hey makbulimen" güftesi ile sona erer. Usul 74 ölçü sözlü olarak kullanılmıştır.

2.Selam : 9/4 lük evfer usulündedir. "Sultanı meni" güftesi ile başlar. 18 ölçü sözlü - 18 ölçü terennüm kısmı vardır. İlk ölçü Türk aksağı ile eksik ölçüdür.

3.Selam : 28/4 lük devri kebir usulündedir. "An ferî - dun-i cihanı manevi beli yari men" ile başlar. 8 ölçü devri kebir ile 10/8 olarak semai'ye geçilir. 8 ölçü kullanıldıktan sonra, 6/8 lik yürük semai'ye geçilir. Burada "30 ölçü sözlü - 16 ölçü terennüm - 36 ölçü sözlü - 16 ölçü terennüm - 52 ölçü sözlü - 8 ölçü terennüm - 49 ölçü sözlü - 8 ölçü terennüm - 73 ölçü sözlü"

ölçü kullanılmıştır. "İn nuri Hudayest taberek veteâlâ" güftesi ile sonar erer.

4.Selam : 9/4 lük evfer usulündedir. "Sultanımeni" güftesi yer alır. 18 ölçü evfer usulü kullanılmıştır. Eksik ölçüdür. İlk ölçü Türk aksağıdır.

Ayin son peşrev ve son yürük semai ile sona erer.

c) Saba Zemzeme Makamında Mevlevi Ayin-i Şerif-i :

1.Selam : 14/8 Devri revan usulündedir. "Her çiziki ön hoşestü nehyesti müdam" güftesi ile başlar. 67 kez bu usul kullanılmıştır. "Hey hey mergubimen makbulimen" güftesi ile sona erer.

2.Selam : 9/4 evfer usulündedir. "Sultanımeni sultaniment ender dilü can imanımeni" ile başlar. 18 sözlü - 12 sözsüz (Terennüm) olmak üzere 30 kez bu usul kullanılmıştır. Terennüm ile sona erer.

3.Selam : 24/4 frencin usulündedir. "Bisnevezney çün hikayet miküned yar beli yarimen" güftesi ile başlar. 12 ölçü Devri kebirden sonra 10/8 Aksak semai ile "Beli yarimen" ile Terennüme geçilir. 14 ölçü Terennümdür. 6/8 yürük semai usulü başlar. "30 ölçü sözlü - 12 ölçü sözsüz - 32 ölçü sözlü - 16 ölçü sözsüz (Terennüm) - 20 ölçü sözlü - 12 ölçü sözsüz - 25 ölçü sözlü" kısım vardır.

"Ta sirri tecelli ezel cümle beyan şuel" güftesi ile sona erer.

4.Selam : 9/4 evfer usulündedir. "Sultanımeni" güftesi ile başlar. "Sad cunımeni ah imanımeni" ile sona erer. 18 ölçü kullanılmıştır.

d) Suzidil Makamında Mevlevi Ayin-i Serifî :

1.Selam 14/8 lik Devri Revan usulündedir. "Ya sagires - sini yaratbelbeden hey hey yarimen" farsca güfte ile başlar. "Ah behun garka şevem billah eğer ihrazı bükşayeno" güftesi ile sona erer. Bu selamda 86 ölçü devr-i revan usulü kullanılmıştır.

2.Selam : 9/4 lük evfer usulündedir. "Ah geh çerhi zenan hem çün felegem" güftesi ile başlar. "Men zani veyen ni müşterekem" güftesi ile sona erer. Eserde 16 ölçü sözlü- 14 ölçü terennüm olmak üzere 30 ölçü evfer usulu kullanılmıştır.

3.Selam : Bu selam üç usulden oluşur. Önce 28/4 lük Devr-i kebir usulü ile başlar. 8 ölçü devri kebirden 10/8 aksak semai terennüme geçilir. 8 ölçü de terennüm kısmıdır (Burada devr-i kebir usulü ile aksak semai usulü simetriklik arz etmektedir). Buradan 6/8 lik yürük semai usulüne "Eyki hezar aferin" güftesi ile geçilir. Yürük semai kısmında, "24 ölçü sözlü - 12 ölçü terennüm 24 ölçü sözlü - 12 ölçü terennüm - 38 ölçü sözlü - 12 ölçü terennüm - 32 ölçü sözlü" kısmıyla sona erer.

4.Selam : 9/4 lük evfer usulündedir. "Sultanımeni" güftesi kullanılır. 16 ölçü evfer usulü kullanılır. Son peşrev ve son yürük semai'ye geçilir.

e) Suzinak Makamında Mevlev-i Ayin-i Serifî :

1.Selam 8/4 lük düyek usulündedir. "Ya Sakiyel el müdameti..." güftesi ile başlar. 117 ölçü düyek usulü kullanılıp, "Ah ah sübhan meded, gufran meded" ile sona erer.

2.Selam : 9/4 lük evfer usulündedir. "Sultanı meni" güftesi ile başlar, "18 ölçü sözlü - 10 ölçü terennüm" kullanılmıştır.

3.Selam : 28/4 lük Devri kebir usulündedir. "Eyyühâ eh-lülferodis ikreu merşûrena" güftesi ile başlar. 8 ölçü devri kebir ile 10/8 aksak semai usulüne geçilir. 8 ölçü aksak semai'den, 6/8 lik yürük semai kısmına gelinir. Burada "26 ölçü sözlü - 12 ölçü terennüm - 29 ölçü sözlü - 12 ölçü terennüm - 24 ölçü sözlü - 8 ölçü terennüm - 26 ölçü sözlü - 8 ölçü terennüm - 27 ölçü sözlü" olmak üzere yürük semai usulü kullanılmıştır. "Döst yari men" ile sona erer.

4.Selam : 5/4 evfer usulündedir. "Sultanı meni" güftesi ile başlar. 18 ölçü kullanılmıştır.

Ayin son peşrev ve son yürük semai kısmından sonra sona erer.

Suzinak Ayin-i Şerifinde; Her kıtanın kendi içindeki biçimine bakıldı. Usul sayısı ile şema aşağıdaki gibidir.

1.Selam : 8/4 Düyek :

- 1) 1m A (4u) - At (4u)
- 2m A (4u) - It (4u)
- 3m B (4u) - At (4u)
- 4m A (4u) - It (4u)

8/4 Düyek

- 2) 1m A (4u)
- 2m A' (4u)
- 3m B (4u)
- 4m A' (4u)

(Bu kıta ABCB şeklinde de yorumlanabilir. A ile A''nın ilk iki usulleri aynı melodidir)

8/4 Düyek

- 3) 1m A (4u)
- 2m B (4u)
- 3m C (4u)
- 4m B (4u)

8/4 Düyek

- 4) 1m 2xA (4u)
 2m B (4u)
 3m 2xC (4u)
 4m B (4u)
 t1 D (8u)
 t2 E (8u)
 t3 F (8u)
 t4 G (5u)

2.Selam : 9/4 Evfer

- 5) 1m A (8u)
 2m B (5u)
 3m C (5u) - 2t (4u)

3.Selam : 28/4 Devr-i Kebir

- 6) 1m A (1u) - B (1u)
 2m B' (1u) - C (1u)
 3m D (1u) - B (1u)
 4m B' (1u) - C (1u)

Aksak Semai

- t E (1u) - t (7u) (saz)

Yörük Semai

- 7) 1m A (5u)
 2m B (5u)
 t1 C (3u)
 3m A (5u)
 4m B (5u)
 5m C (3u) - t (4u) (saz)

Yörük Semai

- 8) 1m A (4u)
 2m B (4u)
 3m C (4u)
 4m D (5u)
 t1 E (6u)
 t2 F (5u)
 t3 G (2u) - t1 (4u) (saz) t2 (4u) (saz)

Yörük Semai

- 9) 1m A (4u)
 2m B (4u)
 2m C (4u)
 3m A (4u)
 4m B (4u)
 4m C (4u) - t (8u) (saz)

Yörük Semai

- 10) 1m A (4u)
 2m B (4u)
 3m C (4u)
 4m B (4u)
 1m D (6u)
 2m E (4u) - t (8u) (saz)

Yörük Semai

- 11) 1m A (7u)
 2m B (7u)
 3m C (7u)
 4m B' (7u)

4.Selam : 9/4 Evfer

- 12) 1m A (6u)
 2m B (6u)
 3m B (6u)

t : terennümü ifade etmektedir.

BÖLÜM 5 - TARTIŞMA VE SONUÇ

"Tekke musikisinde Zekâî Dede'nin yeri ve önemi" konulu çalışmamızda elde edilen sonuçlar ve konu ile ilgili öneriler aşağıda maddeler halinde gösterilmiştir.

Tekke Musikisi formları içinde Zekâî Dede'nin eserlerinin sayısı :

1. İlahilerin sayısı 80 tanedir. Yaptığımız araştırma neticesinde ancak 55 tanesi bulunabilmiştir.

Elimizde mevcut bu normal ilahilerin 32 düyek, 16 tanesi sofyan, 3 tanesi hafif, 1 evsat, 1 Devri hindi, 1'i devri revan, 1 tanesi nim sofyan'dır.

Zekâî Dede'nin elimizde mevcut ilahilerde en ziyade Rast, Uşşak, Ferahnak, Acemaşiran ve Hicaz makamlarını kullandığı ve değişik makamlara da yer verdiği tesbit edilmiştir.

2. Tevşih İlâhî'lerin sayısı 7 tanedir. Bunların 7 tanesi kaynaklarda yer almaktadır. Geri kalan 4 tanesi araştırmamız neticesinde bulunmuştur.

Zekâî Dede, bu tevşih ilahilerinin 3 tanesinde sofyan 1 tanesinde düyek, 2 tanesinde devri hindi, 1 tanesinde evsat, 1 tanesinde de hafif usulünü kullanılmıştır. Bu tevşih ilahilerin 5 tanesi kaynaklarda yer almakta, 2 tanesi tasavvuf musikisi ve folklorunu araştırma ve yataşma vakfı kütüphanelerinden alınmıştır.

3. Cumhur ilahilerinin sayısı 6 tanedir. Bunlardan 1 tanesi nim.evsat, 5 tanesi evsat usulünde 6 cumhur ilahisini de değişik makamlarda bestelemiştir.

3 tanesi kaynaklarda, 3 tanesi Memduh Cumhur'dan alınmıştır.

4. 38 şuûl ilahisi vardır. Bunlardan 13 tanesi elimizde, 2 mevcut kaynaklarda 11 tanesi tasavvuf musikisi ve folklorünü araştırma ve yaşatma vakfı kütüphanesinde bulunmaktadır.

Zekâî Dede'nin elimizde bulunan 13 şuûl ilahisinden 4 tanesi sofyan, 8 tanesi düyek 1 tanesi çember usulünde bestelenmiştir. Zekâî Dede'nin şuûl ilahilerinde genellikle rast ve saba makamı görülür.

5. Zekâî Dede'nin bestelediği 4 durak vardır. Bunlardan iki tanesi elimizdedir. Acemaşiran, Tasavvuf musikisi vakfı kütüphanesinden alınmıştır. Diğer Humayun durak kaynaklarda yer almaktadır. Acemaşiran durak'ın güfte şairi Hz.Hüdei, Humayun Durak'ın yazarı İsmail Hakkı Bursevi'dir. Acemaşiran durak serbest olarak, Humayun durak ise durak evferi usulünde notaya alınmıştır.
6. 1 Mersiye bulunmaktadır. Ancak bu eser bütün araştırmalara rağmen bulunamamıştır. Güftesi Sadık'a aittir. Kaynaklarda, pençgah makamında bestelediği yazmaktadır.
7. Uşşak makamında bestelenmiş olan Na't, 1 tanedir. Elimizde mevcuttur. Kaynaklarda da yer almaktadır. Güftesi Selahiye ait olan bu eser, serbest usulde bestelenmiştir.
8. Ayin-i şerif sayısı 5 tanedir. Bu ayin-i şerifler ısfahan, maye, saba, zemzeme, suzinak, suzidil makamlarında bestelenmiştir.

Bu konuda otorite sahibi kişilere danışılarak konservatuar Neşriyatı'nın Dr.Suphi Ezgi ve oğlu Zekâî Dede Ahmet Irsay tarafından hazırlanan Mevlevi ayinleri fasikülü doğru kaynak olarak belirlenmiştir.

Bütün ayin-i şeriflerin birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü selamlarının güfteleri Hz.Mevlana'ya ait olup, 3. selam'ın yürük semai kısmında yer alan "Ey ki hezar aferin" kısmı ile başlayan kısmı Eflaki'ye aittir.

Zekâî Dede'ye ait 5 ayin-i şerif'le ilgili olarak ortak bilgiler şöyledir :

1.Selamda : 5 ayin-i şerif'in 3 tanesinde 14/8 Devri Revan usulü, 2 tanesinde 8/4 ağır düyek usulü kullanılmıştır.

2.Selamda : 5 ayin-i şerif'in hepsinde 9/4 lük evfer usulü kullanılmıştır. Sadece maye ayin-i şerif'te eksik ölçü vardır. Türk aksağı girmiştir.

3.Selamda : 4 ayin-i şerifte devr-i kebir usulü, 1 ayin-i şerifte ise frençin usulu kullanılmıştır. 4 ayin-i şerif'in Devr-i kebir ile terennümü bir simetri teşkil eder. Sayı bakımından şöyle ki 8 ölçü Devr-i Kebir kullanmışsa, 8 ölçü de aksak semâî kullanılmıştır. Son devr-i kebir ve frençin usulu 4 ayin-i şerifte yarıda musiki cümlesi tamamlanmış ve bundan sonra usul kesilerek aksak semai'ye geçmiştir. 1 ayin-i şerif'te ise devr-i kebir usulü tamamlanmıştır.

Usul değiştiği halde müzik cümlesi devam ediyor. Devr-i kebir veya frençin başlayıp, aksak semai bitiyor.

3.Selamda, ikinci usul 10/8 aksak semai'dir. 5 ayin-i şerifte bir usul sözlü terennüm, devamı saz terennümü şeklinde kullanılmıştır. Üçüncü ve son usul 5.ayin-i şerif'te de 6/8 yürük semai'dir. En uzun selam 3 selamdır. Bu selam 3 değişik tedrici olarak icra edilir. "Ey ki hezar aferin" kısmı orta giderde, bu güfteden sonra usul hızlanarak sonunda da çok yürük bir şekilde icra edilir.

4.Selam : 5 ayin-i şerif de 9/4 lük evfer usulu kulla - nılmıştır. Sadece maye ayin-i şerif'te eksik ölçü var.

5 ayin-i şerif'in sonundaki son peşrevlerin usulleri 8/8 düyek usulu kullanılır. Ağır çalınan evfer usulü nedeni ile bitiş hissini vermek içindir.

Konumuzla ilgili olarak, Zekâî Dede'nin bestelediği 144 dini elimizde notası bulunan eserden 92 tanesi inceleme-ye tabi tutularak tartışma ve sonuç kısmında bu eserlerle ilgili genel bir düzenlemeye gidilmiştir.

Zekâî Dede'nin ilahilerinde kullandığı güfteler'in doğruluğunun tespiti için Sadeddin Nüzhet Ergun'un "Dini güfteler antolojisi", "Zekâî-zade Ahmet Irsoy'un Osmanlıca ilahi el yazması defteri ve Hz.Yunus, Niyazi Mısri, Hüdai ve Hayali'nin divanları, birbirleriyle karşılaştırılarak kontrol edilmiştir ve güfteler hepsinde aynen yer almaktadır.

Segah makamında, Evsat usulünde olan "Zat-ı miratı Hü'dasın" ilahisinin segah makamında olmadığını, bu ilahinin Hüzam makamında olduğu Cüneyd Kosal tarafından tesbit edilmiş ve notaya alınmıştır.

Yılmaz Öztuna'nın "Musiki ansiklopedisi" isimli eserinde, Zekâî Dede'nin 1 tevşih'i bulunduğunu kaydetmekte ise de bu sayı 7'ye ulaşmıştır. Elimizde mevcuttur.

Zekâî Dede'nin Tekke musikisinde kıymetli bir yeri olduğu ve bu musikiye büyük hizmetleri nisbetinde önem arz ettiği bir gerçektir.

Tekke musikisi formlarında bestelediği ve dini musikimize kazandırdığı eserler, bugün musiki tarihimiz içerisinde önemli bir yer tutmaktadır.

Araştırmamızda Zekâî Dede'nin böylesine musiki değeri

büyük olan kıymetli dini eserlerini mümkün olduğunca zamanımızın müsaade ettiği nisbetler de bir araya getirmeye çalıştık.

Kaynaklarda ifade edilipte, araştırmamıza rağmen elde edemediğimiz diğer eserlerinin de bugün musikimize kazandırılması en büyük arzumuzdur.

Böylesine .engin bir konunun arzu edilen bir şekliyle araştırılması, kısa sürede gerçekleştirilmesi bütün iyi niyetlerimize rağmen mümkün olamamaktadır.

Gelecek yıllar içinde bu konudaki araştırmalarımı sürdürmek ve bilinmeyen, elde olmayan eserleri de olabildiğince bulmak arzusu ve temennisi içindeyim. Bu hususun musikimiz açısından da gerekli olduğuna inanıyorum.

LOGATÇE

- Asr-ı Ahir : son asır
- Baş kesmek : niyaz etmek, dervişlerin kendine has ayak mühürleyip eğilmesi
- Can : Mevlevi dervişleri
- Devran : Kıyam zikri yapılırken dervişlerin kollarını birbirinin omuzuna atarak sağ ayak ileri sol ayak geriye hareket ettirilmek suretiyle yürüyerek icra edilen ayine ait bir tabirdir.
- Esatize-i Elhan : musiki ustaları
- Esna-yı musahabet : yüksek meclisteki konuşmalar
- Etvar-ı husuriye : özel tarzlar
- Hâl : Oluş
- İn'am : iyilik etme
- İstihâ : meyil, istek
- İbtidâ : yoktan ortaya koyma, icat
- İstigrâk : dalma, içe gömülme, kendinden geçip dünyayı unutmak
- İsm-i Celal : Ya Allah demektir, Tasavvuf erbabının kendine has uslubu ile zikir etmesidir.
- Kelime-i Tevhid : La ilahe illallah kelimesidir. Küüd halinde, oturarak zikir edilir.
- Kesret-i asar : nişaneler çokluğu
- Kisve : hususi kıyafet
- Mukni : ikna edici
- Müddeas : dava olunan şey
- Mutrib : saz heyeti
- Müyesser : ikna edici
- Post : tarikatta makam sahiplerine ait yeri ifade eder.
- Suret-i mahsusa : hususi biçim
- Takva : Allah korkusuyla dinin yasak ettiği şeylerden kaçma
- Tasavvurât : Tasavvurlar, zihinde meydana gelen olaylar ve bunların nazariyesini içerir.
- Tastikat : doğrulama

- Vecd : kendini kaybedercesine ilahi aşka dalma
- Vahdet-i vücud : varlığın tek oluşu
- Vird : belli zamanlarda okunması adet olan Kur'an cüzleri
- Zikir : zikreden, okuyucu
- Zikr : Tanrının adlarını biteviye tekrarlamak
- Zühd : kendini ibadete verme
- Zuhur : meydana çıkma

E K L E R

- 1) İlahiler
 - a) Tevşih ilahiler
 - b) Cumhur ilahiler
 - c) şûûl ilahiler
- 2) Durak
- 3) Na't
- 4) Mevlevi ayinleri
- 5) Usullere örnekler

İLÂHÎLER.

Acem İlâhî

USÛLÜ: Düyek

BESTE : Zekâî Dede
GÜFTE : Sâbit

Al Sa dan ma Dün
Sâ bit ne dir

yâ va ri na
bu gaf le tin

Ko ma i şin e fen dim
Ge lir bir gün e fen dim

sen ya ri na
de- nev be tin

Dön dür yü zün
El de var i

dî da ri na
ken fir sa tin

Hak kı zik ret e fen dim

tev hîd i le op

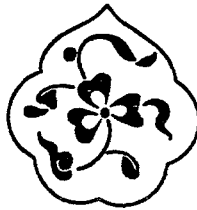

Acem İlâhî

USÛLÜ: Sofyan

BESTE: Zekâî Dede
GÜFTE: Yunus

Yi ne aş kin sır rı düş tû
se ri me Ben Hu de me
yîn ce ey le ne me zem
Al lah de me yîn ce dîn le
ne me zem Hak kin mu hab
be ti dol du gön lü me
gön lü me oğuz

Acemaşîran İlâhî

USÛLÜ: Sofyan

BESTE: Zekâî de
GÜFTE: Yunus

♩

A Sul ta nîm sen var i ken
Her dem a bâ pûş ey le yen

Ya ben kî der me de yal va ra yim
Tür lü der de dûş ey le yen

Hû en te Rab bi en te has bi
Hû en te Rab bi en te has bi

yâ mâ bud İs min Ga
yâ mâ bud Yû nû sū

nî Set tar i ken Ya ben kî
bî hûş ey le yen Ya ben kî

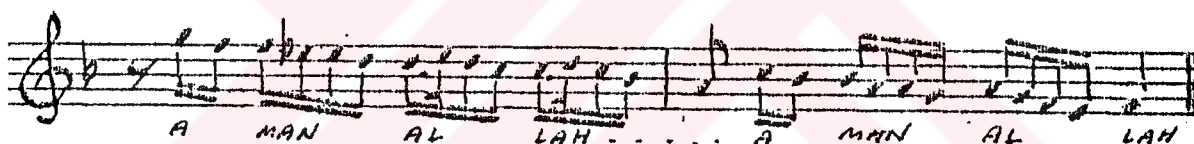
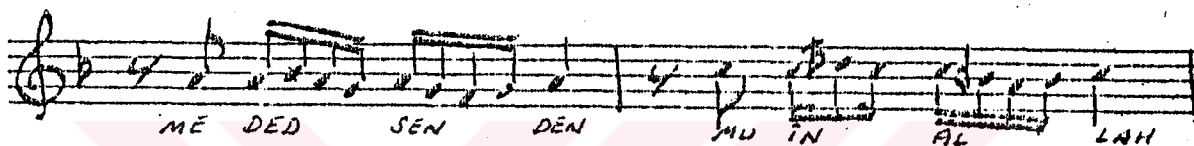
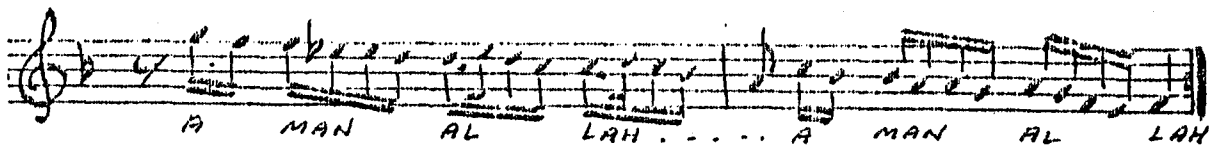
me me yal va ra yim Hû
me yal va ra yim Hû

en te Rab bi en te has bi yâ mâ
en te Rab bi en te has bi yâ mâ

bud bud op.

Usûl: 2/4 **ACEMASIRAN LAHI** Söyler: Zekâ, Elâz
Çeyrek: İbrahim Hakkî Hz

Arizator: hatâri el-gazisi

hic. notadan 12.2.1985

İsmail Kose

11062-2-14 ACEMANISAN LAMAT RUMAH KOTA DUA
(11062-2-14)

VAR MI DIR A LEM DE HIQ BIR...

... NES NE BU CAN - - - DAN LE ZIZ

CAN NE DIR KIM - - - LA BIR DEM...

VEC HI CA NAN - - - DAN LE ZIZ AH

- - - DAN LE ZIZ

El yassa, zaza naksam dhan
bir naksam 17.2.1985

Umm Kord

Makam : ACEMAŞIRAN

Beste : ZEKÂİ DEDE

Usul : DÜŞÜK

Güfte :

YÂ - I - LÂ - HI - BAŞ - LA
SEN - KA BUL - EY LE DU
YA - LIM is - mi BIS - MİL
A - MIZ BES ME LE HÜR
LAH ME - i LE BU - DU
ME - ti NE IL Mİ
A - YA EL - A
Ni - EY LE MÜ
GA - LIM is - mi BIS - MİL
YES - SER YÂ - i LÂ - HEL
LÂH A - i LE MIN

Dergâhtan aldim ve
Acemkürdi Karar veren bir
notadan. 22.11.1983

İsmayil Koca

YÂ İLÂHİ KAŞIYALIM İSM-i BİSMİLLAH İLE
BU DÜÂYA EL AÇALIM İSM-i BİSMİLLAH İLE
SEN KABUL EYLE DUAMIZ BESMELE HÜRMETİNE
İLMİNİ EYLE MÜYESSER YÂ İLÂHİ ALEMİN

BEYÂTÎ
(ilâhî)

SOFYAN

ZEKÂÎ DEDE EF.

Me ded Al lah.

Al lah sa na sun

dum e

li mi

Bi zi ol dost

dost Mu ham med

den e fen dim a

yır ma

Gay ri ki me

ar ze de

Meded Allah (Allah) sana sundum elimi
Bizi ol dost (dost) Muhammed'den (Efendim) ayırma
Gayri kime arz edeyim hâlimi
Bizi ol dost Muhammed'den ayırma

SİNAN ÜMMÎ söyler sözü gümansız
Niderler cesedi içinde cañsız
Hûrî gılman gerekmez bana ansız
Bizi ol dost Muhammed'den ayırma (I)

BAYÂTİ İLÂHÎ

Usûlü : Haff
(Yürük)

ZEKÂÎ DEDE

düm MÜ tek NÂ tek Dİ düm LER tek tek
düm Nİ DÂ tek EY düm LER tek ME DED EY
düm GEL AL tek LÂ düm HA düm tek Â tek ŞİK
MEYAN düm GEL tek MEV tek LÂ düm tâhet YA tek CA tek NİM
i ş DEN CAN
FE DÂ EY
LER ME DED EY

Münâdîler nidâ eyler, gel Allâh'a, gel Mavlâ'ya
İşiden can fedâ eyler, gel Allâh'a, gel Mavlâ'ya

düyek

FEREHNÂK

Zekai Dede

Handwritten musical score for the song "FEREHNÂK" by Zekai Dede. The score is written on ten staves, each with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The lyrics are written below the notes in a mix of Latin and Turkish script.

Lyrics:

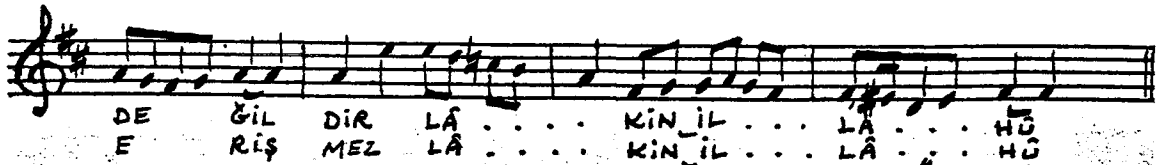
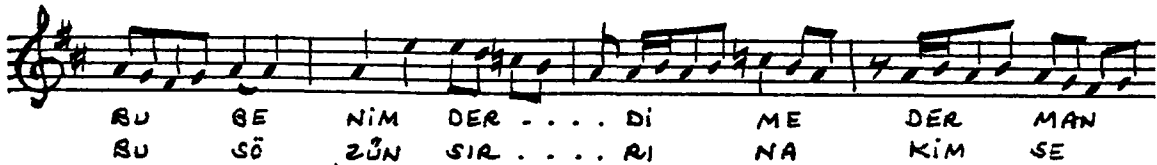
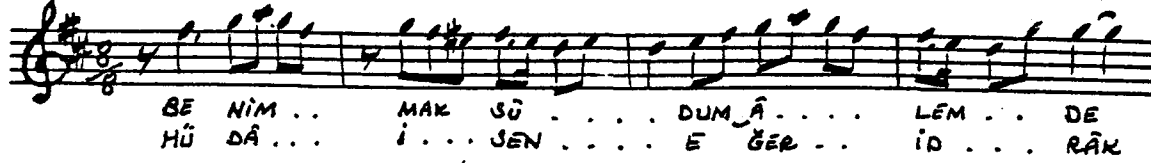
kin i le â şık lar
yen sin yē re sū lāl lah tī şif
ağ kin şa rā bin kan sin yē re
sū lāl lah En te tāt lem kay de
hā lē an te tāt lem kay de hā
yū re sū lāl lah se şif ad ye hā
bi bal lah a men yā re. sū lāl
lah me ded yā hā bi bal
lah a men yā ne bī gāl lah
hād dī ge vā

Usûlü: Düyek

FERAHNÂK ILÂHÎ

Beste: ZEKÂÎ DEDE

Güfte: Hz. HÜDÂ?

21.3.1986

© İsmail Kosal

CÜNEYD KOSAL

İsmail Hakkı

FERAHNÂK İLÂHÎ

9.

Beste Ferîdî Dede

Güfte Nijazî Miskî

DER Dİ HAK KA TA ... LİB ...
MİH NET LE RE RA ... GİB ...

... OL E FEN DİM DER MA NE İ
... OL E FEN DİM A SÂ NE İ

REM ... DER ... SEN
REM ... DER ... SEN

AŞK YOLU BE LÂ ... Lİ

DİR ... E FEN DİM HER KÂ Rİ CE FÂ ...

... Lİ ... DİR ...

CA NIN DAN Ü Mİ ... DİN ...

KES ... E FEN DİM CA NÂ NE .. İ REM ...

... DER ... SEN ...

Güfte İsmail Hakkı, Ferîdî Dede
İsmail Hakkı, bir notada 13.2.1923

Güftemin tamamı erkade..

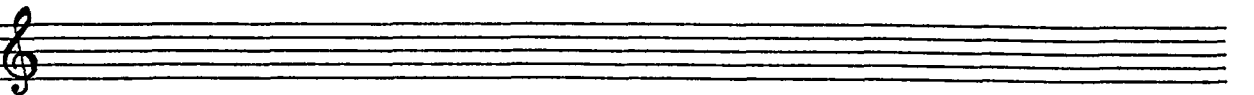
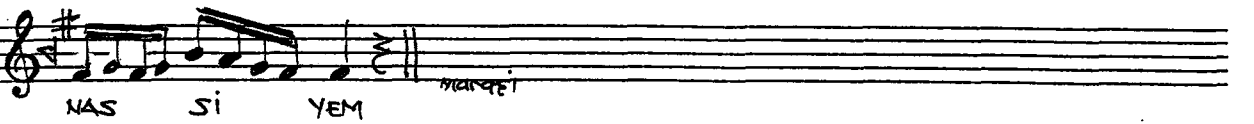
Nijazî Miskî, 16/1/1929

İsmail Hakkı

FERAHNÂK İLAHİ

Beste : Zekai Dede

Usulü : Düyek

Musül, Ferahna K. LAHI, Mustafa E. E. D. D. D.
Devrihindi, Güfte, S. S. S. S.

OL KA DAR MUK BİL Ü MAH BU
Bİ HÜ DA SIN Kİ VE Lİ
KİL Dİ TEV, Kİ Rİ Zİ YÂ RET
İ LE VEC HİN GÖ RE Lİ
YOK NA Zİ RİN A RA MAM HIT
TÂ İ HIND Ü YE ME Nİ
BAH Rİ İS YÂ Nİ GE ZİN DİR
ME YE TER MİL Kİ TE Nİ

Güfte ve 12 adet nazam
14. 2. 1985
OL KADAR MUKBİL Ü MAHBÜB-İ HÜDÂSIN Kİ VELİ
KİLDİ TEVKİR-İ ZİYÂRET İLE VELHİN GÖRELİ
YOK NAZİRİN ARAMAM HİTTÂ-İ HİND Ü YEMENİ
BAHÂ-İ İSYÂNİ GÖZİNDİĞİME YETER MİL İ TENNİ

MURBİL = (MURBİL) (MURBİL)
TEVKİR = (TEVKİR) (TEVKİR)
HİTTÂ = (HİTTÂ) (HİTTÂ)

Beste: ZEKÂÎ DEDE

Güfte: HAYÂLÎ (gölşenizade)

usulü: Düyek

GERDANIYE ILÂHÎ

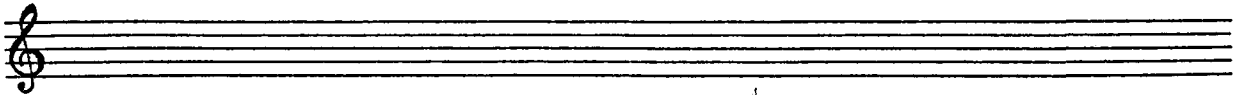
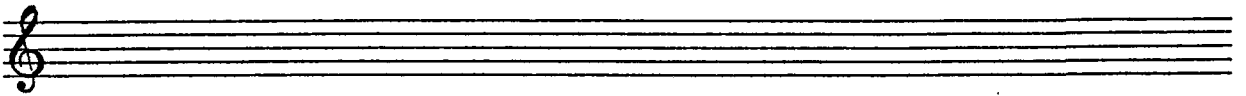
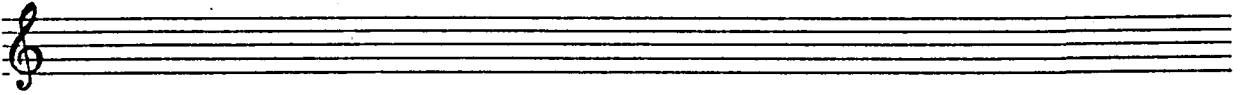
DUR MAN - YA NA LIM Â - TE S - Şİ AŞ
EV VEL - AL DAN DIM PEK - KO - LAY SAN
TER Kİ - DE KÂ Lİ AN LA - HA YÂ

KA - ŞÜ - LE - VE RÊ LIM - A - TE -
DIM - KAT - BE - KAT YAN DIM - A - TE -
Lİ - YAK - PER - Ü BA Lİ - A - TE -

Şİ AŞ KA A MAN - AL LA HIM ME OED -
Şİ AŞ KA
Şİ AŞ KA

AL LA HIM HER DEM - YA NA LIM

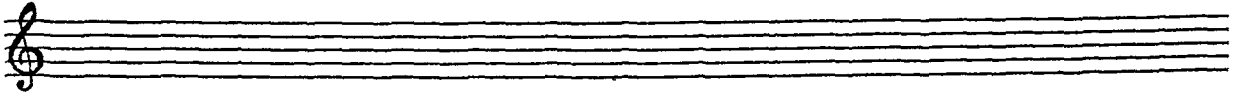
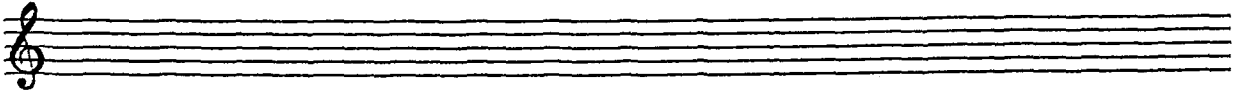
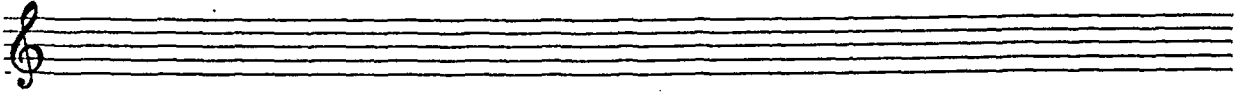
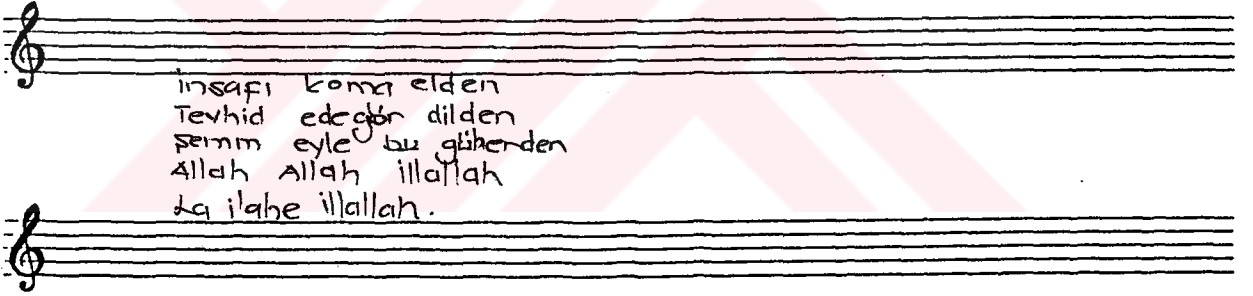
A - TE - Şİ AŞ KA

Beste : Zekai Dede

Usulü: Düyek

GÜLİZAR İLAHİ

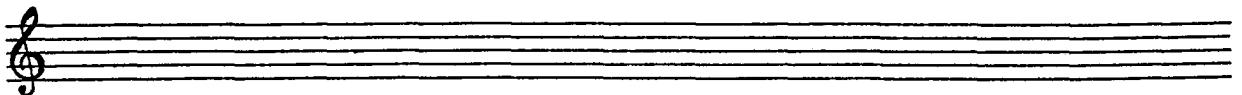
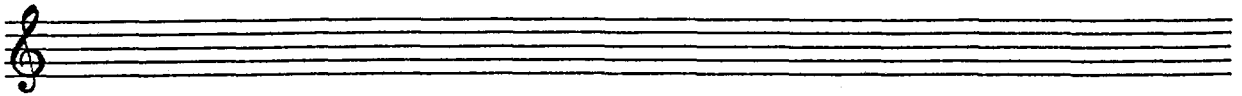
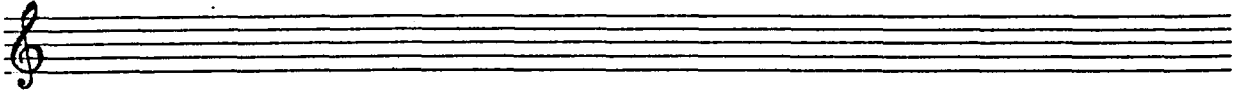
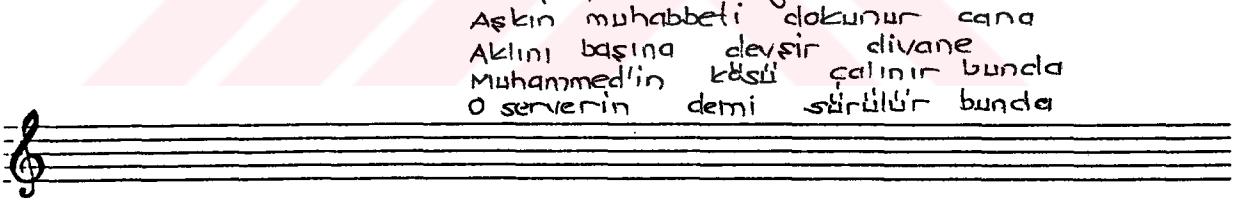
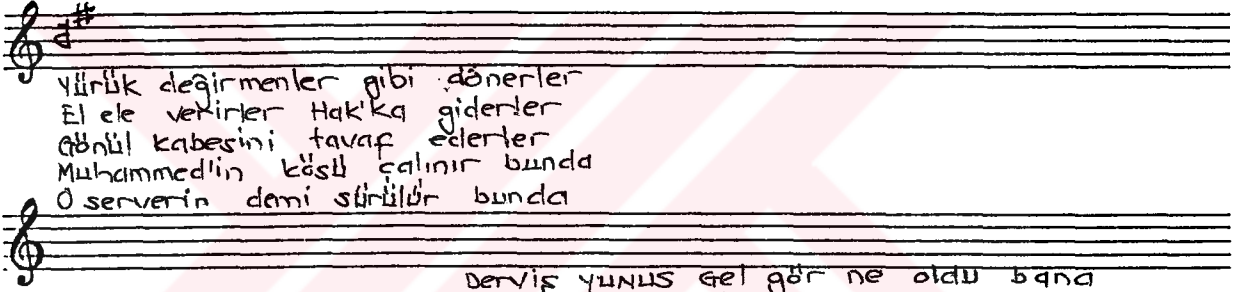

GÜLİZAR İLAHİ

Beste: Zekai Dede

Güfte: Yunus

Uslü : Düyek

Uzulu: Düyek

HİCAZ İLÂHÎ

Ce nâ 'bî pâ ki
ne lâ yık a mel
yok Yi ne
a hın ke rem
mev lâ se nin dir
yi ne a hır ke
rem mev lâ se nin
dir Ne si var ku
lun gü nah kâr lık
dan ar tık Ne si

Senâb-ı pâkine lââyık amel yok Hudayî'ye nasîb et fath-i bâbı
Yine âhır kerem Mevlâ senindir Cemâlınden getir lütf et nikâbı
Nesi var kulunun eksikten artık Gider zulmânî nûrânî hicâbı
Yine âhır kerem Mevlâ senindir Yine ön son kerem Mevlâ senindir
Antoloji s.59I

HİCÂZ
(İlâhî)

SOFYAN

ZEKÂİ DEDE EF.

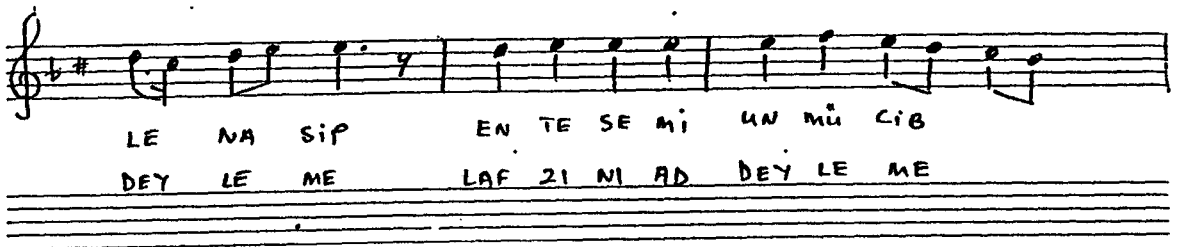
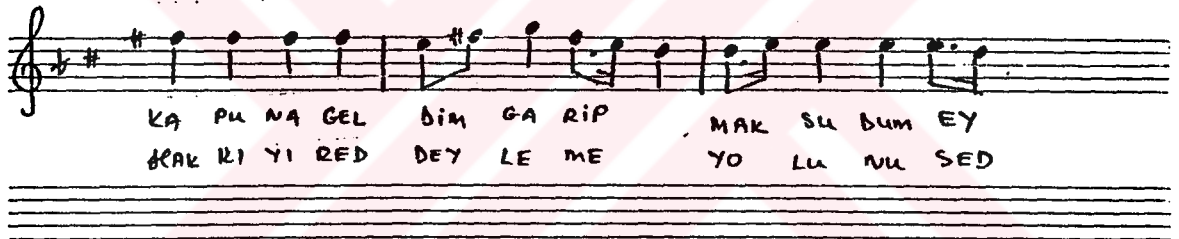
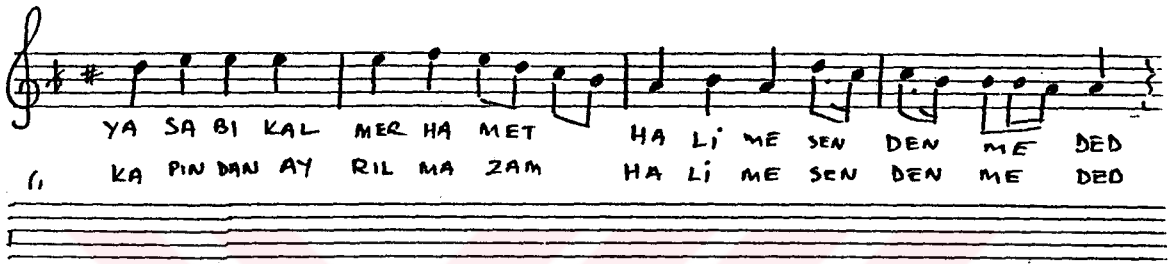
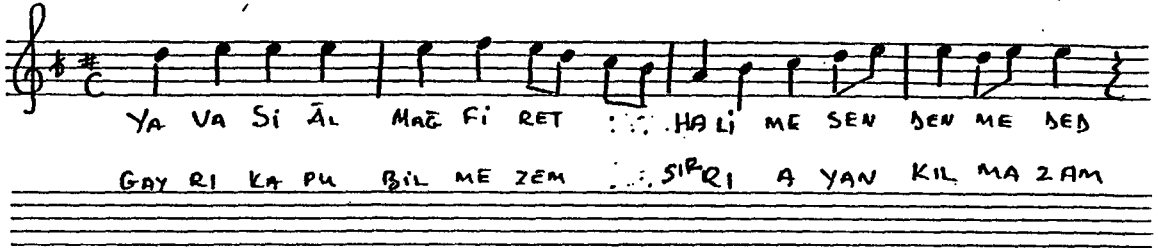
Şû . rî . de . vû . sey . dâ .
kî . lan . yâ . hû . hû . hû
hû . hû . yâ . hû . yâ . hû . Al .
lah . yâ . hû . ya . rîn . ce .
mâ . li . dir . be . ni . yâ .
hû . hû . hû . hû . hû . yâ .
hû . yâ . hû . Al . lah . yâ . hû
Â . lem . le . re . rûs . vâ .
kî . lan . yâ . hû . hû .
hû . hû . hû . yâ . hû . yâ . hû . Al . lah . hû

Y.Ömürlü

SUEYAN

RİCAZ

BESTE: ZEKAT DEDE
GÜFTE: İ. HAKKI

USÛLÜ: Devrî Revân HİCAZ HÜMAYUN İLÂHÎ
(YÂ RAB GARİB BÎKESEM)

BESTE: ZEKÂÎ DEDE

YA RAB GA RİB BÎ
KE SEM SEN DEN ME DED
SEN DEN ME DED
MİH NET RE VEM GUR BET RE SEM
GAM KIL DI GÖN LÜM PA Yİ MAL
SEN DEN ME DED
SEN DEN ME DED (SON) MAK (İ) SU DU MA
ER MEK MU HAL
SAB (İ) RET ME ĞE YOK DUR ME CAL

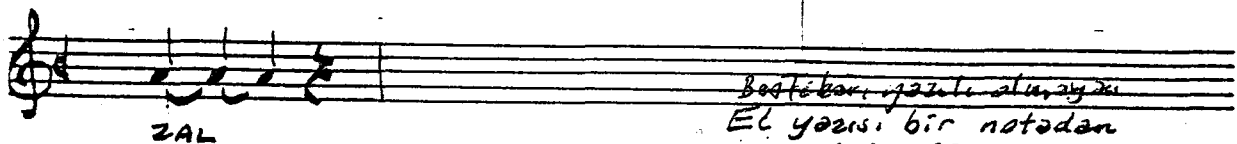
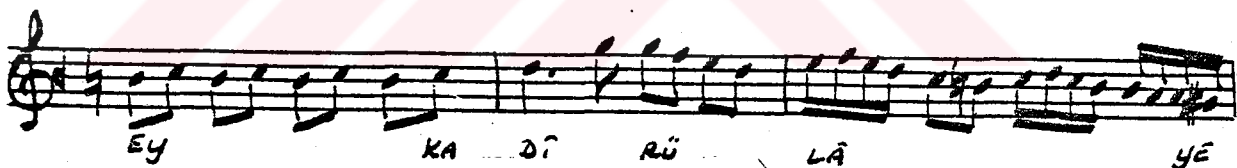
YÂ RAB GARİB BÎKESEM, SENDEN MEDED, SENDEN MEDED
MÎH NET RE VEM GUR BET RE SEM, SENDEN MEDED, SENDEN MEDED
MAKSUDUNA ERMEK MUHÂL, SABRETMEĞE YOKTUR NECÂL
GAM KILDI GÖNLÜM PAYİMÂL, SENDEN MEDED, SENDEN MEDED

Usûlü Düyek

HI3A2BÜSELIK İLÂHÎ-3

Beste = ZEKÂİ DEDE (y.s.)

Güte =

Beste her, 1722. 1. 21. 12. 24. 26.

El yazısı bir notadan

6.3.1987

my Rod

CUNĒYO KOSAL

Hüseyinî ilâhî

USÛLÜ : Evsat

BESTE : Zekâî Dede Ef.
GÜFTE : Şeyh Kâmil Ef.

An de li bi ba ğı hic ran
ol mu şam yâ Rab be na i ma nım
Gül Can i zâ le rü ca mes tû ne hay ran kur ban
ol ol mu şam yâ yâ Rab Rab be na i ma nım na (i ma nım)
yâ i lâ hi ra hi aş kin
dan a yır ma Kâ mi li i ma nım op

HÜŞEYİNİ İLÂHÎ

Güfte:Şayh Kâmil
Beste:Zekâî Dede

Usûlü:Düyek

El me ded pî rim e fen dim
el me ded Ben gü nah kâ rı ka pın dan
et me red ah Ben de gâ nın cüm le
si de der di mend ah Yâ Ba ha ed
di ni şâ hı Nak şı bend

Antoloji:s.594

Cürmümü a'v ayle şâhım el aman
Hâkîpâyinden niyâzım bu hemân
Eyleme red Kâmil'i hiç bir zaman
Yâ Bahâeddîn Şâh-ı Nakşibend

Hüzzâm ilâhî

Beste: Zekâi Dede

Gülpte: Hz. Yûnus

Düyek

Ne bahtlı ol - ki şî - ye ki o ku du ğu
Kur an o - la ğalab a na rah met ki lar
ğân lû do lu man o la Her kim se kim
kal tu ğu na fer man o - la

Kur an bi - lir Al - lah a na rah met ki - lar

Ne bahtlı ol kişiye ki okuduğu Kur'ân da
ğalab ona rahmet kılar ğânlı dolu imân ola

Her kimse kim Kur'an bilir Allah ona rahmet kılar
Hürri ona karşı gelir kottuğunda fer mân ola

Kur'an okuyan dervişe rahmet kılar ol pîrîşîh
Rahmet kılar baştan başa dervîş iken sultân olur

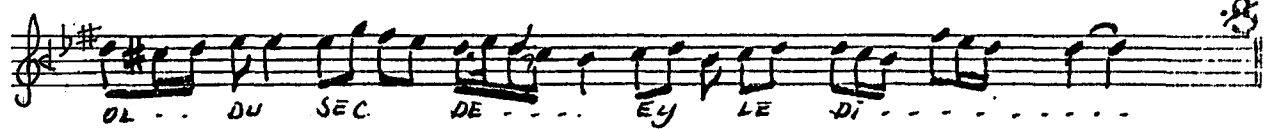
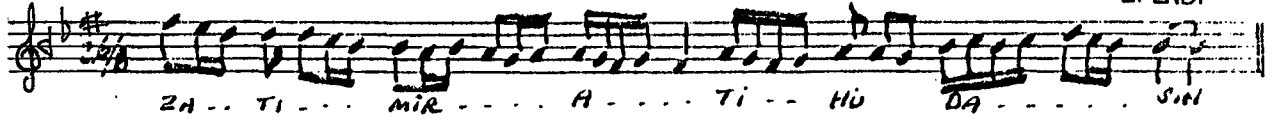
Kur'ân oku sen ey gafil tâ bileşin burhan delil
Hafır ğânlı sen şâyec bil sırât ona âsân ola

Ey bîğâre yûnus dedem Kur'ân ile duruş müddâm
Gözetlerin an dem-be-dem afiv kila Rahmân ola

İSLAM: EVJAT

HÜZZAM İLÂHİ-119

Beste: ZEKÂİ DEDE
Güfte: SEYH KAMİL
EFENDİ

H. Fikret Bakkalın repertuarından alındığı kayıtlı 29. m. 10. tarihli, Dursun Çakmak'ın el yazısı notadan yarı kıymetle yazdım. 16. 11. 1986

H. Fikret Bakkal

ZAT-I MİRÂT-I HÜDÂSIN YÂ MUHAMMED MUSTAFA
ALEME BEHCET-NUMÂNIN YÂ MUHAMMED MUSTAFA
YEK İŞÂRETLE KÂMER ŞÂK OLDU SECDE EYLEDİ
KAHİB-E ARŞ-I HÜDÂSIN YÂ MUHAMMED MUSTAFA

İSFAHAN
(İlâhî)

SOFYAN

ZEKÂÎ DEDE EF.

Âh Sa kın dün yâ ya al dan
ma aç gö zün gaf let ten u
yah âh bun da kim se ka ltr san
ma aç gö zün gaf let ten u
yah Y.Ömür lü

Sakın dünyâya aldanma
Aç gözün gafletten uyan
Bunda kimse kalır sanma
Aç gözün gafletten uyan

Hani Âdem hani Havvâ
Hani Muhammed Mustafâ
Bu fânîden umma vefâ
Aç gözün gafletten uyan

Taksîre istiğfâr eyle
İkrârını tekrâr eyle
Bir asıllı bâzâr eyle
Aç gözün gafletten uyan

Bu devlete mağrûr olma
Fânî zevka mesrûr olma
Tâat-î Hak'tan dür olma
Aç gözün gafletten uyan

Nefsin aradan süregör
Vahdet iline eregör
Aklın başına deregör
Aç gözün gafletten uyan

Şu kim oldu Hakk'a vâsıl
Ol oldu insân-ı kâmil
Geç sevdâlardan ey gâfil
Aç gözün gafletten uyan

Mâsivâdan yumup gözü
Dergâh-ı Hakk'a tut yüzü
HÜDÂYÎ'den gûş et sözü
Aç gözün gafletten uyan (1)

KÜÇEK
(İlâhî)

DUYUK

Biz hat mi ha
ce e de riz
Al lah yo lu
na gi de riz
Hub bi si va
yi ni de riz
Nakr şı le riz
zık rey le riz
Hal la i la he il la lah Mu
Sal lal la hü a ley hi ve
Dervişler Cumhürham me dün re su lui lah YÖMÜ
sel li mu tes li ma

MAHUR İLÂHÎ

Güfte: Yunus Emre

Beste: Zekâî Dede

Usûlü: Düyek

Al lah a dı u lu dur Emrin tu ta
ku lu dur Mü min lerin yo lu dur
Al lah Al lah ke rim Al lah hasbi rab bi
cel lal lah ma fi kal bi gay rul lah

Allah emrin tutalım
Rahmetine bataalım
Bûbûl gibi ötelim
Allah Allah diyelim

Allah adı uludur
Emrin tufan kılıdudur
Müminlerin yoludur
Allah Allah diyelim

Allah adı dillerde
Sevgisi gönüllerde
Ol korkulu yerlerde
Allah Allah diyelim

Ölüp kabre varınca
Melek sual sorunca
Rabbin kimdir deyince
Allah Allah diyelim

Yunus seyredip gezer
Ölüm tedbirler bozar
Görmek istersen dîdâr
Allah Allah diyelim

Zekâi Dede

USÛLÜ:
NİM SOFYAN

MÂHUR İLÂHÎ

Musical score for Zekâi Dede, featuring the Mâhur İlâhî melody. The score is written in staff notation with lyrics in Turkish. The tempo is marked 2/4.

Lyrics: DÜR MÂZ YA NÂN VÜ SÖ DUM

Lyrics: İL LÂL LÂH LÂ İ LÂ HE İL LÂL

Lyrics: LÂH AL LÂH İL LÂL LÂH AH ET ME YİP

Lyrics: Nİ DE YİM İL LÂL LÂH

Lyrics: LÂ İ LÂ HE İL LÂL LÂH AL LÂH

Lyrics: İL LÂL LÂH SÖN DÜ HE ME ZEMİ O

Lyrics: DUM İL LÂL LÂH LÂ İ LÂ HE

Lyrics: İL LÂL LÂH AL LÂH İL LÂL LÂH

Lyrics: AH ET ME YİP Nİ DE YİM

Lyrics: İL LÂL LÂH LÂ İ LÂ HE İL LÂL LÂH

Lyrics: AL LÂH İL LÂL LÂH

Mukayyer ilâhî
"Durmaz yâver vücûdun"

Gâfî: Deavîr YUNUS
Bute: Eyyûbî M. Zekîî dede.

Handwritten musical score in staff notation. The melody is written on a treble clef staff with a key signature of one sharp (F#). The lyrics are written below the staff. The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings. The lyrics are in Turkish and include the following lines:

Âh Dur maz (s) ya nar vü cü düm
it (i) me yüb ni de yim
il lâl lâl Hü Hü
Sân dî re me zen o dum il lâl lâl
Hü Âh it me yüb
ni de yim il lâl lâl Hü sar

Durmaz yâver vücûdun (illallah Hü)
Fih itimayib nâdeyan
Sâdücümizem adan
Lâh itimayib nâdeyan

Mâriana saur Leylâye
Ben saurana Müslâyı
Ben aytayı aytay
Lâh itimayib nâdeyan

İlâhâ eyle nâciada
Ayırma evâriada
Cennette cennâtiada
Biz: mahrûm eylene

Yunus gâfî dîşînar
Râkî bâstâr şâhna
Oâf Muhammed aşîna
Biz: mahrûm eylene

GÖRİZ: YUNUS EMRE
KESTE: ZEKAT DEDE

GÖRİZ: YUNUS EMRE
KESTE: ZEKAT DEDE

TESTE: LECAT DEDZ

4. DÜYK

[illegible]

ŞURİDE VÜQEYDA KILAN
YARIN CEMALIDIR BENİ
ÂLEMLERDE RÜSYA KILAN
YARIN CEMALIDIR BENİ

KADDIM GÜLÜP YAY BYLETEN
BAGLARI DELIP NAY BYLETEN
İSİM GÜCÜM ZAR BYLETEN
YARIN CEMALIDIR BENİ

GÖZLERİMİ GİRTYAN EDEN
HEM ÇİĞDEM BÜRTYAN EDEN
HAYRAN ÜSŞEĞERDÂN EDEN
YAĞIN CEMALİDİLE BENİ

AKLİMİ BAŞIMDAN ALAN
BENİ BU SEVDAYA SALAN
BİR MURŞİDE BENDİ KILAN
YARIN CEMALİDİR BENİ

KULUNU MAHZUN ETLEYEN
BAGIRIMI PUGHUN ETLEYEN
YUNUS'U MEZNUN ETLEYEN
YAZIN CEMALIDIR BENİ.

Zekai Dede

MUHAYYER BUSELİK İLÂHİ

.DÜYEK

MÜSTEAR
(İlâhî)

DÜYEK

ZE KÂİ DEDE

Her sâ hi bi
ta cû ,kû lah
Sen den u le mâr nâ Al la him
ey zû pa nu di sa h
Sen sîn ka mu
hâi kar pe nâh
dil de pe nah Y-ânûrlu

Her sâhib-i tâc u kulâh
Senden umar ey pâdişâh
Sersin kamu halka penâh
Yâ Rabbenâ yâ Rabbenâ
Fagfir lenâ zûnûbenâ (1)

Usûlü:Düyek

NEVÂ İLÂHÎ

Güfte:Hudâyî
Beste:Zekai Dede

Ey pâ di şâ hı bî ve zir
İh san ce na bın dan se nin

Ey bî şe bih u bî na

zir İh san ce nâ bindan

se nin

Her şeye sen verdin vücûd

-Nikriz İlâhi-
MESTANE-İ AŞKIM BEN AYAMADIM

Düyek (♩=80)

Zekâî Dede

Mes t̃a ne i aş kım

ben a ya ma dım

1. E zel den ađ l̃a dım hiç gü le me
2. Vec hi i cad ne dır ben bi le me

dım dım E zel den ađ
Vec hi i cad

l̃a ne dım dır hiç gü le me dım (SAZ)
ben bi le me dım (SON)

Yüz bın â lem ya nar a hü za rım

dan Yüz bın â lem

ya nar a hü za rım dan

Mestane-i aşkım ben ayamadım
Exelden ağladım hiç gülemedim
Yüz bin âlem yanar ah ü zârından
Vecd-i icad medir ben bilemedim

R A S T
(ilâhî)

DUYEK

ZEKÂÎ DEDE EF.

Bâ . . . ği . . . ma . . . â

rif . . . iç . . . re . . . yiz . . .

il . . . lal . . . lah . . . hû . . .

Gül Rey . . . şen han . . . o . . . lan lan

an . . . lar . . . bi . . . zi . . .

an . . . lar . . . bi . . . zi . . .

il . . . lal . . . lah . . . hû . . .

Nis bet . . . ci . . . hâ . . .

ne . . . ver . . . mi . . . şiz . . .

il . . . lal . . . lah . . . hû . . . Y.Ömürlü

Bâğ-ı maârif içreyiz (İllallah hû)
Gülşen olan anlar bizi (İllallah hû)
Nisbet cihâna vermişiz (İllallah hû)
Reyhan olan anlar bizi (İllallah hû)

Usul = Sâryan

RAST İLÂHÎ

Beste: Zekai Dede

Güfte: Yunus

8

DUR MAZ YA - - - NAR VÜ CÜ DÜM - - - AH İT ME - - - YÜP

Nİ DE YİM DUR MAZ YA - - - NAR VÜ CÜ DÜM - - -

AH İT ME YÜP Nİ - - DE YİM SÖN DÜ RE ME

ZEM O DUM SUL TA NİM - - - AH İT ME YÜP

Nİ DE YİM

DURMAZ YANAR VÜCUDUM
AH İTMEYÜP NİDEYİM
SÖNDÜREMEZEM ODUM
AH İTMEYÜP NİDEYİM

MÂDEM Kİ CAN TENDEDİR
CÜRM Ü İSYAN BENDEDİR
LÜTF U İHSAN SENDEDİR
AH İTMEYÜP NİDEYİM

MELNUN SEVER MEYLÂYI
BİZ SEVERİZ MEYLÂYI
KAN AĞLAYI AĞLAYI
BİZİ MAHRUM EYLEME

YÜNUS GİRİ DÜŞKÜNE
AKLI GİTMİŞ ŞAŞKINA AKLI BAŞTAN AKKINA
DOST MUHAMMED AKKINA
BİZİ MAHRUM EYLEME

Dergâhda kaydettiğim vâzeler
ve Cevâide Bânu'm gâzideyi
Notadan, 19.3.1986

Yunus Koral

RÂST İLAHİ

Beste : Zekai Dede
Güfte : Seyh Kamil E

Uslü: Düyek

TEV BE Ì DE LIM ZEN BÌ MÌ ZE — TÙS TÚÍ LAL — —

LAH YA AL LAH LUT FUN LA BI ZE MER HA MET EY --
FAZ LIN LA BI ZE MER HA MET EY --

LE A MAN AL - LAH YA AL - LAH LAH YA AL LAH

SEN ET MEZ İ SEN BİZ LER P KİM - AF VEDER AL ...

LAH YA AL LAH maraşi

19.3-1984 tarihli
nota cıneyd Kasa
tarafından

TEVBE İDELM ZENGİMİZE TURTU İLLALLAH
LÜTFUNLA BİZE MERHAMET EYLE AMAN ALLAH
SEN ETMEZ İSEN BİZLERİ KİM AFVEDER ALLAH
LÜTFUNLA BİZE MERHAMET EYLE AMAN ALLAH.

 BİZLERİMİZ GEGMEDE İSYAN İLE DAIM
 KAMİL BU CİHANDA ACABA KİM KALA KAIM
 MENT OLDU GARİB BİZ YİNE GAFLETLE MİDDANIMI
 LÜTFUNLA BİZE MERHAMET EYLE AMAN ALLAH.

A blank musical staff with a treble clef. The staff consists of five horizontal lines. The treble clef is positioned at the beginning of the staff, with its hook pointing towards the first line. The staff is otherwise empty, with no notes or other markings.

SARA JLAHL

Beste: ZEKAI DEDE EFENDI

USUL: SOFYAN

A SUL TA NIM SEN VA

RI KEN YA BEN KI

ME YAL VA RA YIM

IS MIN GA NI SET TAR

I KEN YA BEN KI

ME YAL VA RA YIM

HU YA HU YA HU YA

HU YA HU YA BEN KI

ME YAL VA RA YIM

♩ SABĀ 'LĀHĪ ♩

Dijet

Say le se lā in nil ta yā nīm eg has sa ba ba ol duk ca ruh sa ar
 ha rem (ni) rem ah ol rav za i pā ke rav o la ten
 and a ne biy yil muh te rem rem Sallia lā bed
 fih en ne biy yil muh te rem rem Sallia lā bed
 due ca due ca mah bū bi rab bi jöl ke rem rem
 Sallia lā nū rİL Hū da Hū da AH NEQ MU HAM NEO
 Sallia lā nū rİL Hū da Hū da AH NEQ MU HAM NEO
 MUS TA FA FA

Mustafa Dijet

Sāle salāmı ay sabā attıca ruhsatı bārem
 Ol' ravgā-i pākē ala aada nekıyyıl muhtārem
 Ol nūrı envārı, Sadrı mahbubı zıfārı samad
 Azine-i vecd-i ekad maksudü Aksarı ümem

(Sallı ala Bedri düccā mahbubı Kāh-i zūt-kırem
 Sallı ala nūrı'l Hüdā Ahmed Muhammed Mustafa)

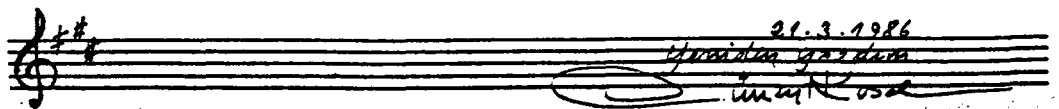
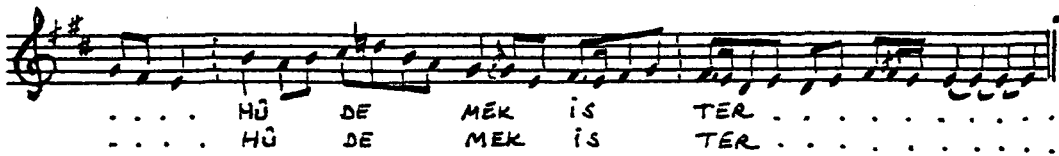
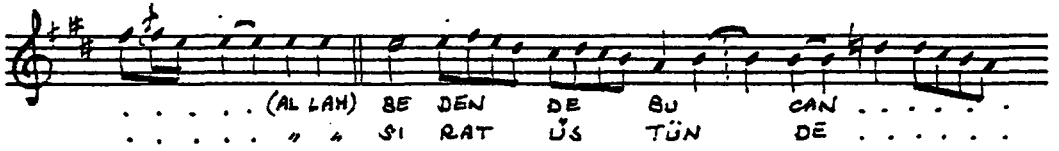
İn nılte yā cihā's-sabā yāmen ilā arzı'l-bārem
 Sella selāmı ravgāten fihā'n-Mekıyyıl muhtārem

Effiān kınanı ısm Bkz: "Kubbealtı neşriyatı olan, İLÂHİLER
 İlahi 2. cilt 175 numaralı İlahi"

USÛLÜ= HAFİF

SÜZİBİL İLÂHİ

Beste= ZEKÂİ DEDE
Güfte= YUNUS

GÜNEŞ KOSAL

SÖZİDİLÂRÂ İLÂHÎ

Güfte:Edirne Müftisi

Usûlü:Düyek

Fevzî

Beste:Zekâî Dede

Bâ re kâllah dî ci hâ nın ser ve
ri Hak te â lâ nın a
Şu ci hâ nın sün bü
ziz pey pey gam be
iü ver ver di te
ri Hô yi şeb bü
ri yin den al. dı bü yi ni

Mihr-i pâk-i mevlidinden aldılar

Şems ü meh rüyindeki nûr ü ferî

Kıl şefaât yâ Habîballâh aman

Eyle tahlis Fevzi-i isyangeri

Antoloji s.609

DÜYEK

SŪZİNÂK
(ilahi)

ZEKÂİ DEDE EFENDİ

Sâ li ke ol maz a yan
il lal lah hu
il mi ha kî kat mif tân
Bâ br na yet mif tân
il lal lah hu
il lal lah hu
ol sa pî rin ö nün de
il lal lah hu

D.K.

Sâlike okmaz ayan (İlallah hû)
İlm-i hakikat miftâh (İlallah hû)
Olse pîri önünde (İlallah hû)
Bâb-ı inâyet miftâh (İlallah hû)

Aşk ile her kim gelir
HAKİKİ'ye teslim olur
Lâcerem ana olur
Kenz-i hakikat miftâh (1).

Usul = Evsat + Hafif

ŞEVKİ TARAB

Zekai Dede

Handwritten musical score for ŞEVKİ TARAB, Zekai Dede. The score is written on 12 staves, each with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The time signature is 26/8. The lyrics are written below the notes.

Lyrics:

BİR MU AZ ZAM PA DI ŞAH SIN
KI MU LUN DUR CUM LE YAH
KUR B. EV ED NA DE VAZ
OL DU SE NIN ÇUN TAH TI
GAH NUN FE LER... HEF... RU ZE
MIN AN ÇAK SA NA BİR DA MI
GAH EM RI NE MAH KUM DUA
A... LEM HER ŞE ZUN VAM
YI LAH
IES SA LA TU VES ŞE LAM ET HA DI RA
HI HU DA KUN TU A ŞI TA ŞE FI AL... MU
NI RIN... FA... LE NA

Halit Çantın el yazması
ve imza tad.ğı bir neta
6.5.1984

SOFYAN

USSAK
(İlahî)

ZEKÂİ DEDE EF.

Al lah em rin tu ta lim

rah me ti ne ba ta lim

ah Bül bül gi bi ö te lim

Al lah Al lah ke rîm Al lah

Rahîm Al lah a man Al lah

di ye lim ya hu Y.Ömür lü

Allah emrin tutalım
 Rahmetine batalım
 Bülbul gibi ötelim
 (Allah Allah Kerîm Allah Rahîm)
 Allah (aman) Allah diyelim (yâ hû)

Allah adı uludur
 Emrin tutan kuludur
 Mü'minlerin yoludur
 Allah Allah diyelim

Allah adı dillerde
 Sevgisi gönüllerde
 Ol korkulu yerlerde
 Allah Allah diyelim

Ölup kabre varınca
 Melek suâl sorunca
 Rabbin kimdir deyince
 Allah Allah diyelim

YÛNUS seyr edip gezer
 Ölüm tedbîrler bozar
 Görmek istersen dîdâr
 Allah Allah diyelim (I)

Usûlü: Dûyek

UŞŞAK İLÂHÎ

Güfte: Şeyh Kâmil

Beste: Zakâî Dede

Biz hat mi hâ ee de dâ
riz Al lah yo lu na gi de
riz Hub bi sî vâ yı
ni de riz Nak şî le riz
zik rey le riz Hak lâ i lâ he il lâ l lahMu
Sal lâ l la hi a ley hi ve

ham me dun ra sū lâl lah
sel li mu tes lî mâ

Tevhîd-i zât erkânımız

Bid'at değildir yolumuz
Şâh Nakşibenddir ulumuz
Siddîk Ekberdir kolumuz
Nakşîleriz zikrederiz

Mâlûm değil esârımız
Dâim teveccüh kârımız
Nakşîleriz zikreyleriz

Pîrim efendim Nakşibend
Lûtfun bize eyle kemend
Kâmil kulundur derdmend
Nakşîleriz zikreyleriz

Antoloji s. 811

USSAK
(İlahî)

SOFYAN **ZEKÂİ DEDE**

Ben ben de ği lim ben de di ğim
 sen sin hep Cā nim de di ğim
 ten de di ğim ten de di ğim
 Ma nen di ku dūm sī ne kū pan pan
 al dum YÖmürlü

Te na fe ne na
 meyan kara

sen sen sin sin hep ah hep

Ben ben de ğilim ben dedi ğim sensin hep
 Cānım dedi ğim ten dedi ğim sensin hep
 Mānend-i kudūm sīnekūpan (pan) oldum
 Tennā tene nāten dedi ğim sensin hep (l)

UŞŞAK
(İlâhî)

DÜYEK

ZEKÂİ DEDE EF.

El me ded pî rîm . e fen . dim .

el . me ded Biz gü . nah . kâ

ri ka . pîn . dan . et . me red ah

Ben de gâ ' nın . cüm . le si de

der . di . mend ah yâ Ba . hâ . ed

dî nî . şâ . hı . Nak . şı . Y.Ömürlü bend

El-meded pîrîm efendim el-meded
Biz günahkârı kapından etme red
Bendegânın cümlesi de dardimend
Yâ Bahâeddîn-i şâh-ı Nakşibend

Ey keremkân-ı lutuf zât-ı münîr
Rûz-ı mahşerde bize ol destgîr
Çünkü olduk nefis elînden biz esîr
Yâ Bahâeddîn-i şâh-ı Nakşibend

Cürmümü af eyle şâhım el-aman
Hâk-i pâyinden niyâzım bu heman
Eyleme red KÂMİL'i hiç bir zaman
Yâ Bahâeddîn-i şâh-ı Nakşibend (I)

Düyek

UŞŞAK İLAHİ

Beste: Zekai Dede
Güfte: Vali nefes zade
Abdurrahman E

Ey Hu dâ dan lut fu ih san is te
yen Mev li di pâ ki re
sû lul lâ ha gel Cen netiğre hû ri
gil man is te yen

Antoloji s.612

UŞŞAK İLÂHÎ

Güfte:Hüdâyi
Beste:Zekâî Dede

Usûlü:Düyek

Ge lin di ye lim di ye lim şev ki
le ah lâ i lâ he il lâi lah
lâ i lâ he il lâi lah

Antoloji s.612

Aşk ile sadık u zevk ile
Lâilâhe illallah
Cennet anınla açılır
Müminlere nur saçılır
Dost allarına güçlür
Lâilâhe illallah

İster izen hayr'ül-azkâr
Durma heman tevhîde var
Hüdâyi'ye sorarsan yâr
Lâilâhe illallah

Usûlü:Düyek

UŞŞAK İLÂHÎ

Güfte:Yunus Emre
Beste:Zekâî Dede

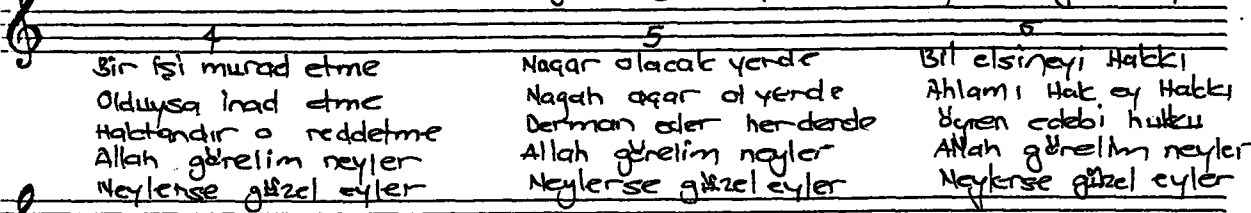
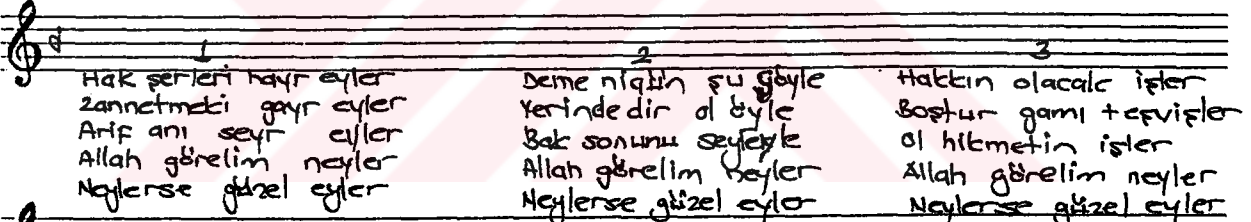
Al lah em rin tu ta lim rah me ti ne
ba ta lim Bül bül gi bi ö te lim
Al lah Al lah ke rîm Al lah ra him Al lah
a man Al lah di ye lim yâ hû

Antoloji s.61

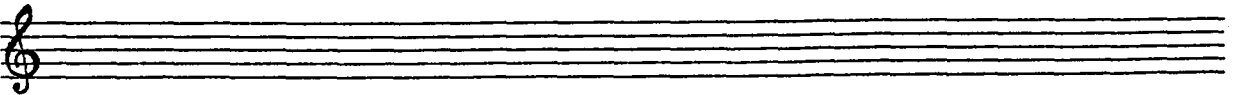
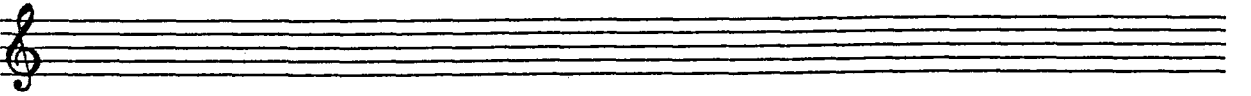
UŞŞAK İLÂHİ

Beste : Zekai Dede EF
Güfte : İbrahim Hakkı
Erzurumi

Usul : Sofyan

Gilneft Kosa'dan
27-9-1984 tarihli notad

Güfte: Hudâyi
Beste: Zekâî Dede

UŞŞAK İLÂHÎ

Usûlü: Düyek

Kul dan sa na lâ.
yık no la
sık se ni
kan de bu la
de bu la
fen dim Me ğer sen
den den ih
san o la

Kuldan sana lâ-yık nola
Aşık seni kande buğa
Meğar senden ihsân ola
Senden kerem senden atâ

Koma Hudâyi'yi garîb
Yessir merâmî yâ Mucîb
Yâ rabbenâ yâ rabbenâ
Senden kerem senden atâ

Usûlü =
Düyet

UŞŞAK İLÂHİ

Beste: Zekâî Dede
Ef.

ŞEHİN Cİ HAR ŞA YA HI Cİ HAN BA Nİ Rİ SA LET ŞA
Cİ HAR YA Rİ E BU BEK RÜ Ö MER OS MAN

HI Zİ UN VAN HI Zİ UN VAN
A Lİ HER GÂH A Lİ HER GÂH

MU HAM MED DIR MU HAM MED DIR MU HAM MED DIR
HÜ DÂ NİN DÖRT Kİ TA Bİ VAS Fİ Nİ İ RAD

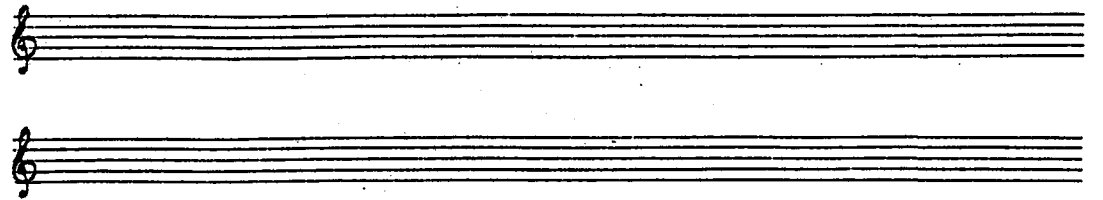
MU HAM MED DIR MU HAM MET DIR
E DER BİL LÂH E DER BİL LÂH

BU NAZ MI SÖY LE DİM RÜ YA DA BEN A LEM
HA Lİ LUL LÂH HA Bİ BUL LÂH NE Bİ YUL LÂH

LE RE SUL TAN LE RE SUL TAN
RE SU LUL LÂH RE SU LUL LÂH

ŞEHİN ŞAH-I CİHANBÂN-I RİSÂLET, ŞAH-I ZHUNVAN
MUHAMMET'TİR, MUHAMMET'DİR, MUHAMMET'DİR, MUHAMMET'DİR,
BU NAZMI SÖYLEYİM RÜYADA BEN ÂLEMİRE SULTAN
MUHAMMET'TİR MUHAMMET'DİR, MUHAMMET'DİR MUHAMMET'DİR

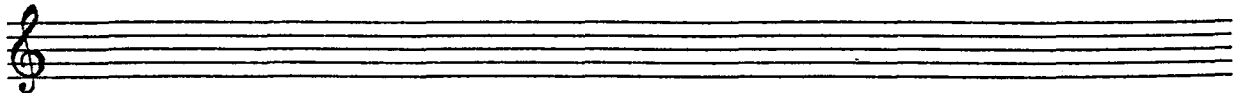
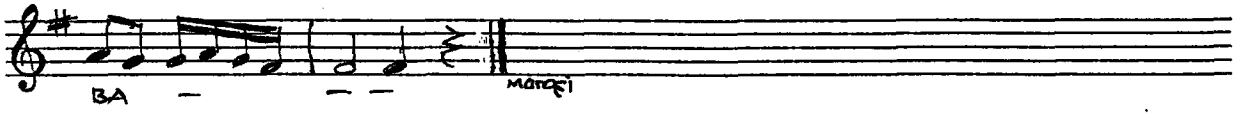
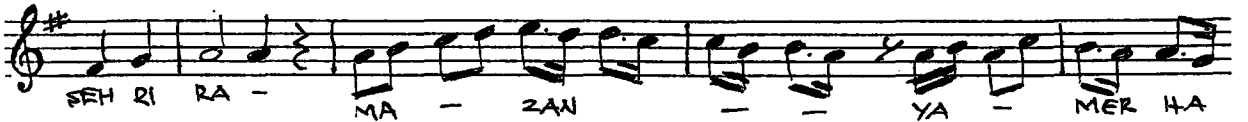
CİHAR YAKİ EBUBEKR NÖMER OSMAN ALİ HER GÂH
HÜDÂNIN DÖRT KİTABI VASFİNİ İRAD EDER BİLLÂH
HÂFİZULLAH, HÂSİBULLAH, NEBİYULLAH, RESÜLULLAH
MUHAMMED'DİR, MUHAMMED'DİR, MUHAMMED'DİR MUHAMMED'DİR

Zekai Dede

Uslü: Düyek

EVİÇ İLÂHİ (Tesbih)

NEVÂ
(tesbîh)

ZEKÂÎ DEDE EF.

DUYEK

Rab bû raî lâ hûl le zî
lâ ma bû de.
il lâ hû
Hay yûl kay yû mûl le zî
yâ hû yâ hû yâ men hû
lâ lâ : mev cû : de
il lâ hû hû
Ev vel hû â hîr hû
zâ hîr hû
bâ bâ tîn hû KÖmürü

Rabbûna-İlâhû-İlezî lâ ma'bûde illâ hû
Hayyû'l-kayyûmû'l-lezî lâ mevcûde illâ hû
Evvel hûâhîr hû zâhîr hû bâtîn hû
Yâ hû yâ hû yâ men hû lâ mevcûde illâ hû

Beste: Zekâî Dede

SABÂ TESBÎH

Usûlî: Muhammes

32

Yâ Al lâ hu yâ Rah man ya A lî mû

yâ Al lam Yâ sul tan yâ Sûb han

yâ zel lût fi vel ih san yâ sul tan yâ Sûb han

yâ zel lût fi vel ih san En tel kay yû

mul le zi lâ ye mû tû lâ ye nam

Rab be nâ yâ Rab be nâ te kab bel min nes si yam

Rabbe nâ yâ Rab be nâ te kab bel min nes si yam

Antoloji .601

TEVŞİHLER

Beste İlahi ZEKÂİ Dede
(TEVHİD)
Siz: Şayan
Siz: Yunus

4

85

AŞ ... KIN İ ... LÂ A ... ŞIK LÂL
A ... ŞIK YU ... NU SUN CA NI ...

YAN SIN YÂ RE ... SU LÂL ... LÂH ... ŞİP AŞ ... KIN
HİL MÜ ŞE FA ... AT KÂ ... Nİ A ... LEM LE ... RİN

ŞA RÂ BIN ... KAN SIN YÂ RE ... SU ... LÂL ... LÂH
GUL TA Nİ ... SEN SIN YÂ RE ... SU ... LÂL ... LÂH

EN TE SEL LEM KEY FE HU LI EN TE SEL LEM

KEY FE HU LI YÂ RE SU LÂL LÂH ŞE FA AT

YÂ HA Bİ ... BAL ... LÂH A MAN YÂ RE SU LÂL

LÂH ... ME DED YÂ HA ... Bİ ... BAL ... LÂH A MAN

86

YÂ NE BİY FL LÂH HUZ Bİ YE Dİ

Vakıf-ı İlahiye der nâz
Maden 8-2-1285

İsmail Koca

Uslu - Evsal

HUZAM TEVŞİRİ

Beste: Zekai Dede
Güfte: Şeyh Zekai

Handwritten musical notation with lyrics in Turkish. The lyrics are:

EY NÜ BÜY YET TAH TI NİN YÂ
HI HA Bİ Bİ KİB Rİ YÂ
VEY Rİ ŞA LÂT EV Çİ NİN MA
HI HA Bİ Bİ KİB Rİ YÂ
GÜA MÜ ÇOK AM MA ZE KÂ İ
ŞÜP HE SİZ MAĞ FUR O LUR
Dİ LE SE HAN DAN A GÜM RA
HI HA Bİ Bİ KİB Rİ ŞA

(EY NÜBÜVET TAHTININ ŞEHİ, HARBİ KİBİYÂ
VEY RİSÂLET SURLUMUN MÂHİ, HABİBİ KİBİYÂ
CİLVEGÂHIN KURBİ EV'EDNÂ, MAKÂMIN LÂ MEHÂN
KÂBE KAYŞEYNİN ŞEHİNŞÂHİ, HABİBİ KİBİYÂ
İRÂDİ YÂT, HARBİ MÂLİ ULMAHİ YÜŞ BİN BİLÂ
KAT'İLMİŞ AIN DENGE Dİ KÂHİ HARBİ KİBİYÂ
(CÜRMÜ ÇOK AMMA ZEKÂİ ŞÜPHE SİZ MAĞFÜR OLUR
DİLESE HARDAN O GÜMRÂHİ HABİBİ KİBİYÂ

Şeyh Zekai Dede
Kâşiden 18.11.1983

İnci Koca

KUÇEK
(Tevşih)

SOFYAN

ZEKÂİ DEDE EF

Ey . Hû da dan luf fu
ih . sâ n is te yen
Mev li vî pâ ki Re
sù lul lâ ha gel
Cen net iç re hû ru
gîl mân is te yen

Ey Hudâ'dan lutf u İhsân İsteyen
Mevlid-i pâk-i Resûlullâh'a gel
Cennet içre hûr u gîlmân İsteyen
Mevlid-i pâk-i Resûlullâh'a gel

Meclîs-i mevlitte ey VÂLÎ müdâim
Ol Resûl'e ver salât ile selâm
Cennet-i a'lâda İstersen makam
Mevlid-i pâk-i Resûlullâh'a gel (I)

RAST TEVŞİH

ZEKÂİ DEDE

9.

DEVRE HINDİ

YA RE SÜ LÂL LAH ŞE FA AT

EY LE AL LAH AŞ KI NA

BEN GA Rİ BİM SE İ NA YET

EY LE AL LAH AŞ KI NA

NA MÜ RA DIM BER MÜ RAD ET

YA RE SÜL AL LAH ME DED

BEN GA Rİ BİM SEN İ NA YET

EY LE AL LAH AŞ KI NA

2-1-89
Mithat
ARISOY

YA RESÛLALLAH ŞEFAAT EYLE ALLAH AŞKINA
BEN GARİBİM SEN İNAYET EYLE ALLAH AŞKINA
NÂMURADIM BER MURAD ET YA RESÛLALLAH MEDED
BEN GARİBİM SEN İNAYET EYLE ALLAH AŞKINA.

Not: Darûl Ehlân Kütüphanesinden istisnâ edilmiştir. MA.

SEGÂH
(Tevşih)

DEVİR-I HİNDİ

ZEKÂİ DEDE

A ra bî da sey
yi dül kav me
dû hûl et tik
re bir â sî
Me Hû hâ zû lik ri. ten rav
o za lû nâ â gel zâ dîn
de bî sek tek yâ yâ
Re Re sî sî lal lal lah lah
Sen ol sul tâ
ni kev ney sin

436.

Arapda seyyidü'l-kavme duhûl ettikde bir âsî
Mehâlikten olur âzâde bî-şek yâ Resûlallah

Sen ol sultân-ı kevneynsin bu mücrim çâkerin KENZÎ
Huzûr-î ravzana geldim dahîlek yâ Resûlallah

437

Derdimin dermânı sensin yâ Muhammed Mustafâ
Gönümün sultânı sensin yâ Muhammed Mustafâ

Ben kim olam medhine cür'et edem ey şâh-ı dil
Nûr-î Yâsîn mâhı sensin yâ Muhammed Mustafâ

Sırr-ı "ev ednâ"ya mâlik sensin ey mir'ât-ı Hak
Taht-ı "Levlâk" şâhı sensin yâ Muhammed Mustafâ

Eyledi bâr-ı güneş kadd-î NASÛHÎ'yi du-tâ
Hey meded hey çâre sensin yâ Muhammed Mustafâ '(1)

SÜZİDİLÂRÂ
(tevşih)

DÜYEK

ZEKÂİ DEDE EFENDİ

Bâ re kal lah dü ci hâ nin
se şer ve ri
Su ci ha nin sün bü ver
Hak te a lâ nın a zı zi
ver di te ri
pey gam be ri
Hâ yi şeb bü yin den al dı
bâ yi ni

D.K.

Bârekallah dü cihânın serveri
Hak Teâlâ'nın azîz peygamberi
Hü-y-i şebbüyinden aldı büyini
Şu cihânın sünbül ü verd-i teri

Mihr-i pâk-i mevlidinden aldılar
Şems ü meh rûyindeki nûr ü ferî
Kıl şefâat yâ Habîballah aman
Eyle tahlîs FEVZİ-i isyangeri (1)

(1) S.N.Ergun ; A.g.e., c.2, sh.609.

UŞŞAK İLÂHÎ
(tevşih)

Beste: Zekâî Dede

Usûlü: Hafif

Şe fi ul hal kı fil mah
şer Mu ham med sâ
hi bul min ber E bû be kir
ö mer Os man E mi rul mû
mi ninHay der Rıd va nul lâ
hi a ley him Hu vessâ mi
kî a lelkev ser Lâ i lâ
he il lâl lah
Mu ham med hak re sû lul lah

CUMHUR İLÂHİLER

HİCAZ CUMHUR İLÂHİ

Güfte:Ulvi
Beste:Zekâî Dede

Usûlü:Evsat

Ey Hu dâ nın
sev gi li mah bû bu
ey Fah ri ci han
Hep se nin gün hal ku
Um me ti ne kıl ge
î fa câd ol du bu
at ya Mu ham
kev nû me kân
med el a man
Cür mû is yan
i le ol du hâ li miz
gâ yet ya mân

Eyle ey Ulvî o sultâna salât ile selâm
Sunnetin terk etme kıl can ile sa'y u ihtimam

Beste: Zekâî Dede

kâ ne zer re fir kat

NEVÂ
(Cumhurîşî)

EVSA 7

ZEKÂİ DEDE EF

26
8 8

Sır . ri . tev . hi

din . Hû . dâ . yâ

kıl . te . cel . II .

sin a . yan

Nû Sî ri ne ten ler de çak

râ ey kıl le lâ yip . ya gir

kıl sin o se lan . Mû a

1 2
sâ a yı can i ma nim kan

Dî de i dil

a fı II b gör

Sırr-ı tevhîdîn Hudâyâ kıl tecellîsin ayan
Nûr-i tende tâ ki lâ-ya'kıl olan Mûsâ-yı can (îmânım)
Dîde-i dil açılıp görsün cemâlin nûrunu
Sîneler çâk eyleyip girsün semâ'a âşıkan

Usûlü:Evsat

NIKRIZ CUMHUR ILÂHÎ

Güfte:Hakkî

Beste:Zekâî Dede

Ben hâ râ bat eh li
yim yok dur ka râ
rim tâ e bed
Bâ de i, aşk iç mi
Hak ki ya yağ ma ya
şem git mez hu mâ
ver dim cüm le va
rim tâ e bed
rim tâ e bed
Sâ ki i kev ser e
lin den nûş e dip
câ mi e zel

EVSAT

R A Ş T
(cumhur ilâhî)

ZEKÂÎ DEDE

Mâ il ol ma

dūn ya ya çūn

bî ve fâ dır

bî ve fâ

Mek ri ne al
ih ti rāz et

dan ma zı rā
nef se uy ma

pūr ce fâ
pūr ha tā dır dır

pūr ce fâ
pūr ha tā

Red e dip dı

vi he vâ yol

Mâil olma dünyaya çün bî-vefâdır bî-vefâ
Mekrine aldanma zîrâ pür cefâdır pür cefâ
Reddedip dîv-i hevâ yoldan seni azdırmasin
ihfîrâz et nefse uyma pür hatâdır pür hatâ
HAKKI-i şûrîdeyi âlûde kıldı aşk-ı yâr
Bir onulmaz derde dâim mübtelâdır mübtelâ (1)

(1) S.N.Ergun ; A.g.e., c.2, sh.601.

SABÂ
(cumhur ilâhî)

EV SAT

ZEKÂÎ DEDE EF.

Mu saf fâ ey
le dil lev hin
hu gün nû ri
te cel lâ dan
Ce U mâ lin gös
U çar mis li
te hü rir Al lah
ma dir dil
çü mîr â tî
ge çer ar şî
mü cel lâ dan
mu al lâ dan
Na zar gâ hı
hü dâ dir dil

163

Musaffâ eyle dil levhîn bugûn nûr-î tecellâdan
Cemâlin gösterir Allâh çû mir'ât-ı mücel'âdan

Nazargâh-ı Hudâ'dır dil vell sanma cûdâdır dil
Uçar m'sl-i hümâdır dil geçer arş-ı muallâdan

Değîsîn lâyk-ı cânân seni nefsin eder hayran
Gel ey mecnûn-î sergerdan haber ver bu muammâdan

HAYÂLÎ bes ayân etgil bu esrârı beyân etgil
Mekânın lâmekân etgil cevâb etgî müseremmâdan (1)

164

Kandedir cehl ile zulmet nefs-i su'bânındadır
Kandedir lim ile hikmet bil anı cânındadır

Zulmet-i cehlî bırak sen iste nûr-î hikmeti
Cennetîn zevkîn dilerseñ cümle irfânındadır

Sûretâ bu hirmen-i âlemde sen bir dânesin
Ma'nî yüzünde ne kim var cümle hirmânındadır

Al ele çevgân-ı zikri hem sūvâr ol nefsiñe
Kapâgôr tevhlîd topunu çûñki meydânındadır

Saykal ur mir'ât-ı kû'be taşraya bakmayı ko
Sen sana bak cümle âlem halkı dîvânındadır

«Kûntû kenzîñ remzini buldunsa sende MISRî'ya
«Kûlle yevmîn hûsru ania kîm senin şânındadır (2)

(1) S. Nûzhet Ergun; A.g.e., C. 2, sh. 696-693.

(2) S. Nûzhet Ergun; A.g.e., C. 1, sh. 101.

ŞUÛL İLÂHİLER

USÛLÜ: Düyek

Acem İlâhî (Şuûl)

BESTE: Zekâî Dede
GUFTE: Hz. Bilâî-î Ha

Te yak ka zu te yak ka zu
Ya na i men an nev mi ke

yâ ni yâ mü
fen te bi. hu Kad he ze mel
Ley le ke kad

fec ri cü nûd
es ra a fil ez zi lâ mü (ah)
in hi zâ mü (ah)

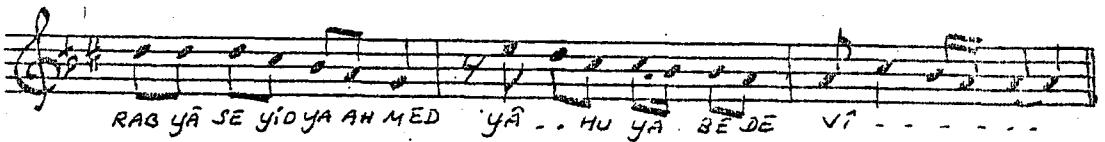
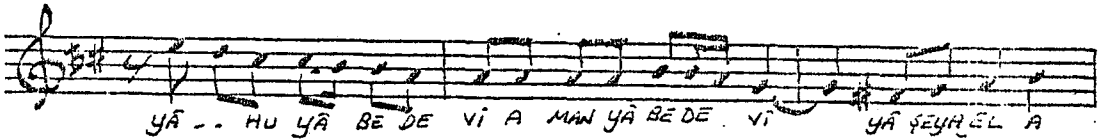
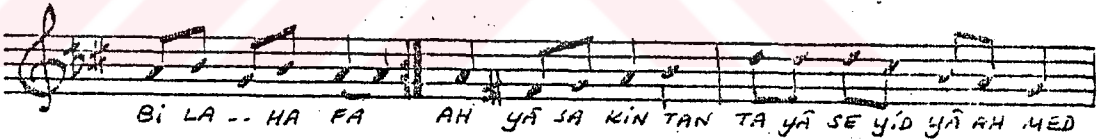
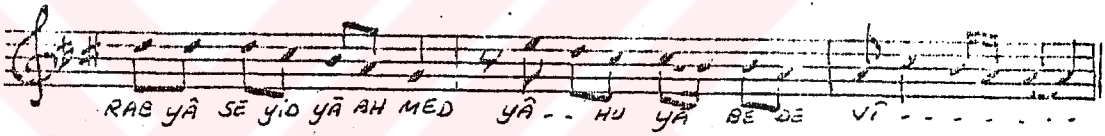
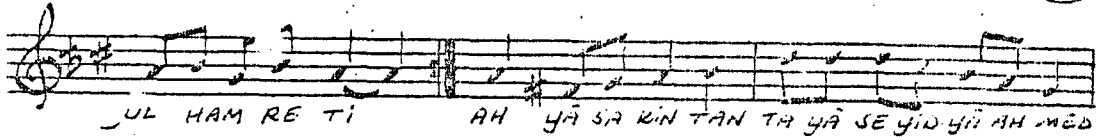
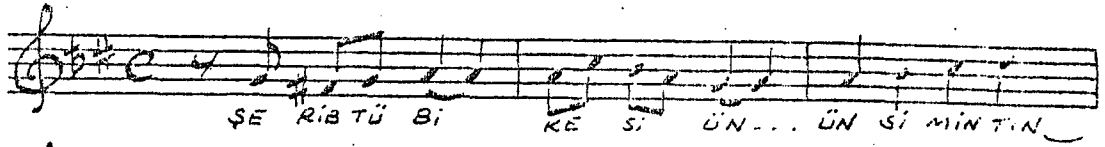
Sal li a lâ sey yi di nel

Mus ta fa Ah me dü nel

sâl li a ley his se lâ mu op.

USÜC: SOFYAN HİCAZ ŞUUR Beste = ZEKÂİ RÂHİ
Güfte = Şuayyid ARAKÇI 3504

Vakıfda okunulmuş gibidir
8.7.1985

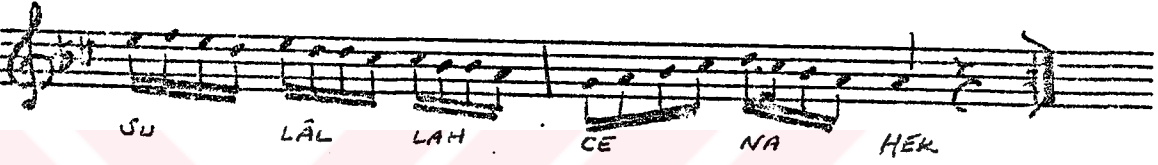
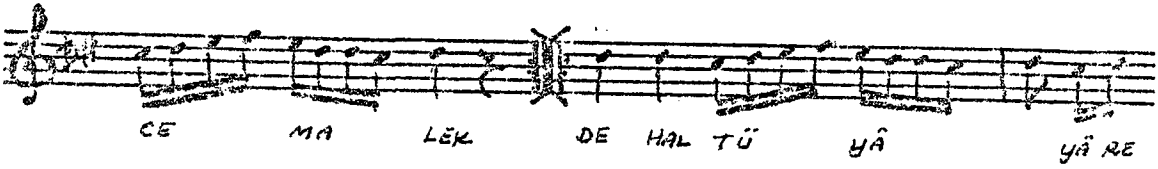
Üniversite Kütüphanesi

*S.N.E Antoloji de Zekai Dede

Bestes Hafız Ahmed Ef.
Güfte= Şeyh Kâmil Ef.

HICAZ ŞUUL

Vakıfda okuduğumuz g.b. 2.12.1984 C. Üney Koral

CÜNEYD KOSAL

Bento: Zakâi Dede

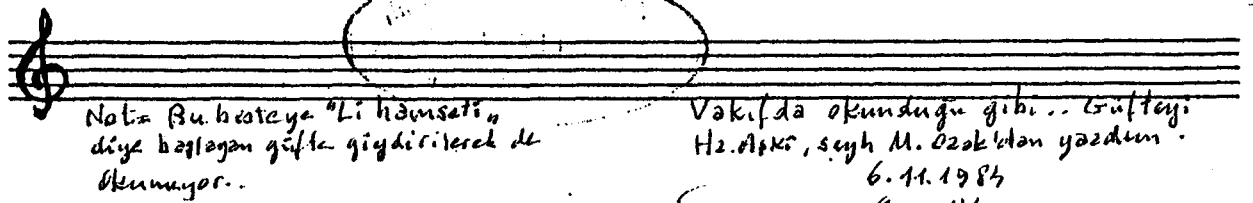
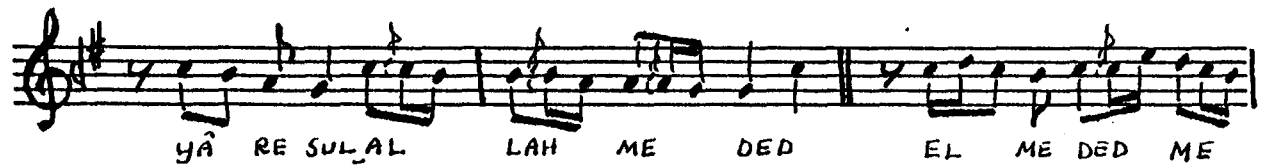
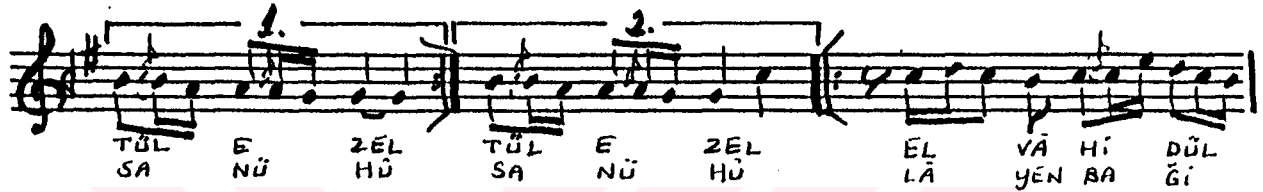
Rab be nal lâ hel le zî lâ mâ
bû de il lâ hû
Hay yel kay yû . mel le zî lâ î lâ
he il lâ hû
Ev vel hû â hir hû zâ
hir hû bâ tin
hû
Yâ hû yâ hû yâ men huve lâ mavcûde illâ hû

Antoloji s. 597

Usûl: Düyek

RAST ŞUÛL

Beste: Zekâî Dede

Notu Bu besteye "Li hamsatı" diye başlayan güfteyi güydürülerek de okunuyor..

Vakıfda okunduğu gibi... Güftayı: Hz. Apko, şeyh M. Özaktın yazdım.

6.11.1984

İsmet Koral

Makam : RAST İLÂHİ

Üstle : ZEKÂİ DEDE

Usul : Dügçh

Güfte :

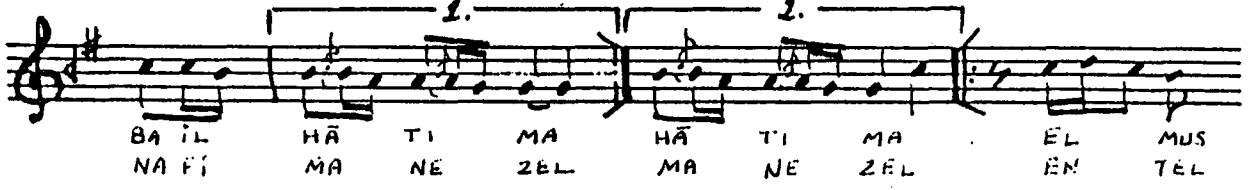
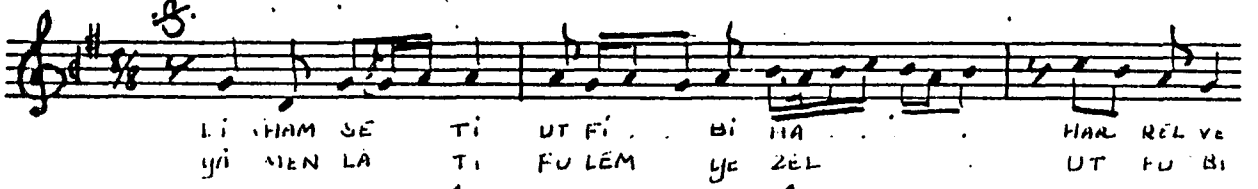
Handwritten musical score for the song "RAST İLÂHİ" in the "Dügçh" usul. The score is written on ten staves, each with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The time signature is 8/8. The lyrics are written below the notes in a mix of uppercase and lowercase letters, with some words in Turkish and others in Arabic script. The lyrics are:
İN NİL TE YA Rİ HAS SA BA
BİL LİĞ SE LA Mİ RAV ZA TEN
YEV ME İ LİL AR DİL HA RİM
Fİ HEN NE BİY DİL MUH TE RİM
SAL LI A LA BİL RİD DÜ CA
SAL LI A LA NÜ RİL HÜ DA
AH MED MU HAM MED MUS TA PA
AH MED MU HAM MED MUS TA FA
SÖYLE SE LA MİM EY SA BA
OL RAY ZA İ PÂ KE VA RAM
OL DUN ÇA RUH SA RİL HA RİM
AN DA NE BİY Yİ MUH TE RİM
SAL LI A LA BİL RİD DÜ CA
SAL LI A LA NÜ RİL HÜ DA
AH MED MU HAM MED MUS TA FA
AH MED MU HAM MED MUS TA FA
MAH Kİ Aİ RAK Bİ ZİL İCE İEM
AH AH
YA HA BİA AL LAH

Yâhut da kaydetilişim kasetden ..

3.10.1984

USÛL: Düyek

RAST ŞUÛL

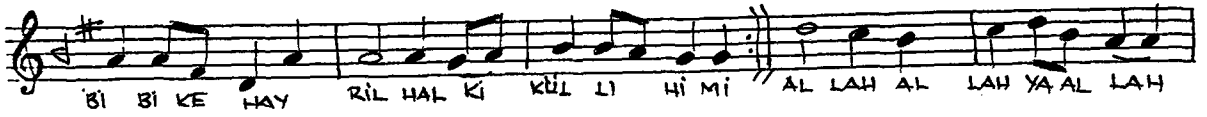
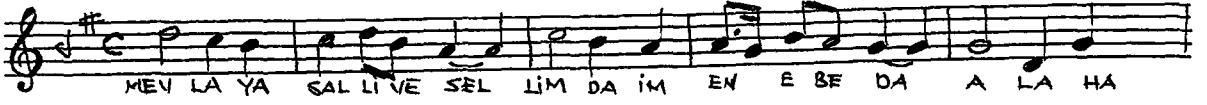
Bu şiirle Zekâi Vedenin Elhamulu
İlahî lezî guftab ilâhîsine gıydirilmiş
Sık sık okunduğu için yazdım.
6. 11. 1984

usul

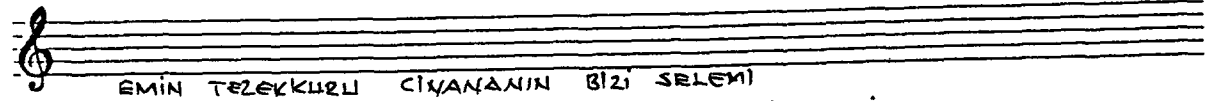
Beste : Zekai Dede

RAST ŞUÛL

Usulü : Sofyan

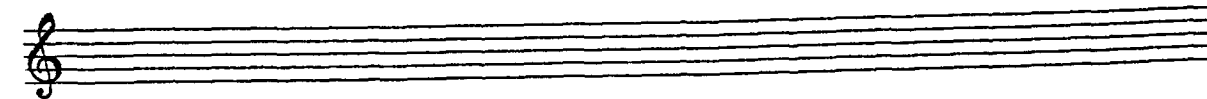
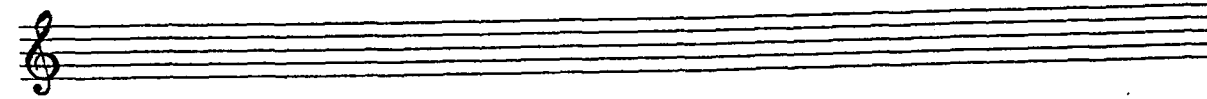
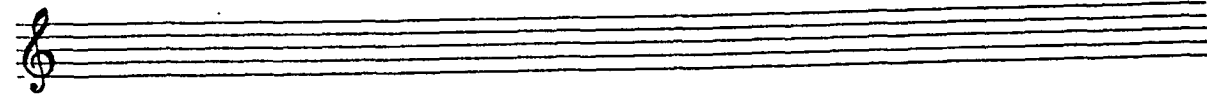

MEVLA YA SALLİ VE SELLİM DAIMEN EBEDA
ALA HABİBİKE HAYRUL HALKİ KULLİ HEMİ

MEZECTE DEMAN CERÂ MİN MUKLETİN Bİ DEMİ

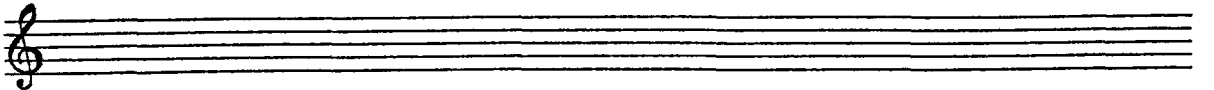
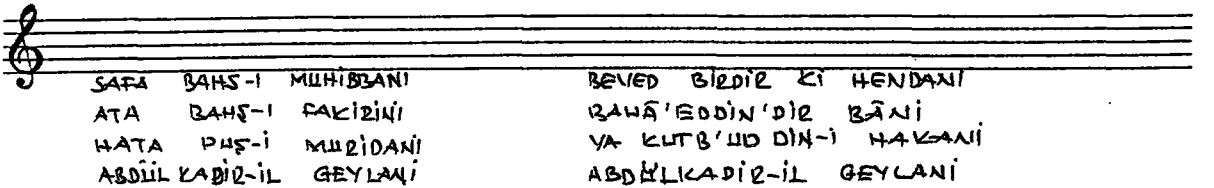
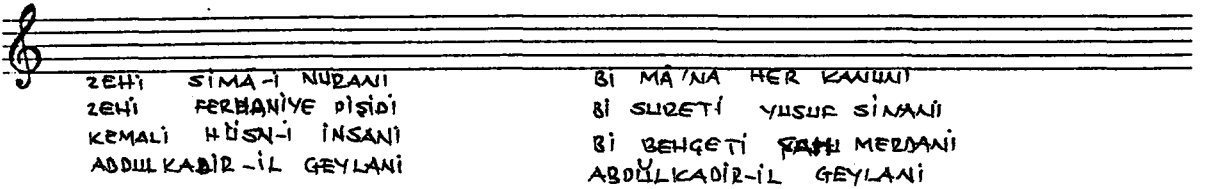
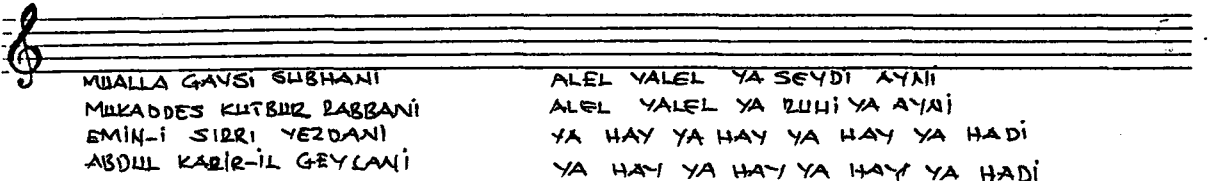
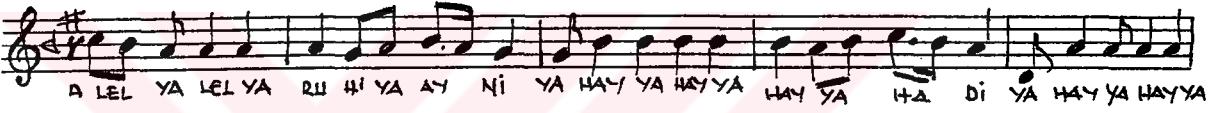
EM HEBBETİR RİHU MİN TILKÂİ KAZİMETEN

RAST ŞUÛL

Zekai Dede

Uslü : Düyek

RAST SUUL

Beste: ZEKAI DEDE

MU HAMME DÜN
MU HAMME DÜN

ES... RE... FÜL...
SA... HI... BÜL...

ES RE FUL A... RABI VEL... A CE MI...
SA HI BÜL IH... SANI VEL KE RE MI...

MU HAMME DÜN BA SI TUL

BA SI TUL MA RU FI CA MI A TEN

MU HAMME DÜN HAY - - - RU - - -

HAY RU MEN YA SA A LÂ KI DE MI

17.8.85. Mihail Arsov

Not: 5.1.84 Cüneyd Koral
İnnâle Notadan kopya
edilmiştir.

MUHAMMEDÜN ESREF ÜL ARABI VEL ACEMİ
MUHAMMEDÜN SAHİB ÜL İHSÂNI VEL KERAMI
MUHAMMEDÜN BASİT UL MARUFİ CAMİATEN
MUHAMMEDÜN HAYRU MEN YAHŞÂ AKA CİDEMİ

Güfte: Ali Askî
Beste: Zekai Dede

SABÂ ŞUĞUL

Usûlü: Düyek

Yâ vâ si al cû dil
a tâ yâ ley se dû
il taf bi nâ
ne ke mül te câ Vâ fey
ya rab be nâ
tu bâ be ke müz ni bâ

Yâ hâlikan sayf'el harîf
Fasna' cemîlen yâ Latîf
Min abdikel ışk'ud-daîf
İltâf binâ ya rabbenâ

Antoloji s. 602

1: Düyek SÜZİNÂK SÖN BAK-ZEKİ: Dede

IN Şİ TE MİM BA DİT DA LA LE Tİ TEH DE Dİ

SAL LI A LEL HA DİL BE Şİ Eİ MU HAM ME Dİ

YA FEY ZE MEN SAL -- LI A LEY Hİ FE İN NE MU

YA VEL E MA Nİ BİN NA ? -- MİS SER ME Dİ

AH -- AH -- AH --

MU HAM ME Dİ

DURAKLAR

Acemaşıran Durak

BESTE: Zekâî Dede
GÜFTE: Hz. Hüdâî

Dost Lût fey le yüp
bir kez na zar
ey ler se ger
sul tã ni miz
kür sî de ğil arş
dan da hî â it o
la ün vâ
ni miz Ah
o la Hü dâ î ye a tã
can sem i ne i re ni dâ
der dim bi len
kã dir Hü dâ bir gün ve re
der mã ni miz op

Humayun Durak

BESTE: M. ZEKÂİ EF
GÖFTE: MEHMET NASUHİ

ORTA $\text{♩} = 100$

Durak
evferi

Dost dil ha ha ha ne si
mira ti ha hak
ki sey ri ri ce ma ma
lul la hi gör
makki su do la lan
keşsi fi fi se ba bak
ki sır ri ce ma ma
lul la la hi gör gör
makki su do la lan
rı keşsi fi fi se ba bak
ki sır ri ce ma ma
lul la la hi
gör

Dilhanesi mirat-ı hak;
Sır-ı cemalullahı-gör.
Maksud olan keşfi sebak;
Sır-ı cemalullahı gör.

NA' T

Uşak Nâ't

Zekât Dede
Güfte: Salâhî

Dost se nin vas fın le bi tak
 ri re gel mez
 yâ yâ Re sū lâl lah
 Ah nū kâ tî mid ha tîn tā
 bi re gel mez yâ
 yâ Re sū lâl lah

(Neyzen Emin Ef. den)

Senin vasfın lebi takrîre gelmez yâ Resûlallah
 Nigâhus midhatın tabîre gelmez yâ Resûlallah
 Olur ya sırrı zâtından olur bir ramzî temâli
 Murad etsem dahî tasvîre gelmez yâ Resûlallah
 Mûdâni hânesi aşkıyla yazdı rey ü tedbîre
 Salâhî bir dahî tedbîre gelmez yâ Resûlallah

MEVLEVÎ ÂYINLERİ

MEVLEVİ AYINLERİ İÇİN AÇIKLAMA

Mevlevi ayinlerinin notası 1934-1939 tarihli konservatuar neşriyatından alınmıştır. Bu tarihte şu anda kullanmakta olduğumuz (Konservatuarlar, T.R.T) Arel-Ezgi-Uzelilek sistemi henüz ortaya konmuş değildi, Bu notalarda perdedeki si naturel olarak düşünmeli, içinde geçen değiştirme işaretleri Rauf Yekta'nın nazari değerine bağlı olarak şu değerlerde kullanılmıştır (κ)

Diyezler :

No:1
#

No:2
#

No:3
#

No:4
#

Bemoller :

No:2
b

No:2
b

No:3
b

No:4
b

Diyezler :

No:1 ; Bir sesin önüne konulduğunda bir pythagoras koması (524288/531441) miktarında onu tizleştirir.

No:2 ; Önüne konulduğu sesi bir Limma (243/256) miktarında tizleştirir.

No:3 ; Önüne konulduğu sesi bir apotom (2048/2187) miktarında tizleştirir.

No:4 ; (iki noktalı diyez), önüne konulduğu sesi bir minör ton (59049/65536) miktarında tizleştirir.

Bemoller :

No:1 ; Bu sesin bir pythagoras koması pestleştirileceğini gösterir.

No:2 ; Önüne konulduğu sesi takribi nisbeti (24/25) olan bir aralık miktarınca pestleştirir.

No: 3; Kendisini takip eden sesi bir Limma miktarında pestleştirir.

No:4 ; Kendinden sonra gelen sesi bir apotom miktarınca pestleştirir.

Yalnız 1 no.lu yarım diyez ve (1.No)'lu yarım bemol tampere musiki aletlerinde nazarı dikkate alınmalıdır. Bu sebeple şu iki arıza işareti

görüldüğü gibi bu iki notayı arıza yokmuş gibi yani si naturel ve do natürel şeklinde icra etmek lazımdır.

ISFAHAN Makamında Mevlevi Âyini

Zekât Dedenin

(♩=96) E _____ y çen ki pe_r de ha _____

296 *Düyek*

_____ yi sı ta _____ ha _____ nem a _____ r züst

he yi he _____ y sul ta ni me _____ n

he _____ yi he _____ y hü _____ n kâ _____ ri men

ve _____ y na yi na _____ le i _____

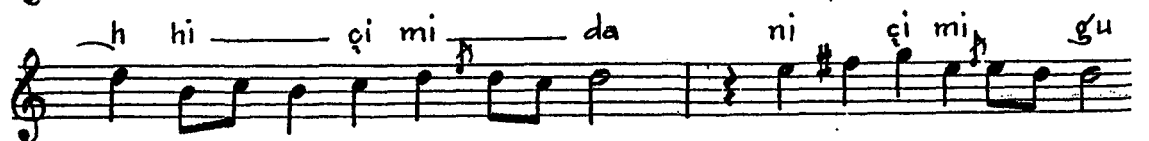
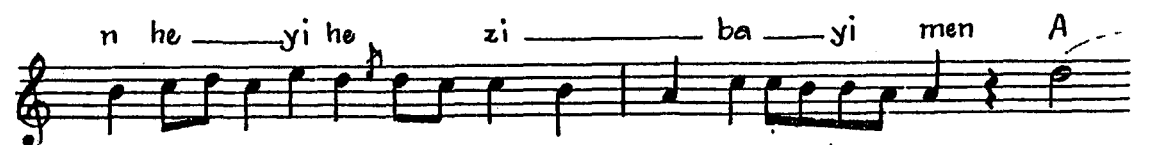
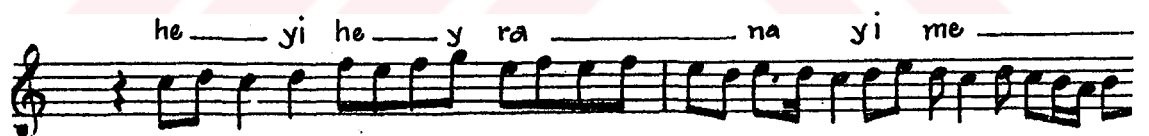
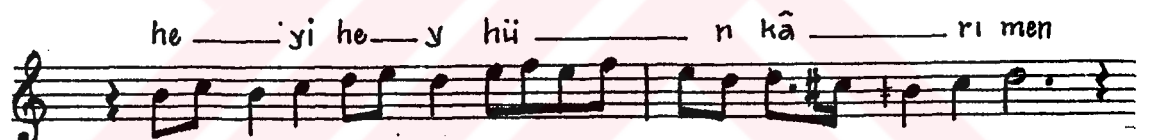
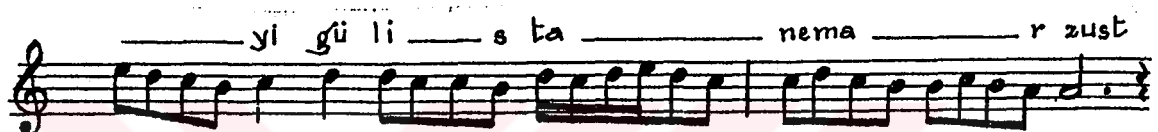
_____ ho ş i su _____ za _____ nema _____ r züst

he yi he _____ y sul ta ni me _____ n

he _____ yi he _____ y hü _____ n kâ _____ ri mer

e _____ y ba di ho ş ki de _____

_____ r çe me ni _____ aş kı mı _____ re si

yi — ke ba — b

ma ğa ri — ba — ni — fi ra — ki m

ey se hā — n ya ri yar bi ği ne vi — de —

z ma — i la l la — hi — l me a — b

ye ki cur A — zi ca — mi te

ma — mes tū te mam SAZ

cüz aş ki tū — de — r di — lem gü

da — mes tū ğü dam SAZ der aş ki tū

hu — ni dil ha la — les tū ha lal SAZ

a su de ki — i — aş — ki ha

ra — mes — tū ha ram SAZ

bi ya — ke — z aş kı tü di — va — ne ke —

te — m — saz ve ge — z se — h ri

bü de — m vi — ra — ne ke —

te — m — saz zi aş kı tü

zi ha — nü — man bü ri

de — m be der — di aş

kı tü — he — m ha —

ne ke — ş te — m A — h

A — h h — yi hey m

h bu — bi me — n do st do

st he — yi he ma — k bu — li me

İKİNCİ SELÂM

(♩=80)

Va yî sul — ta — ni — meni —

Erfer

SAZ | Sul — ta — ni — meni —

ni — en de — r di — lü ca — n

ca — n i — ma — ni me ni

A — hı der — me n bi — de mi —

SAZ | me — n zi — n de şe ve —

m ve — m ye — k ca — n ç i — şe ve — d

ve — d sad ca — ni — me ni

A h i ma — ni — me ni

(Terennüm)

ÜÇÜNCÜ SELÂM

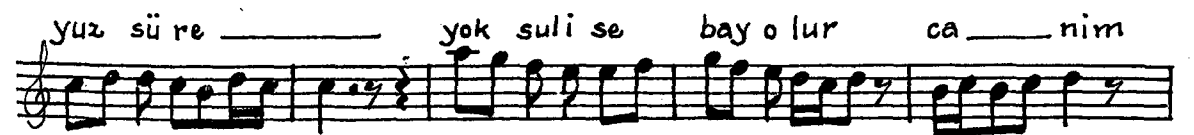
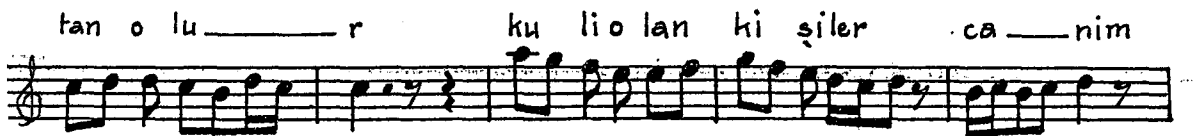
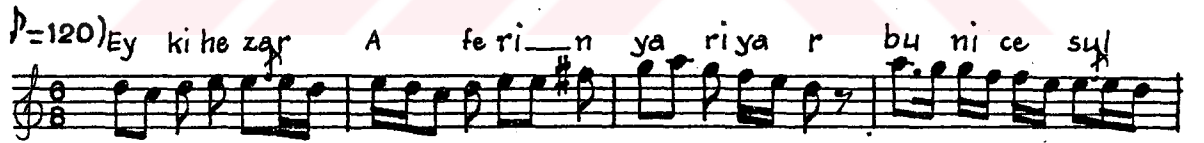
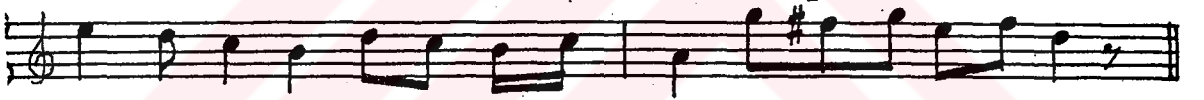
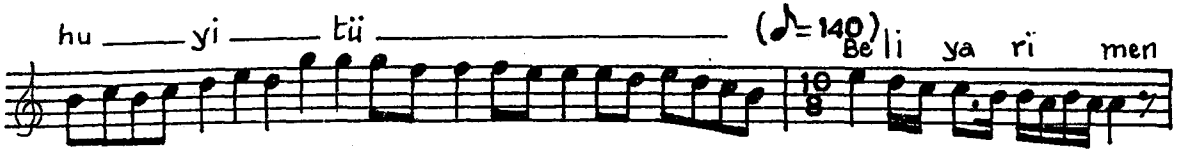
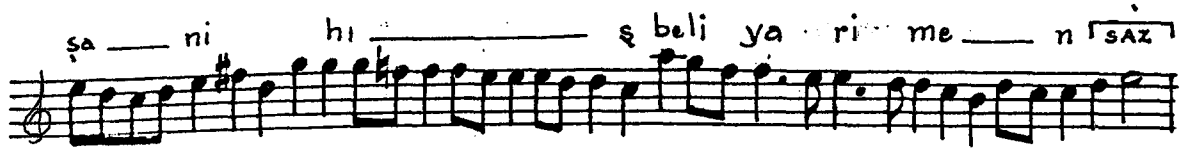
(♩=56) So fi ya ——— nim a — me de — de — ri (

kö — yi — tü — — be li ya ri me — n | SAZ

şeyi — n li — — l â — h e — z ce ma li —

ru — yi — tü — — be li ya ri — men | SA

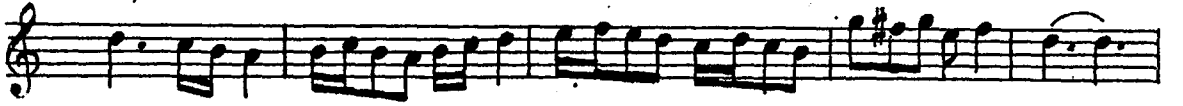
hâni bi — — di — — çi zi — be de — r vi —

bayi se sul tano lur ya _____ r bay i se sul tano lu _____

r (Terenüüm)

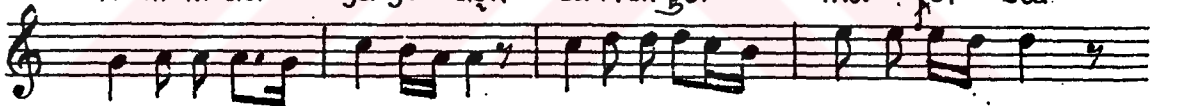
Ah kiba ri di ger A te şideğ men tü tad

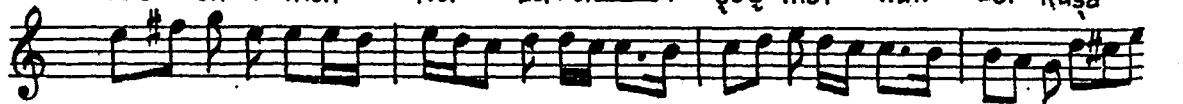
vin di li di _____ va _____ ne ba _____ z ru yi besah ra ni hād

A hı ki der ya yi aşk ba ri di ger mev ci zed

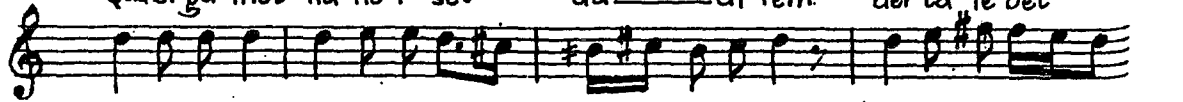
vez di li men her tara _____ t çeş mei hun ber küşa

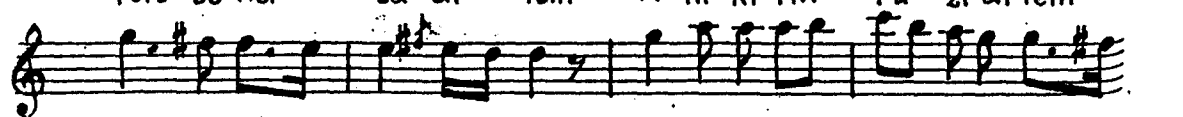
d (Terenüüm)

şüdzi ğa met ha ne i sev da _____ di lem dert a le bet

reft be her ca di lem A hı ki im ru zi di lem

ra çi şüd du şı çi güt test ke si ba di lem ez tele bi

gevher i gu ya—yi aşk mevc i zened mevc üder ya di lem

ger ne kü nı ber di li men reh me ti va y di lem vay di lem

va di lem yaryüregim del ci ge ri m gör ki ne le r

var ya re haber va—r yaryüregim del ci ge rim

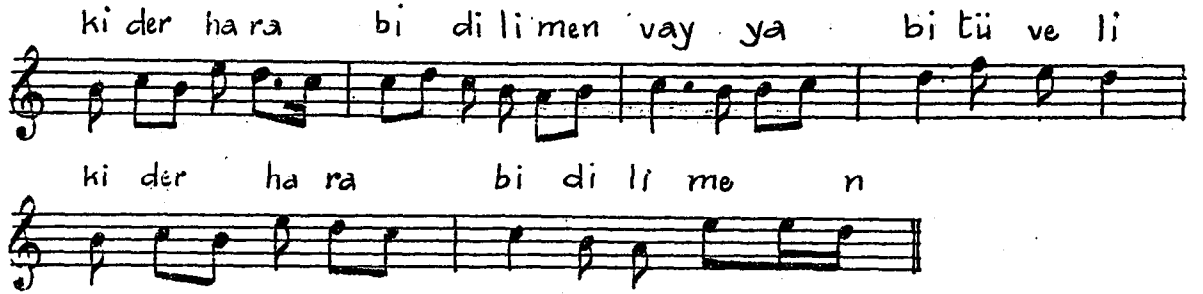
gör ki ne ler va—r ya re ha ber var

(Terenüm)

Ey nale i aş kı tü re ba bid li men

vay vey nale şü de he me ce va— bi di li me n vay an

dev le ti ma nur ki mi pür si di—vay ya bi tü ve li

DÖRDÜNCÜ SELÂM

SON PEŞREV

Nâyi Sâlim Beyin

(♩=132) SON YÜRÜK SEMAÎ

İsfahan makamında mevlvî âyininin metni

— 1 —

Ey çenki perdehâyi sipahânem arzust hey hey sultanimen hey hey hünkârimen
Vey nayı nalei hoşi suzanem arzust hey hey sultanimen hey hey hünkârimen
Ey badi hoşki der çemeni aşkı miresi hey hey sultanimen hey hey hünkârimen
Ber men güzere ki buyi gülistanem arzust hey hey sultanimen hey hey hünkârimen
Hey hey ranayı men hey hey zibayimen

— 2 —

Hiç midanıçı migüyed rebab yarı yar
Zeşki çeşmü ez cigerhâyi kebab yar
Mağaribani firakım eyşehân yar yar
Bîşnevidez mailallahil meab

— 3 —

Yek cura zicamî tütema mestü tamam
Cüz aşkı tû der dilem gûda mestü gûdam
Der aşkı tû huni dil helalestü halal
Âsudegîl aşkı haramestü haram

— 4 —

Biya gez aşkı tû divane keştem
Ve gez şehri bûdem virane keştem
Zi aşkı tû zihanüman büridem
Bederdi aşkı tû hem hane keştem
Ah ah hey hey mahbubimen dost dost
Hey hey makbulimen

İKİNCİ SELÂM

— 5 —

Sultanimeni sultanimeni enderdilü cân imanimeni
Der men bidemi men zindeşevem yek cân çişeved
Sad canimeni ah imanimeni
(Terennüm)

ÜÇÜNCÜ SELÂM

— 6 —

Sofiyanim amede derkuyi tû beli yarimen
Şeyen lillâh ez cemali ruyi tû beli yarimen
Hân bidih çizi bedervişani hiş beli yarimen
Ey hemişe lutfü rahmet huyi tû beli yarimen (Terennüm)

— 7 —

Ey ki hezar aferin yar yar bu nice sultan olur
Kuli olan kişiler canım husrevü hakan olur yar
Husrevü hakan olur
Herki bugün veledde yar yar inanı ben yüz süre
Yoksul ise bay olur canım bay ise sultan olur yar
Bay ise sultan olur (Terennüm)

— 8 —

Ah ki Bari diğer ateşi der men fütad
Vin dili divane baz ruyi Basahra nihad
Ah ki deryayı aşk Bari diğer mevcı zed
Vez dilimen her taraf çeşmei hun ber küşad (Terennüm)

— 9 —

Şud zigamet hanei sevda dilem
Dertalebet reft beher ca dilem
Ahi ki imruzi dilemra çi şud
Duşi çi güftest kesi ba dilem
Ez talebi gevheri güyâyi aşk
Mevci zened mevc cû derya dilem
Ger nekûni ber dilimen rehmeti
Vay dilem vay dilem va dilem
Yar yüregim del ciğerim gör ki neler var yare
Haber var yar yüregim del ciğerim gör ki neler var
Yare haber var (Terennüm)

— 10 —

Ey nalei aşkı tû rebabi dilimen vay
Vey nale gûde heme cevabi dilimen vay
An devleti mamur ki mipûrsidi vay
Yabi tû veli ki der harabi dilimen vay (mükerrer)

— 11 —

DÖRDÜNCÜ SELÂM

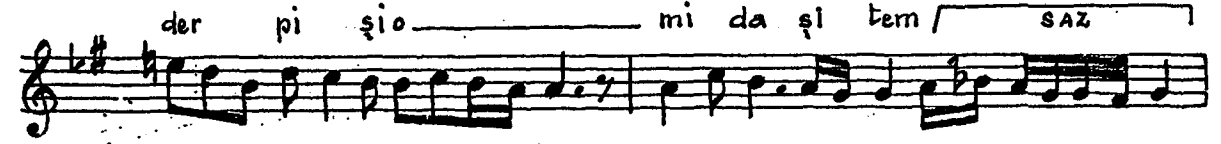
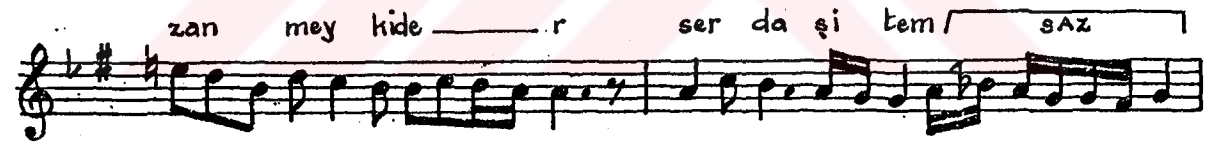
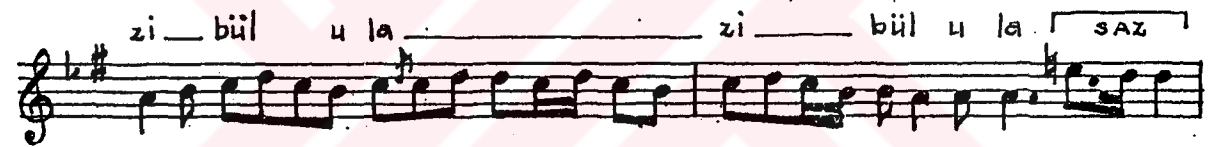
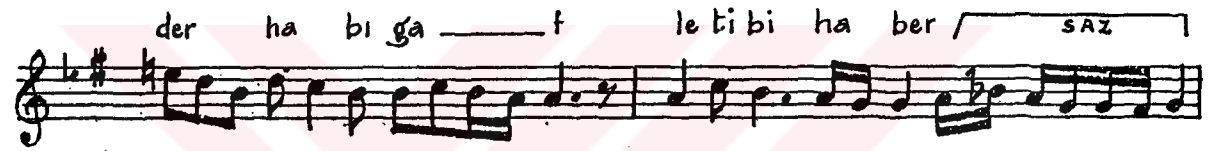
Sultanimeni sultanimeni enderdilü can imanimeni
Der men bidemi men zindeşevem yek can çişevem
Sad canimeni ah imanimeni

SON

MAYE Makamında Mevlevî Âyini

Zekâî Dedenin

(♩=98) E yi yu sü tû meh ru yan SAZ Ey ca
N° 202
Derrî Revan
nüce ma le t hoş SAZ E yi hus re vü ey şî
ri n e yî na k şî ha ya let hoş SAZ
E yi çeh re i tû meh veş SAZ A bes
tîde ru a teş SAZ he mia te şî tû na
dir hem a bi zû la let hoş SAZ
E yî su re ti lut fi hak SAZ na kî şî
tû ho sest el hak SAZ E yî nak şî tû ru ha
ni vey nu rice la let hoş SAZ
te bi ri zi bi gu A hır SAZ ba gam

yaryü re gim delci ge — rim gör ki ne ler va — r

ya re ha ber var saz Ahhi e yi ca ni ca

ni ca — ni ca — n mes tan — se la —

met — mi — kü ned Ahhi ey tü — çü ni

nü sad — çü na — n mes ta — n se la —

me — mi — kü net Fahricüm le sa ki ya — ni

sa ga ret der kâ ri bad çeş mitü — mah muri ba dü

ca ni ma hum ma ri bad Ey zinu — şa nu ş i bez met

hu ş i ha — bi — hu — ş i bad vey zi cu — şa cu ş i aş — kat

ak li. bi des ta — ri — bad hey ya — r hey — dost

kehi çer hi — ze nan hem — çü — n te le ge — m

ke hi ba li — ze nan hem çün me le gem

çer ha — m pe — yi hak rak sa — m pe yi ha — k

men za — ni — ve yem ni — mü — ş te — re kem

he yi hey mah bu bi men he yi hey mer — gu bi men

he yi he — matlu bi me — n he — yi hey mak bu — li men

İKİNCİ SELAM

(♩=90) Sul ta — ni me ni — Ah su l ta

Erfer { ni me — ni A h en — de — r

di — lü ca — n ca — ni ma —

ni — me ni — Ah — de — r men

bi — de mi — Ah — me — n zin

de şe — ve — d Ah — yek — ca — n

çi — se ved — ve — di sad ca —

ni — me ni — Ah — i — ma

ni — me — ni — (Terenüm)

ÜÇÜNCÜ SELAM

(♩=56) A nı fe ri du ni ci hā ni

Devri kebir

maa ne vi be li ya ri me n

be si bü ve d bü r hā ni kad reş

me si ne vi be li ya ri me n

me ni ęi gū yem vas tı a n a

li ce na b be li ya ri me n

ni st pe y ğa m be r ve li da

re di ki ta b be li ya ri me n

(Terennium)

(♩=120)

Ey ki he zar a fe rin dost dost bunicesul ta nulu

Yürük semai

— r saz ko'lı o lan ki ş i ler ca — nim hus re vü ha

ka nu lu — r hus re vü ha ka nu lu — r saz

her ki bu gün ve le de dost dost i na nu ben yüz sü re

— saz yuksuli se bayo lur ca nim bayi se sul

tano lu — r bayi se sul tano lu — r

(Terennüm)

1 2

Ey kavmbe hac re fte kü ca yi — d kü ca yid saz ma şu ku he min

cast bi ya yi — d bi ya yi — d ma şu ku he min cast bi ya

yi — d bi ya yid saz ger su re ti bi su re ti ma şu ku bü bi

ni — d gersure ti bi suretîma şukubûbi nid [saz]

hemhacevû hem ha ne vû hem ka be şüma yid — hemhacevû hem

ha ne vû hem ka be şüma yi — d yari me n ya — r

ah yari me ri yar ah yari men yari mera

dost yari me — n vay (Terennüm)

1 2

1 2

sirri di li a şîkanzi mut rih şî ne vi — d [saz] banale i o

be girdi dil ha bi re vi — d [saz] banale i o be girdi dil

ha bi re vi — d [saz] derperde çi güft e gerbe do miği re vi —

— d derperde çi güft e gerbe do miği re vi — d [saz]

ya niki zi per de hi çi bi run mi re vi _____ d ya ni kizi per

de hi çi bi run mi re vi _____ d —saz— bi ya ri mat ri bi ma ra

ke ri mu ba şı ke — ri m beguyi has te di la — ni

rehi müba şı re him dilemçüa te şı çün der demişe ved

zi — n de dilem çü a te şı çün der demişe ved zin — de

çü dil me ba şı müsa fir müki müba şı mü kim çü dil me ba

şimüsa fir müki müba şı mü kim (Terenmüm)

A h hey hey nea — ca yib be ze miş hüs ni le ba ri bu

su re ti ya ri bu nak şünigâ ri Ah hereh lina zar

kingöre teh sin o la kâ ri bu çeş müi za ri kal

ma ye ka ra ri Ah Ey mutri bi dil keşe le al çengüre ba
bi çäk ey le hi ca bi ret ey le nı ka bi
ey sa hı i meh veş ta şa çal şı se i A ri sun ca mii ka
ri det ey le huma ri — ey za hi bi zer ra kı mü zev
vir ko ri ya yı tut ra hi fe na — yi derk
ey le hu da yi — şaştı se ho düs mahi i aşk ol koke na
ri bul şa hi şı kâ — ri terk eyle fe şa — ri

(Törennüm)

Ah — hey hey ne dir ol ha lı mü an ber ruh i en ver ol sa kı i kev
ser ol ru hı mu sav ver Ah se yret nice cem eyle miş ol nu ri le na

ri zi san a ti ca ri zi kud re ti ba ri Ah

uş şa kî ka tar ey le di aşk ic re mü ham mod ol şa himü mec

ced ol ma be dî mah sad ey üş tü rü di sen o la gör

pi şî ka ta — ri çek aş kılaba ri yi der dile ha

ri — ey şa hi di ey vale vü şü ri de vü şey da ey

bi se rü bi pa di va nevü rüs va der dile be la

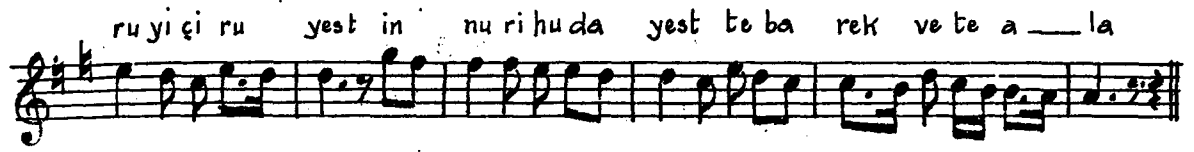
i le ge çir ley lü ne ha — ri kıl na le vü za — ri nuş

ey le bü ha ri he yi he — yi he — y he — y ca ni

men saz Ah — pi ri me — n dest gi — ri men ey

mest şü de ez ne za ret is mü mü sem ma vey tu tı i can

keş te zi leb ha ti şe ker ha in mehzikü ca ba şe dü in

DÖRDÜNCÜ SELÂM

(♩=90) Sul ta — ni meni — Ah su — l ta

ni me — ni — A — h en — der

di — lü ca — n ca — ni ma —

ni — me ni — A — h der — men

bi — de — mi — A — h me — n zin

de şe — ve — m A — h yek — ca — n

çi — şe ve — d ve — d sad ca —

ni — me ni — A — h i — ma

ni — me — ni —

Maye makamında mevlî âyınının metni

BİRİNCİ SELÂM

— 1 —

Ey Yusûfû mehrûyan eycanücemalet hoş
Ey Husrevü eyşirin eynakşi hayalet hoş
Ey çehrei tû mehveş abesti deru ateş
Hem ateşi tû nadir hem abizülâlet hoş
Ey sureti lutfu hak nakşi tû hoşest elhak
Ey nakşi tû ruhani vey nûri celâlet hoş
Tebrizi bigû ahır bagamzel şemsüdin
Key fitnei caduyan eysihri halâlet hoş

— 2 —

Didem seher an şahira ber şahirahi heletâ
Der habi şaflet bihaber zibûlulâ zibûlulâ
Zan meyki der serdaşitem men sağari berdaşitem
Der pişi o midaşitem, güftem ki ey şahessalâ
Yar yüregim yar del cigerim yar yar yüregim
Del cigerim gör ki neler var yare haber var

— 3 —

Ah ey canı canı canı can mestan selâmet miküned
Ah ey tû çünini sad çünan mestan selâmet miküned

— 4 —

Fahri cümle sakıyanı sagaret derkâri bad,
Çeşmi tû mahmûri badü canıma hummari bad
Ey zinuşa nuşi bezmet huşîha bihuşi bad
Vey zicuşa cuşi aşkat akli bidestâri bad hey yar hey dost

— 5 —

Göh çerhi zenan hem çün felegem
Geh bali zenan hem çün melegem
Çerham peyi hak raksam peyi hak
Men zani veyem ni müşterekem
Hey hey mahbubimen hey hey mergubimen
Hey hey matlubimen hey hey makbulimen

İKİNCİ SELÂM

— 6 —

Sultanimeni ah sultanimeni ah ender dilü can
Can imanimeni ah der men bidemi ah men zinde
Şevem ah yek can çişevad vedisad canı meni ah imanı monti (Terennüm)

ÜÇÜNCÜ SELÂM

— 7. —

An feriduni cihanı manevi belî yarı men
Besbûved bûrhâni kadreş mesnevi belî yarimen
Men çi gûyem vasfı an âli cenab belî yarimen
Niş peygamber velî dazed kitab belî yarimen (Terennüm)

— 8. —

Eyki hezar aferin dost dost bu nice sultan olur
Kulî olan kişiler canım husrevü hakan olur husrevü hakan olur!
Her ki bugün veledê dost dost inanı ben yüz süre
Yoksul ise bay olur canım bay ise sultan olur bay ise sultan olur
(Terennüm)

— 9. —

Ey kavm behac refte kûcâyîd kûcayîd
Maşuku hemin cast biyâyîd biyâyîd (Mükerrer)
Ker sureti bisureti maşuku bûbinîd (")
Hem hâcevü hem hanevü hem kabe şûmayîd (Mükerrer)
Yarı men yar ah yarı men yar ah yarı men
Yarı mîra dost yarı men vay (Terennüm)

— 10. —

Sirri dili aşîkan zimutrib şînevid
Banalei o begirdi dilhâ birevid (Mükerrer)
Der perde çi gûit eger bedo migirevid (Mükerrer)
Yani ki ziperde hiç birun mirevid (")

— 11. —

Biyari mutribi mara kerimü başî kerim
Begûyi haste dilâni rehimü başî rehim
Dilem çû ateşi çûn derdemi şevêd zinde (mükerrer)
Çû dil mebaşî mûsafir mukimü başî mukim (Terennüm)

— 12. —

Ah Hey Hey ne acayib Bezemiş Hûsnile Bari
Bu sureti yarı Bu Nakşî nigâri
Ah her ehli nazar kim göre tehsin ola kâri
Bu çeşmî izari kalmaye karari
Ah ey mutribi dilkeş ele âl çengü rebabî
Çak eyle hicabî ref eyle nikabî
Ey sakî mehveş taşâ çal şîşei ari

Sun camı ıkari def eyle humari
Ey zahidi zerraki müzevvir ko riyayi
Tut rahi fenayi derk eyle Hudayi
Şasti şehe düş mahîf aşk ol ko kenâri
Bul şahî şikâri terk eyle feşari (Terennüm)

— 13 —

Ah hey hey nedir ol halî mûanber ruhi Enver
Ol sakîi kevser ol ruhi mûsavver
Ah seyr et nice cem eylemiş ol nurile narı
Zî sanatî cari zî kudreti Bari
Uşşakî katar eyledi aşk icre Muhammed
Ol şahî mûmecced ol matlebû maksad
Eyüştüri dil sen ole gür pişûkatari
Çek aşk ile Bari yi verdile hari
Ey şahidi eyvâlevü şurîdevü şeyda
Ey biserü bipa divanevü rûsya
Derdile belâ ile geçür leylü nehâri
Kıl nalevü zari nûş eyle buhari
Hey hey hey hey canimen ah piri men dest girimen

— 14 —

Ey mest şûde ez nezaret ismü müsemma
Vey tutîi can keşte zî lebhâtî şekerha
İn meh zî kûca başedü in ruyî çi ruyest
İn nuri Hudayest Tebarek Vetealâ

DÖRDÜNCÜ SELÂM

— 15 —

Sultanimeni sultanimeni ender dilü can
İmani meni der men bidemi men zinde şevem
Yek can çi şevad sad canimeni ah imanimeni.

Son

Saba Zemzeme Makamında Mevlevî Âyini

Zekâî Dedenin

Nº 304

Devri revan

He riçi — zi kî a — n ho şes tû ne —

— hiyes ti mûda — mheyiyarheydost ra na yi men

ca ni me nivay ta mey neşe ve — d de li lî —

— n merdû mia — mheyiyarheydost ra na yimen

ca ni me — ni vay verine-y meyûçe — n gû su re ti

— hu bi-sema — heyiyarheydost ra na yimen

ca ni me — ni vay ber ha sıhala — li keş tû ber —

A mi hara — mheyiyarheydo st ra na yimen

ca ni me — ni vay he — yi he — yi ho — y he yi hey zi ba — yimen

ya — r ya — r yaryü re gîmi ya — r yaryüre gîmidelcige rim

gor kine ler va ——— r ya re ha be — r var — SAZ —

mut ribainpendezen kân ya rima mestamedest ane na bi basa fa vü

ba ve fa mest a me dest yar ——— ya ——— r

ya ri ya — ri ——— men — SAZ — A bi ma ra ger bi ri zed

versebu habigkoned ey bira der demmezen kin dem se ka mest a me dest

ya ——— r ya ——— r ya ri ya ri men — SAZ —

be şa hi ni ha ni resi di ——— ki nu şest

me yi a ——— sü ma ni ——— çe ş i di ——— ki nu şest

ya ——— r ya ——— r ya ri ya — ri ——— men — SAZ —

zi me sı tan se la met zirindan ——— met ki kufli ——— ta ra bi ra

kili di ——— ki nu şest ya ——— r ya ——— r

ya ri ya ri men, sa z, ya r ya r

a hi mi ri me n Do st do st

dost pi ri me n dest gi ri men

he y he y ma hi bu bi men

he y he y ma ti lu bi men he yi he y

me ri gu bi me n ma ki bu li me n

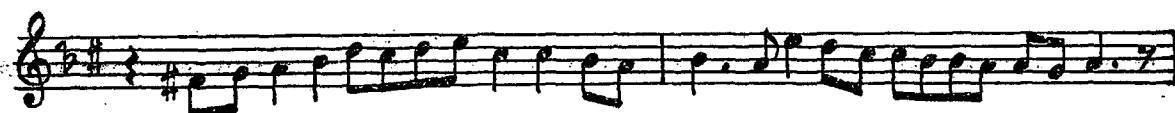
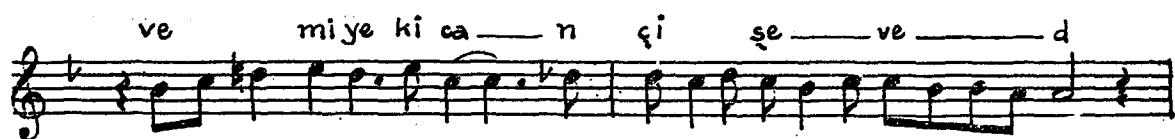
İKİNCİ SELAM

Sul ta ni me ni

Evfer E sa z sul ta ni me ni

ni e n de r di lü ca n

ca n i ma ni me ni

ÜÇÜNCÜ SELÂM

Bi şî ne ve — z ney çün hikâ — ye — ti

Frekcin

mi — ku ne — d yar be — li ya — ri men

e zi cü — da — yi ha şî kâ ye ti

mi — hü — ne — d yar be — li ya — ri men

ge zi ne yis — tan ta mera — bi — bü

ri — de — en — d yar be li ya — ri men

ve zi ne fi — rem mer dü ze — n na —

li — de — end — yar be — li ya — ri men

si — ne — ha he — m şer ha şe — r ha —

e — z fi — rak — ya — r be — li ya — ri men

ta bi — gu ye — m a e r hi de — r di —

i — t ti rak ya — r Be li ya ri — men

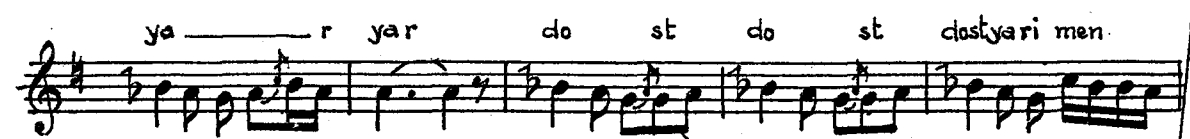
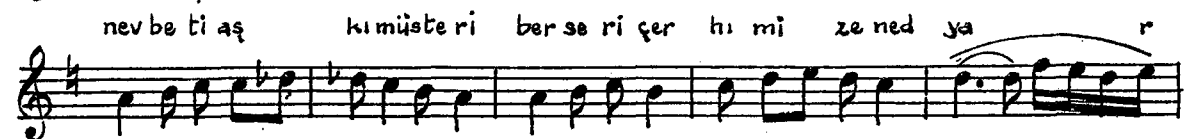
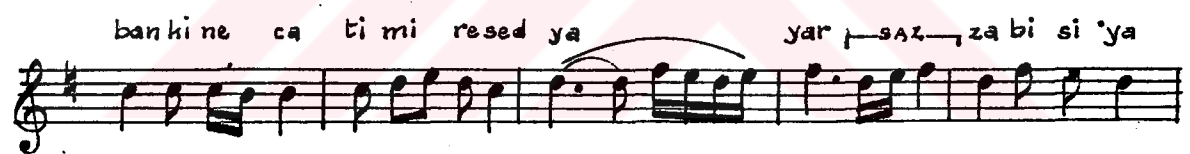
(Terenniim)

Ey ki he zar a te ri — n — saz — bu ni ce sul tan o lu —

r — saz — ku li o la n hi ş i le r ca — ni — m

hüs re vü ha kano lu — hus re vü ha kano lu —

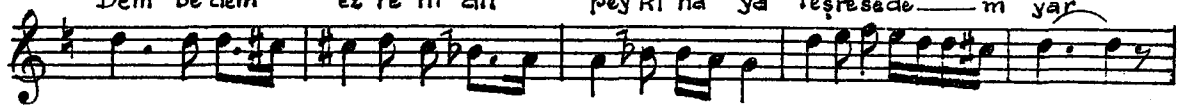
r — saz — her ki bu gün ve le de — saz — i nan ben yüz sü re —

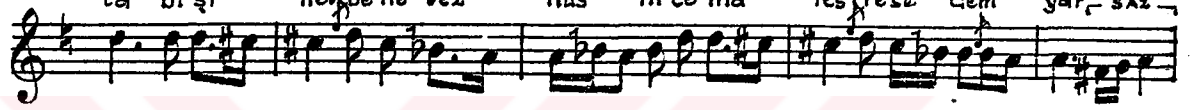
(Terennü'm)

Dem be dem ez re hi dıl peyki ha ya leşresade — m yar

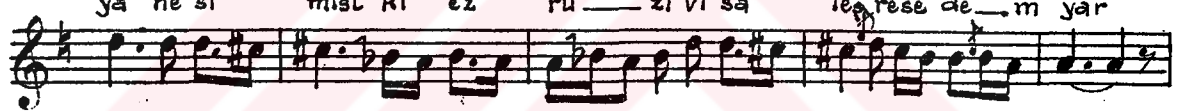
ta bi şı ney bene vez hü s nice ma leşrese dem yar saz

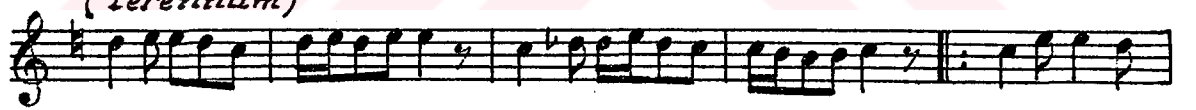
ya rabin buyı ta rab ez ta ra fi fir dev seğt yar

ya ne si mist ki ez ru — zi vi sa leşrese de — m yar

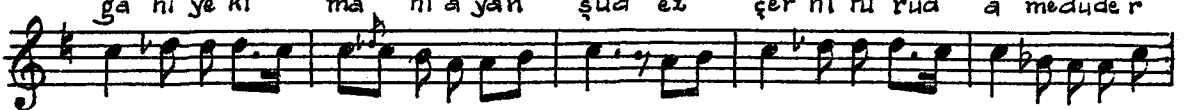
(Terennü'm)

Ah ber çerhi se her

gā hi ye ki ma hi a yan şud ez çerhi tū rud a medüder

mani ge ra — n şud çün bazkıbı ru ba ye di mur ği be ğe hi

sayd bi ru bu di me ra an me hü ber çerhi de van

DÖRDÜNCÜ SELÂM

Son Peşrev Saba Çenberi

SON YÜRÜK SEMAİ

Saba Zemzeme Makamında Mevlevî Âyininin Metni

— 1 —

Her çiziki ân hoşestü nehyesti müdam her yar hey dost ranayimen canimen vay
Ta mey neşeyed delili in merdūmi am " " " " "
Ver ney meyū çenkū sureti hubū sema " " " " "
Ber hası halâli keştü ber ami haram " " " " "
Vay hey hey hey hey zibayimen yar yar yar yüreğim yar
Yar yüreğim del ciğerim gör ki neler var yare haber var

— 2 —

Mutriba in perde zenkân yarima mest âmedest
An cenabî ba safa vü ba vefa mest âmedest yar yar yari yarimen
Abı mârâ ger birized ver sebuha bişkened
Ey birader dem mezen kin dem seka mest amedest yar yar yari yarimen

— 3 —

Beğahi nihâni residi ki nuşet
Meyi asûmâni çeşidi ki nuşet yar yar yari yarimen
zimestan selâmet zi rindan peyamet
Ki kıflı tarabra kilidi ki nuşet yar yar yari yarimen
Yar yar ah mirimen dost dost dost pirimen destgirimen
Hey hey mahbubimen hey hey matlubimen
Hey hey mergubimen makbulimen

İKİNCİ SELÂM

— 4 —

Sultanimeni sultanimeni ender dilü can imanimeni
Der men bidemi men zinde şevem yek can çişevd
Sad canimeni ah imanimeni

ÜÇÜNCÜ SELÂM

— 5 —

Bişnevezney çün hikâyet mikûned yar beli yarimen
Ez cüdâyiha şikâyet mikûned yar beli yarimen

Kez neyistan tamera bibüride end yar beli yarimen
Vez nefirem merdû zen nalide end yar beli yarimen
Sine hahem şerha şerha ez firak yar beli yarimen
Ta bigüyem şerhi derdi iştiyak yar beli yarimen (Terennüm)

— 6 —

Ey ki hezar aferin bu nice sultan olur kuli olan kişiler canım
husrevü hakan olur husrevü hakan olur
Her ki bugün veled e inana ben yüz süre yuksul ise bay
Olur canım bay ise sultan olur bay ise sultan olur (Terennüm)

— 7 —

Penbe ziguşi dur kün banki necati miresed yar yar
Zâbi siyahi der merev abi hayâti miresed yar yar
Nevbeti aşkı müşteri ber seri çarhı mizened yar yar
Behrrevani aşikan sad salevati miresed yar yar
Dost dost dost yarimen yar ah yarimen yari mera
Dost yarimen yar (Terennüm)

— 8 —

Dembadem ez rehi dil payki hayâleş resedem yar
Tabîşi nevbenevez hüsnî cemâleş resedem yar
Yarab in buyî tarab ez tarafî firdevsêst yar
Ya nesimist ki ez ruzi visâleş resedem yar (Terennüm)

— 9 —

Ber çerhi sehargâhi yeki mahi ayan şûd
Ez çerhi fûrud amedü der ma nigeran şûd
Çün bazki birûbayedi mûrgı begehî sayd
Birûbudî mera anmehû ber çerhi devan şûd
Der can çû sefer kerdemü cûz mahi nedîdem
Ta sirri tecellî ezel cümle beyan şûd

DÖRDÜNCÜ SELÂM

— 10 —

Sultanimeni sultanimeni ender dilü can imanimeni
Der men bidemi men zinde şevem yek can çişevêd
Sad canimeni ah imanimeni

SON

Suzidil Makamında Mevlevî Âyini

Zekâî Dede Efendinin

(♩ = 90)

Nº 307

Devri revan

Ya sağı ressin niya rat bel beden hey

he yi hey hey ya ri ya ri men ya kari bel

Ahdi min şür bil le ben he y he yi hey hey

ya ri ya ri men ru hu ru hi ve ru hi

ru hu ru he y he yi hey hey ya ri ya ri

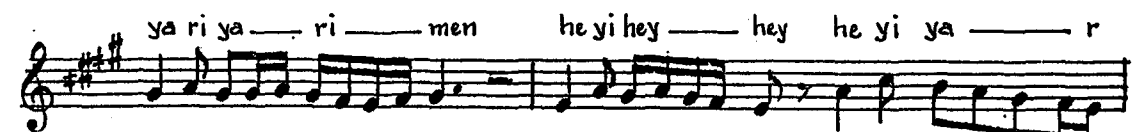
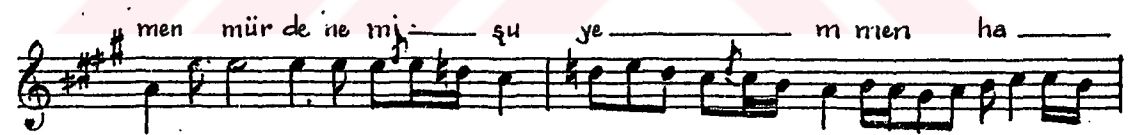
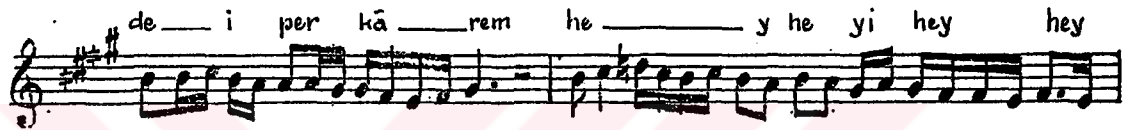
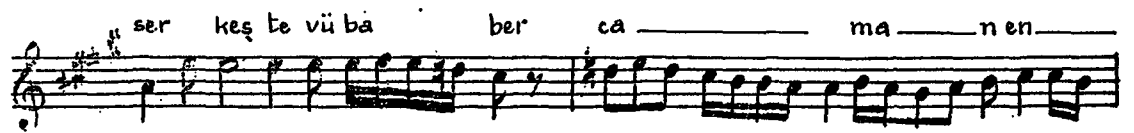
men men re a ru hey ni ha şa fil be den

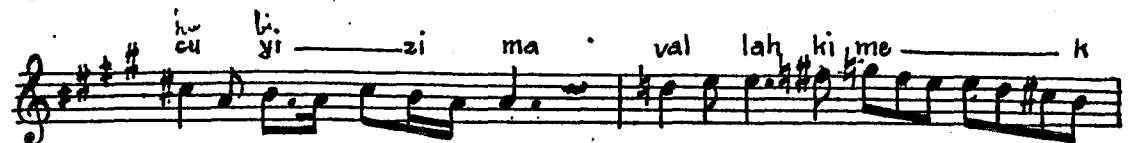
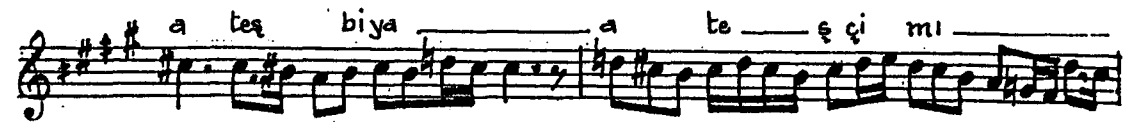
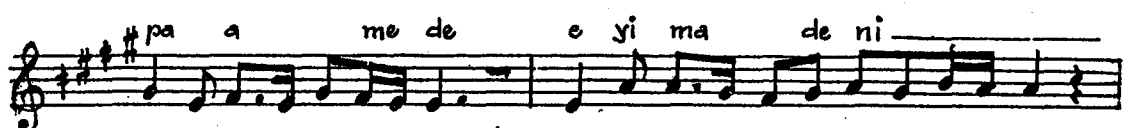
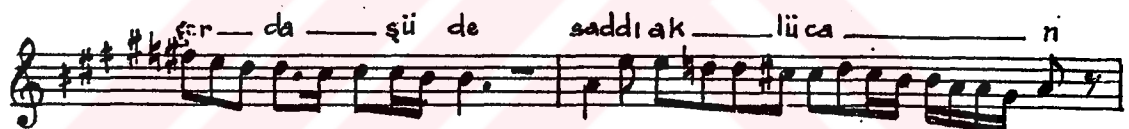
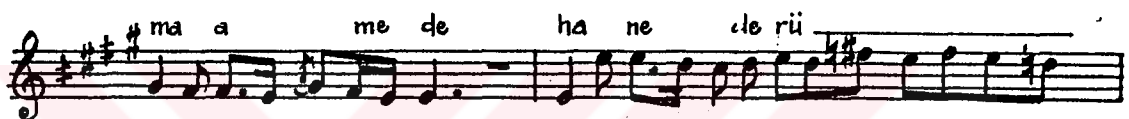
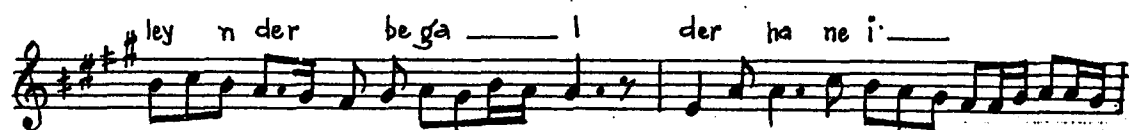
he y he yi hey hey ya ri ya ri men

sah hainden nasi en ni a şı kun hey hey

he yi hey ya ri ya ri men gay ru en lem

ya ri tu aş ki bi men he y he yi hey hey

ca a — me de ru — pu — ş i ç ü — n

pu ş e d l i ra — ey ru yi t ü —

ş em se — d du ha ey k ü n ci ha —

ne ez ru hat ç un de ş t ü sa h —

ra a me de ah ne da red dest ü pa —

bi — a — ş k o bi dest ü bi pa —

yem Ah ki ru zu ş eb ç ü mec — nu ş

ne — m se ri zenci ri mi ha — yem

Ah ha ya la ti he me — a le — m

e ger ç i a ş i na da red ah behun gar ka ş e ve — m bi ş —

la — h e ge rin ra zi b ü k ş a — yem

İKİNCİ SELÂM

(♩=90)

A — hı gehçer hi — ze na — n

Evler na — n hem çü n te le ge — m

A — h geh — pa — li ze nan

na — n hem çün — n me — le ge — m

a — h çe — r ham pe — yi ha — k

A — h rak sa — m pe — yi ha — k

ha — k men za — ni ve yem

yem — ni müs ş te — re ke — m

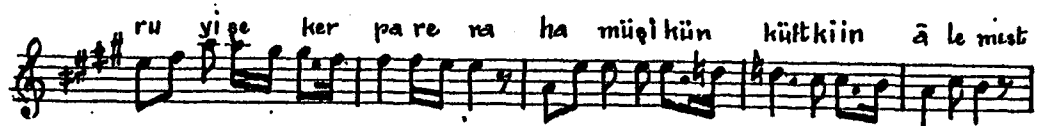
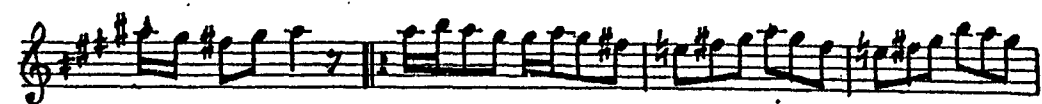
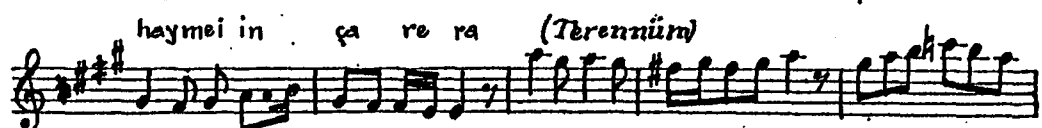
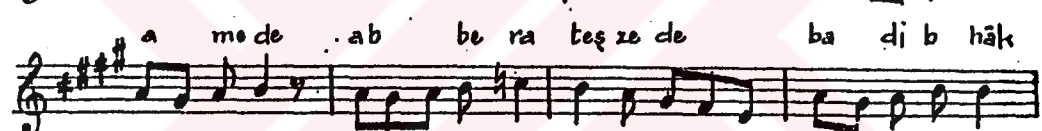
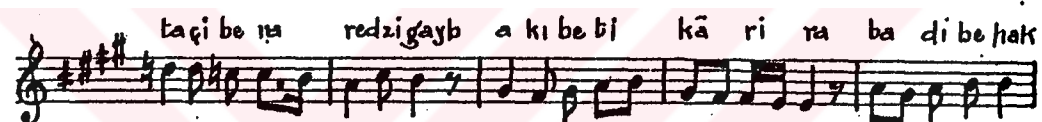
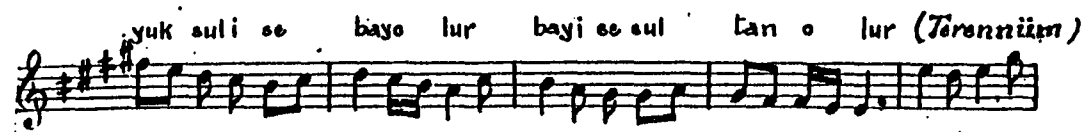
(Terannüm)

UÇUNCU SELÂM

(♩=58) Per ce i di ger me zê ncüz
Devri kebir
per ce i dil da ri ma saz
An ne za ra nyu sü li şî
rin şî rin hâ kâ ri ma saz
yu s. ta n ra me s ti ke r ded

tek künin â le mi gad da re ra ah güzelin aşkı na ha

la ti ne yandı yürek aşk ha ra ra ti ne and i çe yim

ğayri güzel sev me yim tanriye vü tan ri nin a ya - ti - ne

yar ya r yar yü re ğim yar dost — dost —

gör ki ne le — r var yar yü regim del ci ge rim

gür ki ne ler va — r ya re ha ber var

(Terennüm)

Ey kâşî fû es rari huda mev la — na

ya — r ya — r ya ri ya ri men sul

ta ni te na şa hi be ka mev la — na ya — r

ya — r ya ri ya ri men aşk it me de dir haz re ti ne

böyle hi ta ————— b ya ————— r ya ————— r ya ri ya ri

men mev la yigüru hi ev li ya mev la ————— na —————

ya ————— r ya ————— r ya ri ya ri men

DÖRDÜNCÜ SELÂM

(♩ 90) Ah i sul ta ni ————— meni —————

Evfer ni ————— sul ta ni ————— meni —————

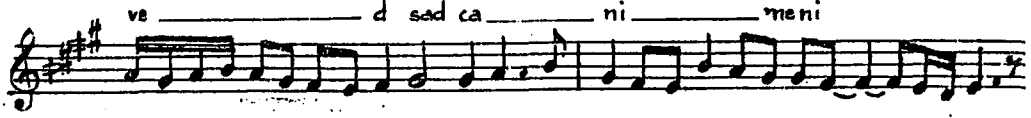
A ————— h e ————— n de ————— r di lü ca n

ca ————— ni ma ni ————— meni —————

A ————— hı de ————— r me n bi de mi

A ————— li me ————— n zin ————— de ————— şe ve ————— m

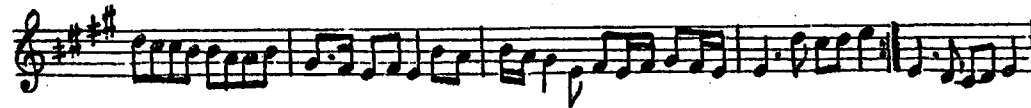
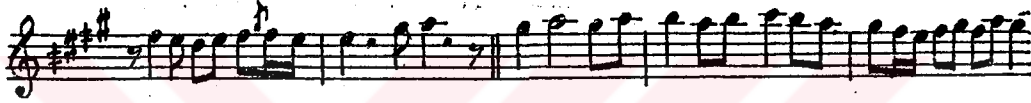
ve ————— myek ca ————— n çi ————— şe ve ————— d

SON PEŞREV

(♩=98)

Derviş Yekânın

SON YÜRÜK SEMAİ

(♩=150)

SON

suzinâk Makamında Mevlevî Âyını

Zekâî Dede Efendinin

Ya — sa — kı yel mü da —

Nº 300

Düyek

— meti — ha — y ya a le s sala — saz — hey yi hey hey

ca ni me — n he — yi hey mak bu li men — saz —

i — m la zü ca ce na — bi hu mey ya

fe kad ha la — saz — He — yi he hey ca ni me — n

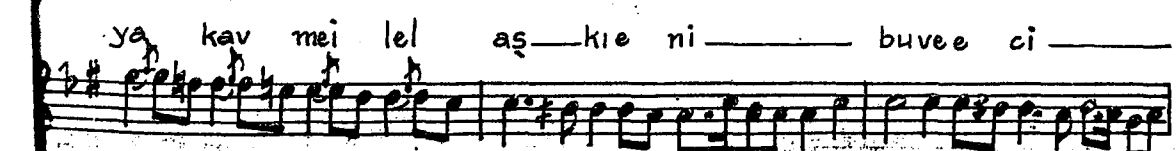
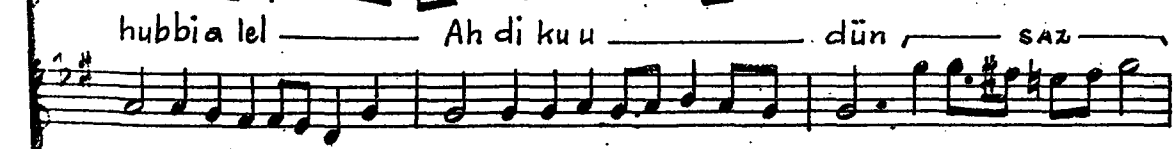
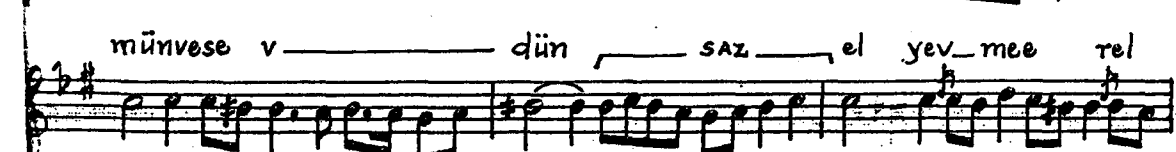
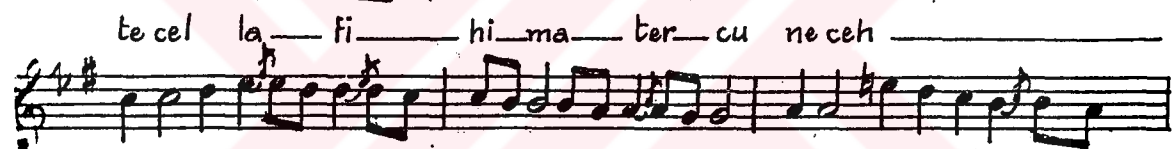
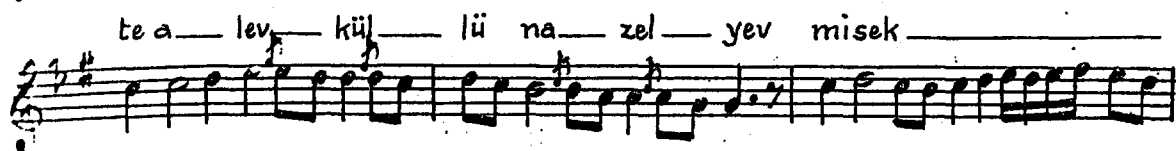
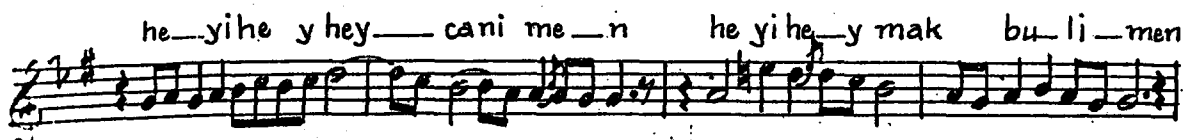
he yi he — ma — k bu li men — saz — E — s kay

te nil mü da — me temin tar fikel — be hi — saz —

he — yi hey hey — ca ni me — n he — yi hey mak

bu li men — saz — Ha — t ta ce la fü a —

— di yo mi — n eh se nil ci la — saz —

aşkıhulu ————— dün ————— saz ————— kadsab beha nel

la hübi ay ————— şi — nve mela ————— mün ————— saz —————

kadsab beha nel la hübia ————— y şi nvemela —————

mün ————— saz ————— käd ay yede nel ————— düve ma —————

tem me sı ya ————— mün ————— saz ————— im la ka, de hey n

ve ha ti ya ————— h ay re ğula ————— mün ————— saz —————

im la ka de hi, n ————— ve ha ti ya ————— h ay re ğula —————

mün ————— saz ————— key yes küre na ————— sümmea led —————

dehri se lā ————— mün ————— saz ————— He

y He ————— y ————— ya ri ya ri ————— men ————— saz —————

He ————— y ————— He ————— y ————— be li mi ————— ri —————

men — saz — do — st do — st

A — h pi — ri men A — h

A — h dest gi ri men — saz —

ya — r ya — r ih sa — n me

de — d do st do — st sul

ta — n me de — d A — h

A — hsiü b ha — me de — d gul ra — n me

İKİNCİ SELAM

De — d sul ta — ni me — ni

Erfer

A — h sul ta ni me — ni a — he — n de — r

di — lüca n ca — ni ma —

ni _____ meni _____ A _____ h der me _____ n

bi _____ demi _____ A _____ h me _____ n zin

de şe _____ ve _____ m A _____ h ye _____ k ca _____ n

çi _____ şe ve _____ d ve _____ d sa _____ d ca _____

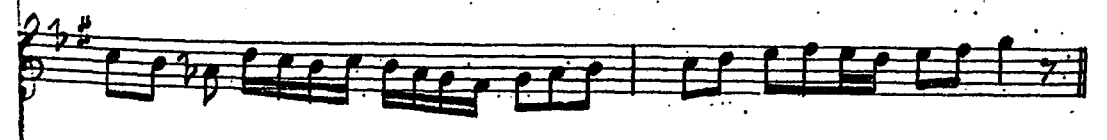
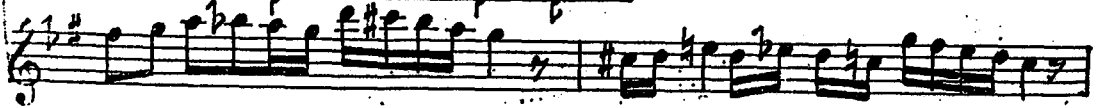
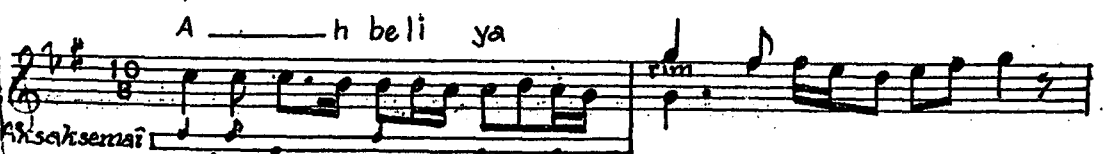
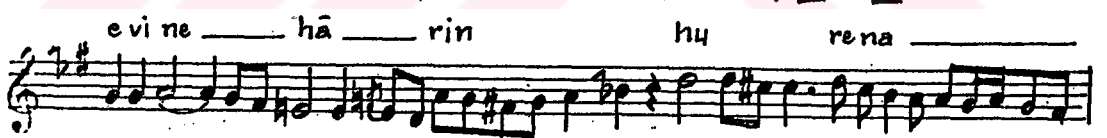
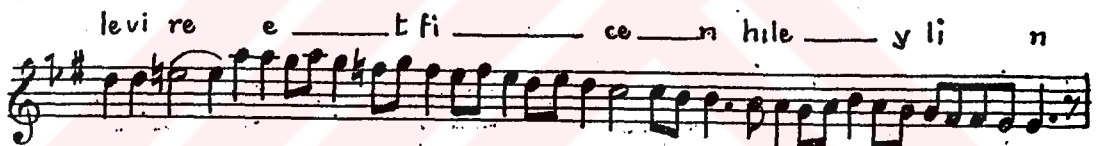
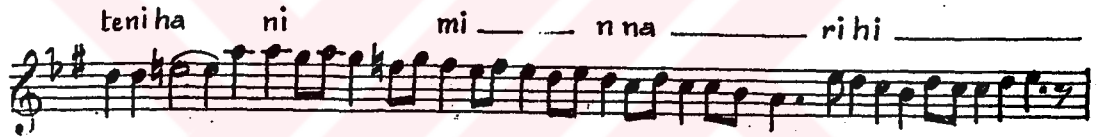
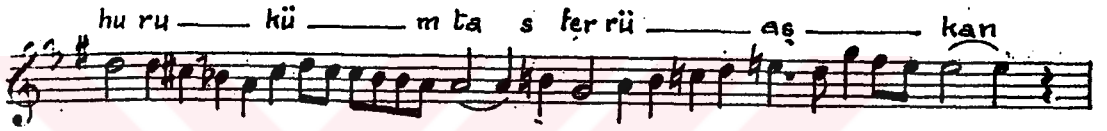
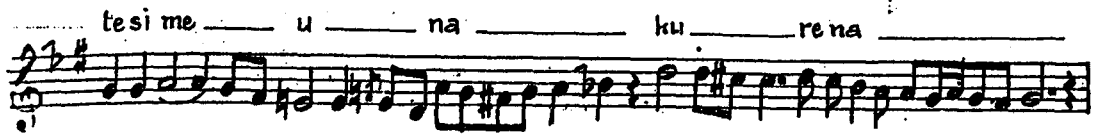
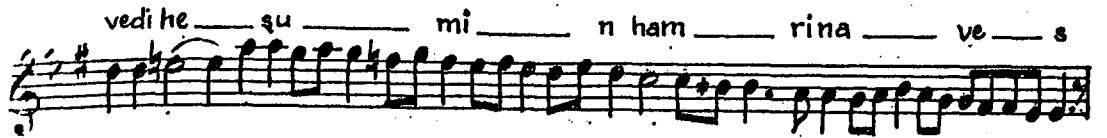
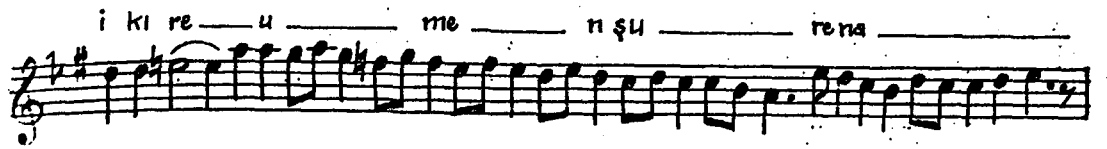
ni _____ meni _____ A _____ h i _____ ma _____

ni meni (Terenziün)

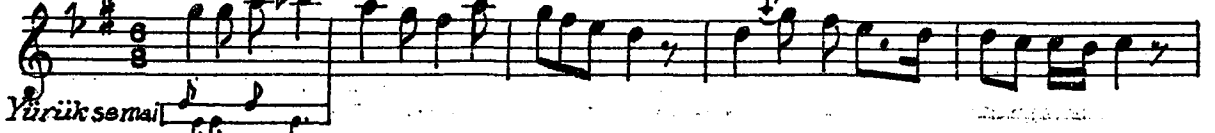
UÇUNCU SELAM

E _____ yü hā _____ eh lülü fe ra _____ dis

Devri ke bir

Ey ki hezar a te rin dost dost bu nice sul tan o lur

dost dost hus revü ha kan o lur her ki bu gün ve le de —

dost dost i nanuben yüz sü re yok sul i se bay olu r

ca — ni m bay i se sul tan o lur dost dost bay i se sul

tan o lur (Terenüüm)

hi le ke ya zayı rü fil ley li fe da yar ya munı sü vah

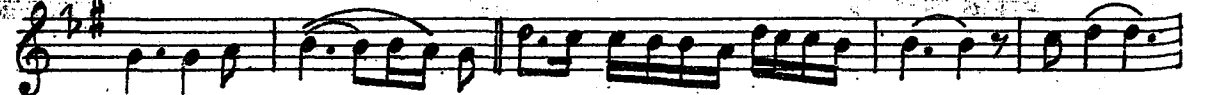
şe ti i zel ley li he da yar in kâneti ra ku nameas

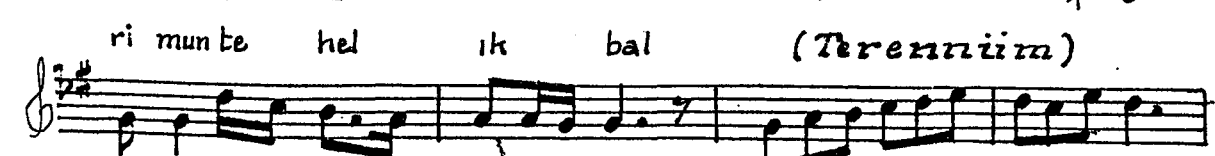
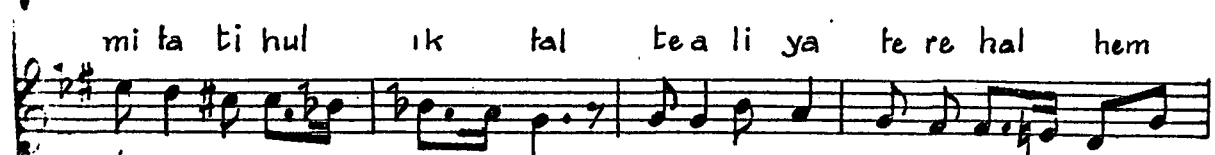
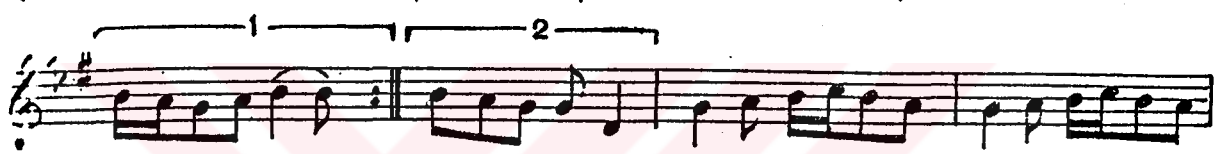
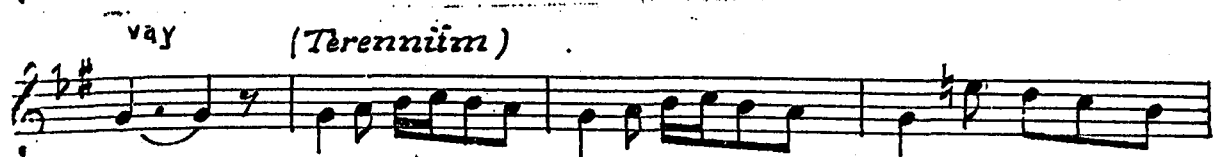
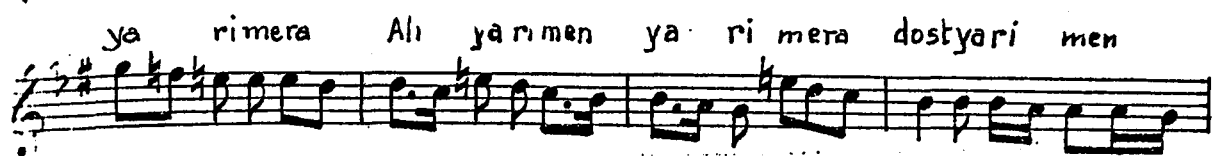
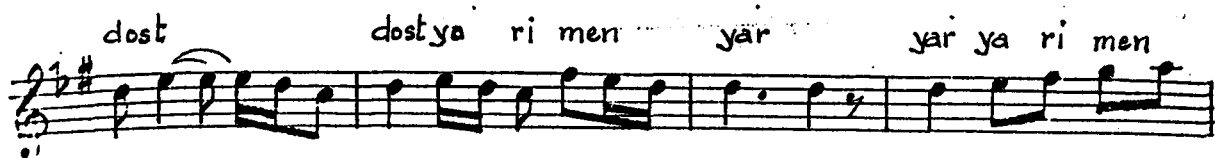

sub hi beda yar la es te re ba de za ke sub hen E beden

yar ya — r yar ya ri men yar dost

vechü ke mis luf ka mer kal bü ke mis
lül ha cer ru hu ke ru hul be ka hus nü ke nu
rul be sar hiç ru ke ru hi te dak zel ze le ni
ti he vak küllü ke ri min si va k te hü ve huda
un ğa rer yaryü re gim yar gör ki ne ler
var yaryü re gim del ci ge rim gör ki ne ter
va — r ya re ha be r var (Terennüüzü)
ya mennüa ma hü gay ru ma dud
yar — ya — r ya — ri ya — ri men ves

sa yü le dey hi gay rü mer dud ya — r

ya — r ya — ri ya ri men kad büş ei re bil

li ka i sid kan ya — r ya r

ya — ri ya — ri men min haz re bi hil ke ri mi mev

rud ya — r ya — r ya ri ya ri

DÖRDÜNCÜ SELAM

Me n sul — ta — ni — me — ni —

A — h sul — ta ni me — ni —

A — h e — n der di — lü ca — n

ca — ni — ma — ni — meni —

A — h der — me — n bi — de mi —

Handwritten musical score for a piece in 2/4 time, featuring a melody and accompaniment in a key with one sharp (F#). The score consists of 11 staves. The melody is written on the upper staff of each pair, and the accompaniment is on the lower staff. The piece includes a repeat section with first and second endings, and a final section marked with a double bar line and a repeat sign.

(üçüncü hane)

2 nci hane

A — h. me — n zin de şe — ve — m

A — h ye — k ca n çi — şe ve — d

ve — d sa — d ca ni — meni

A — h i — ma — ni — meni

Zavil Makamında Son Peşrev

No 301

Düyek

SON YÜRÜK SEMAİ

Suzinâk Makamında Mevlevî Âyininin Metni

— 1 —

Yâ sâkiyeelmüdameti heyya alessalâ hey hey hey canimen hey hey makbuñimen
İmlâ zücacena bihumeyya fekad halâ " " " " " " "
Eskaytenilmüdameti min tarfikelbehi " " " " " " "
Hatta cela fûâdiye min ehseñilcila " " " " " " "

— 2 —

Teâlev küllüna zelyevmi sekren
Biakdahin tûhamirna vetetra
Teâlev inne haza yevme idin
Tecella fihi ma tercune cehra

— 3 —

Elyevme minelvaslı nesimün veseudün
Elyevme erelhubbi alelahdi kuudün
Ya kavme ilel aşkı enibu veecibu
Lemma keteballâhü alelaşkı huludun

— 4 —

Kad sabbehanallâhü biayşin vemelâmü
Kad ayyedenelidü ve ma temme sıyamü
İmlâ kadehen ve hâti ya hayre gulâmü
Key yeskürena sümme aleddehri selâmü
Hey hey yari yarimen hey hey beli mirimen
Dost dost âh pirimen ah ah destgirimen
Yar yar ihsan meded dost dost sultan meded
Ah ah sübhan meded gufran meded

İKİNCİ SELÂM

— 5 —

Sultanimeni ah sultanimeni ah ender dilü can imanimeni
Ah der men bidemi ah men zinde şevem ah yek can
Çi şeved sad canimeni ah imanimeni (Terennüm)

ÜÇÜNCÜ SELÂM

— 6 —

Eyyühâ ehlülferâdis ikreu menşurena
Vedheşu min hamrina vestesmeu nakurena
Huruküm tasferru aşkan tenhani min narihi
Lev reet fi cerhi leylin ev nehârin hurena
Ah beli yarım (Terennüm)

— 7 —

Ev ki hezar aferin dost dost bu nice sultan olur
Kulu olan kişiler canım husrevü hakan olur
Dost dost husrevü hakan olur
Her ki bu gün velede dost dost inanu ben yüz süre
Yoksul ise bay olur canım bay ise sultan olur
Dost dost Bay ise sultan olur (Terennüm)

— 8 —

Ruhi leke yazairu Filleyli feda yar
Ya munisi vahşeti izelleyli heda yar
In kâne firakuna meassubhi beda yar
Lâesfere bade zake subhen ebeden yar
Yar yar yari men vay dost dost dost yarimen vay
Yar yari men yari mera ah yarimen yari mera
Dost yari men vay (Terennüm)

— 9 —

Teali ya mededelayşi vessüruri teal
Teali ya ferehalhemmi fatihelikfal (Mükerrer)
Likaü vechike filhemmi falikulisbah
Sikaü cudike filfakri müntehelikbal „ (Terennüm)

— 10 —

Vechüke mislülkamer kalbüke mislülhacer
Ruhuke ruhulbeka husnüke nurulbasar
Hicruke ruhi fedâk zelzeleni fihevâk
Küllü kerimin sivâk fehve hudaun garer
Yar yüreğim yar del ciğerim vay yar yüreğim del ciğerim
Gör ki neler var yare haber var (Terennüm)

— 11 —

Ya men nûamahü gayru madud yar yar yari yarimen
Vessayü ledeyhi gayrû merdud " " " "
Kad büşşire billikai sıdkan " " " "
Mîn hazretihilkerimi mevrud " " " "

DÖRDÜNCÜ SELÂM

— 12 —

Sultanimeni ah sultanimeni ah ender dilü can
İmanimeni ah der men bidemi ah men zinde şevem
Ah yek can çişevad sad canimeni ah imanimeni

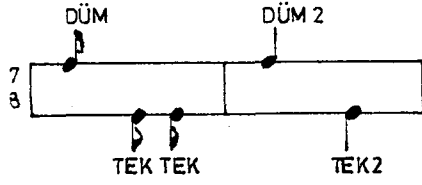
SON

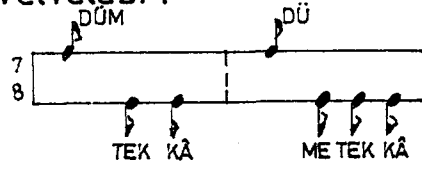

USÜLLERE ÖRNEKLER

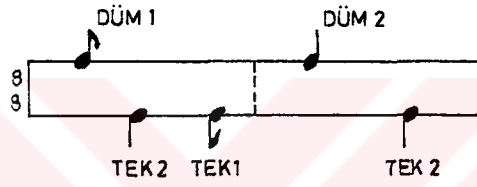
Devr i Hindî :

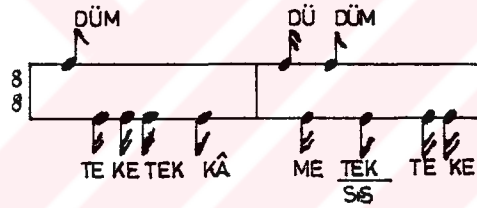
Velvelesi :

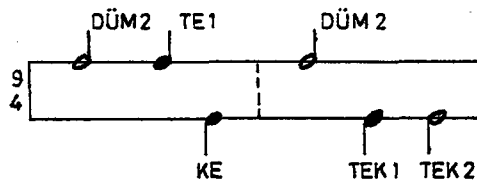
Düyek :

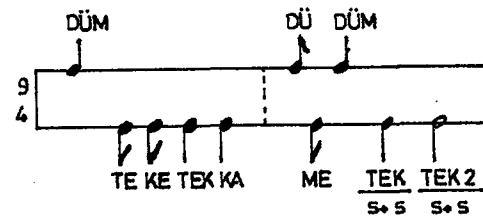
Velvelesi :

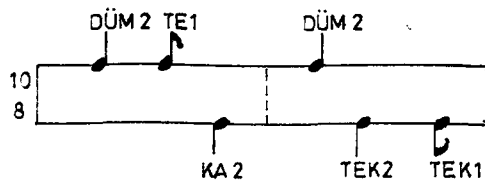
Evfer : (MEVLEVÎ EVFERİ)

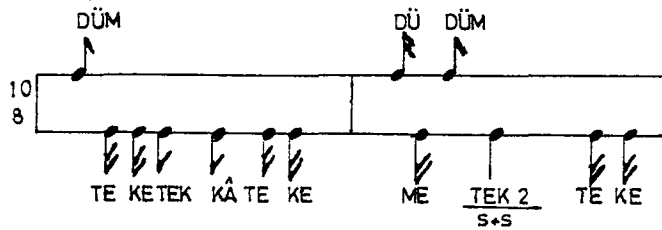
Velvelesi :

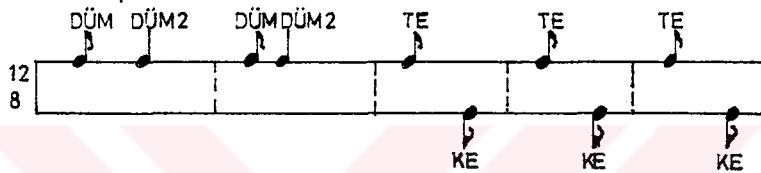
Aksak Semâî :

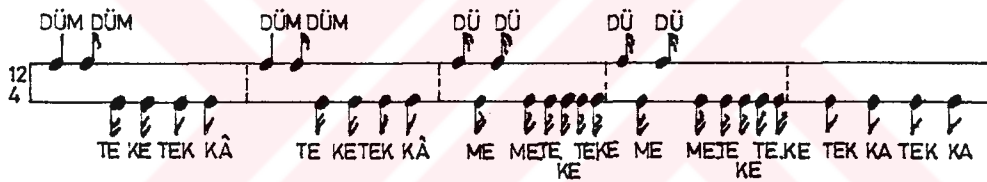
Velvelesi :

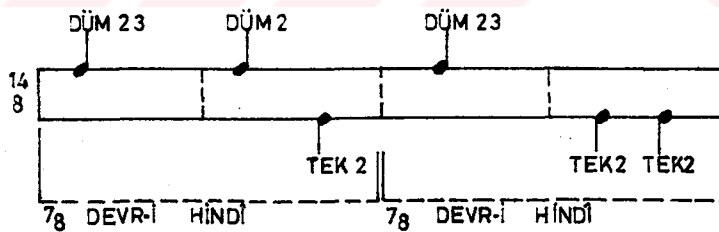
Firenkçîn :

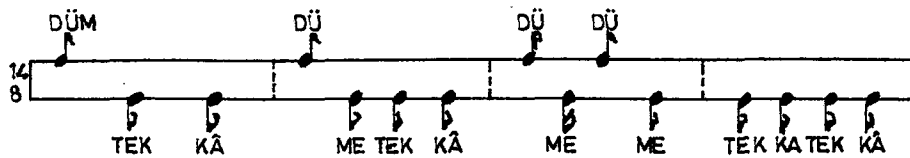
Velvelesi :

Ayîn Devr-i Revânî :

Velvelesi :

Asıl Darpler

TE KE TE KA2 DÜM 2-3-4 DÜM 2-3-4 DÜM 2-3-4 DÜM 2-3-4

TE TE DÜ DÜ

21 4

KE KA TE KE METEK KÂ METEK KÂ TEKKÂTEK KÂ TEK KÂ TEK KÂ

sts

26
8

TE1 TE1 DÜM2 DÜM2 DÜM2 TE1 DÜM2 DÜM2

KE1 KÂ2 TEK2 TEK2 KÂ2

13 13 = 26

Asil Darpeler 268

TE KA TE KA2 DÜM2 TEK2 DÜM2 DÜM2 TEK2 TE KA2 DÜM234 DÜM234

TE TE DÜM DÜM DÜM DÜM DÜM DÜM DÜM DÜ DÜ

KE KATE KE TE KETEK KÄ TE KÄ TEKTE KE KATE KE TE KETEK KÄ ME TETE KE

S+S S+S TEK S+S K

Asıl Darp (142)

28
4

TEKTEKE TEKTE KE TEKTE KE TEK KÂ ME TEKTEKE TEK KÂ ME TEK TE KE TEK KÂ TEK KA TEK KÂ

الهی صوفیان
 طورمان ینالم آتش عشقه
 شعله ویره لم آتش عشقه
 ای پادشاهم عفوایت کاهم
 یا نمقد زکارم آتش عشقه
 اول الداندم بک قولای صام
 قد بقد یاندم آتش عشقه
 سید نسیمی ترک ایله رتمی
 یاند ر بوجیمی آتش عشقه
 ایضا
 م
 الهی صوفیان
 کن یوریرم یانریات
 عشق یو باددی بنی قاتنه
 نه عاقلم نر دیوانه
 نفارت
 کل کور بنی عشق نیلدی
 الله الله یا هو یا الله
 بکزم صاری کوز لر م باش
 عشق در بکا باقی یولداش
 حالمدن پیلند ز قار داش
 ایضا
 یوزرنی یونس کورلندن
 اختیار ی کندی الدن
 هی یلنار اشود رتدن
 ایضا
 م

ZEKÂİ DEDE'NİN ESERLERİNE KAYNAKLAR

1. T.T.M. ve F.A.Y.V. Kütüphanesi (κ)
 2. " " " "
 3. Ergun, S.N. ve Öztuna, Y., ve Zekâîzade Ahmet Irsoy'da kayıtlı.
 4. " " " " " "
 5. T.T.M. ve F.A.Y.V. Kütüphanesi;
"arızaları hatalı el yazmalı notadan 12.2.1985 tarihinde Cüneyd Kosal tarafından notaya alınmıştır.
 6. Türk tasavvuf musikisi ve folklorunu araştırma yaşatma vakfı kütüphanesi
 7. T.T.M. ve F.A.Y.V. Kütüphanesi; arızaları noksan bir notadan 19.2.1988 de Cüneyd Kosal notaya almıştır.
 8. T.T.M. ve F.A.Y.V. Kütüphanesi ; acemkürdi kayıtlı bir notadan 22.11.1988 de Cüneyd Kosal tarafından notaya alınmıştır.
 9. Ergun, Öztuna ve Zekâîzade Ahmet Irsoy'da kayıtlı.
 10. " " " " " "
 11. " " " " " "
 12. " " " " " "
 13. " " " " " "
 14. A.Rıza Şengel "ilahiler" Cilt 3, No.306.
 15. T.T.M. ve F.A.Y.V. Kütüphanesi
 16. Ergun, Öztuna ve Zekâîzade Ahmet Irsoy'da kayıtlı
 17. " " " " " "
 18. T.T.M. ve F.A.Y.V. Kütüphanesi, 21.3.1986 yeniden notaya Cüneyd Kosal tarafından alınmıştır.
 19. T.T.M. ve F.A.Y.V. Kütüphanesi
 20. " " " " ; güfte ve işaret hataları olan notadan 14.2.1985 yılında Cüneyd Kosal notaya almıştır.
 21. Ergun, Öztuna ve Zekâîzade Ahmet Irsoy'da kayıtlı
 22. " " " " " "
 23. " " " " " "
 24. Memduh Cumhur'dan alınmıştır.
 25. Memduh Cumhur'dan alınmıştır.
- (κ) T.T.M. ve F.A.Y.V. Türk tasavvuf musikisi ve folklorunu araştırma yaşatma vakfı.

26. T.T.M. ve F.A.Y.V. Kütüphanesi
27. Memduh Cümhur'dan alınmıştır.
28. " " "
29. " " "
30. A.Rıza Çengel "İlahiler" Cilt 4, 381 nolu nota
31. Ergün, Öztuna ve Zekâîzade Ahmet Irsoy'dan kayıtlı
32. T.T.M. ve F.A.Y.V. Kütüphanesi
33. " " "
34. T.T.M. ve F.A.Y.V. Kütüphanesi; 6.3.1987 de Çüneyd Kosal notaya almıştır.
35. A.R.Şengel'de kayıtlı Cild 6, No.555 ve T.T.M. ve F.A.Y.V. Kütüphanesi
36. Memduh Cümhur'dan alınmıştır.
37. T.T.M. ve F.A.Y.V. Kütüphanesi
38. " " "
39. A.Rıza Şengel "İlahiler" IV.Cild, 344 no.lu nota
İsfahan ilahi
40. " " " IV.Cild, 351 " " küçük
41. Ergün, Öztuna ve Zekâîzade Ahmet Irsoy'da kayıtlı
42. Memduh Cümhur'dan alınmıştır.
43. T.T. . . ve F.A.Y.V. Kütüphanesi
44. T.T.M. ve F.A.Y.V. Kütüphanesi; kasetten Doğan Dikmen tarafından notaya alınmıştır.
45. " " Kütüphanesi
46. Memduh Cümhur'dan alınmıştır.
47. A.Ş. de mücrimlerin asilerin Cild 6, 646.
48. " " "
49. A.Rıza Şengel "İlahiler" Cilt 5, No.481.
50. T.T.M. ve F.A.Y.V. Kütüphanesi
51. A.Rıza Şengel, Cilt 1 No.30
52. T.T.M. ve F.A.Y.V. Kütüphanesi ; Kasetten 19.3.1984 de Cüneyd Kosal notaya almıştır.
53. " " " " "
54. " " " " "
55. T.T.M. ve F.A.Y. Vakfında okunan ilahi 3.10.1984 Cüneyd Kosal tarafından notaya alınmıştır.
56. Ergün, Öztuna ve Zekâîzade Ahmet Irsoy'da kayıtlı
57. T.T.M. ve F.A.Y.V. Kütüphanesi
58. " " " ; Doğan Dikmen tarafından notaya alınmıştır.

59. Ergun, Öztuna ve Zekâîzade Ahmet Irsoy'da kayıtlı
60. " " " " " "
61. A.Rıza Şengel 'İlahiler' cild 2, 116 no.lu nota
62. Ergun, Öztuna ve Zekâîzade Ahmet Irsoy'da kayıtlı
63. " " " " "
64. " " " " "
65. " " " " "
66. T.T.M. ve F.A.Y.V. Kütüphanesi'nde kayıtlı.
67. Ergun, Öztuna ve Zekâîzade Ahmet Irsoy'da kayıtlı
68. Memduh Cumhur'dan alınmıştır, A.Şengel'de de kayıtlı
69. T.T.M. ve F.A.Y.V. Kütüphanesinde kayıtlı; Halil Can'n el yazısı bir notadan 6.4.1984 de Cüneyd Kosal yeniden yazmıştır.
70. Ergun, Öztuna ve Zekâîzade Ahmet Irsoy'da kayıtlı
71. A.Rıza Şengel
72. A.Rıza Şengel Cild 1, No.78
73. " " " 3, No.265
74. " " " 3, No.224
75. Memduh Cumhur'dan alınmıştır.
76. T.T.M. ve F.A.Y.V. Kütüphanesinde kayıtlı, 27.9.1984 Cüneyd Kosal notaya almıştır.
77. Memduh Cumhur'dan alınmıştır.
78. " " "
79. T.T.M. ve F.A.Y.V. Kütüphanesi
80. Ergun, Öztuna ve Zekâîzade Ahmet Irsoy'da kayıtlı
81. T.T.M. ve F.A.Y.V. Kütüphanesi
82. " " " ; Vakıfta okunduğu şekli ile 18.11.1983 Cüneyd Kosal tarafından notaya alınmıştır.
83. A.Şengel 'İlahiler"
84. T.T.M. ve F.A.Y.V. Kütüphanesi: Darüelhan Külliyyatından yeniden Mithat Arısoy tarafından yazılmıştır.
85. A.Rıza Şengel "İlahiler"
86. A.Rıza Şengel "İlahiler" Cild 5, No.43.
87. " " " Cild 1 No.78
88. A.Rıza Şengel "İlahiler" Cild 3, No.224
89. Memduh Cumhur'dan alınmıştır.
90. A.Rıza Şengel "İlahiler"
91. Memduh Cumhur'dan
92. A.Rıza Şengel , Cild 1

93. A.Rıza Şengel Cild 2, No.163
94. T.T.M. ve F.A.Y.V. Kütüphanesi
95. Ergun, Öztuna ve Zekâîzade Ahmet Irsoy'da kayıtlı
96. " " " " " "
97. " " " " " "
98. T.T.M. ve F.A.Y.V. Kütüphanesi
99. Ergun, Öztuna ve Zekâîzade Ahmet Irsoy'da kayıtlı
100. T.T.M. ve F.A.Y.V. Kütüphanesi
101. Ergun, Öztuna ve Zekâîzade Ahmet Irsoy'da kayıtlı
102. " " " " " "
103. " " " " " "
104. " " " " " "
105. Memduh Cumhuriyet'den alınmıştır.
106. T.T.M. ve F.A.Y.V. Kütüphanesi
107. T.T.M. ve F.A.Y.V. Kütüphanesi
108. T.T.M. ve F.A.Y.V. okunan ilahi 3.10.1984 yılında
Cüneyd Kosal tarafından notaya alınmıştır.
109. " "
110. " "
111. " "
112. Ergun, Öztuna ve Zekâîzade Ahmet Irsoy'da kayıtlı
113. T.T.M. ve F.A.Y.V. Kütüphanesi
114. Ergun, Öztuna ve Zekâîzade Ahmet Irsoy'da kayıtlı
115. " " " " " "
116. Memduh Cumhuriyet'den alınmıştır.
117. Ergun, Öztuna ve Zekâîzade Ahmet Irsoy'dan kayıtlı
118. " " " " " "
119. T.T.M. ve F.A.Y.V. Kütüphanesi
120. Ergun, Öztuna ve Zekâîzade Ahmet Irsoy'da kayıtlı
121. " " " " " "
122. " " " " " "
123. " " " " " "
124. " " " " " "
125. " " " " " "
126. " " " " " "
127. " " " " " "
128. " " " " " "
129. " " " " " "
130. " " " " " "
131. " " " " " "

132. Türk Tasavvuf musikisi ve folklorunu araştırma ya-
şatma vakfı
133. Belediye konservatuvarı neşriyatı "Durak,temcid,sala.."
134. Ergun, Öztuna ve Zekâîzade Ahmet Irsoy'da kayıtlı
135. " " " " " "
136. Öztuna Yılmazda Türk musikisi antolojisiinde kayıtlı
137. Memduh Cumhur'dan ; Neyzen Emin Dede kayıtlı notadan
138. Ergun, Öztuna ve Zekâîzade Ahmet Irsoy'da kayıtlı
139. " " " " " "
140. A.Rıza Şengel, Cild 3, No.325.
141. Belediye Konservatuvarı neşriyatı "Dr.Suphi Ezgi ve
Zekâîzade Ahmet Irsoy'da kayıtlı
142. Mevlevi ayinleri fasikülünden
143. " " "
144. " " "
145. " " "
145. " " "

o T.T.M. ve F.A.Y.V. Kütüphanesinde bulunan Zekâî Dede'ye ait eserlerin çoğu Hacı Hafız Ragıp Efendi-
den intikal etmiştir. Sertarik zade tekkesinde dün-
ya'ya gelmiştir. Babası Eyüp Sultan ibtidai mekte -
binde muallim, sonra Bakırköy müftülüğü yapmış
İsmail Hakkı Bey'dir.

o Eserlerin notalarından bazıları orjinal yazı, vesika
mahiyetinde olduğu için aynısı konuldu.

KAYNAKLAR

- [1] DAL, S., "Konuşma", Tasavvuf Musikisi ve Folklorunu Araştırma ve Yaşatma Vakfı, İstanbul, 1989.
- [2] ——— "Dr.Subhi Ezgi ve Zekâîzade Ahmet Irsoy'un hazırladığı Mevlevî Ayinleri", İstanbul Konservatuvarı Yayınları, İstanbul, 1945. Cilt 16, S.814.
- [3] ——— "Dr.Subhi Ezgi'nin hazırladığı; Temcit-Na't-Salat-Durak", İstanbul Konservatuvarı, İstanbul, 1945, Sahife 47.
- [4] ERGÜN, S.N., "Türk Musikisi Antolojisi, Dini Güfteler", Rıza Coşkun Basımevi, İstanbul, 1942-43, S. 396,447,459,461,463.
- [5] IRSOY, ZEKAİZADE AHMET, "Osmanlıca El Yazması İlahi Defteri".
- [6] KARADENİZ, E., "Türk Musikisinin Nazariye ve Esasları", İş Bankası Yayınları, Yayın No. 238, İstanbul, 1979.
- [7] İSLAM ANSİKLOPEDİSİ, "Ahmet Rıfai" Maarif Yayınları İstanbul, 1940, C.1, S.107.
- [8] KARABEY, Laika, "Musiki Mecmuaları, Hüsnütabiat Basımevi, İstanbul, 1954-1955, S.73.
- [9] NACİ, MUALLİM, "Osmanlı Şairleri", Hazırlayan : Cemal Kurnaz, Asımlar Matbaası, Ankara 1989.
- [10] ÖZKAN, İ.HAKKI, "Türk Musikisi Nazariyatı ve Usulleri", Ütüken Neşriyat, İstanbul, 1984.
- [11] ÖZTUNA, Y., Türk Musikisi Ansiklopedisi," Kültür Bakanlığı Yayınları, İstanbul 1975, C.II, S. 402.
- [12] ÖZTUNA, Y., "Dede Efendi" Oğul Matbaacılık, İstanbul, 1987.
- [13] SEZGİN, B.S., "Konuşmalar", 1989
- [14] ——— Türk Tasavvuf Musikisi ve Folklorunu Araştırma Yaşatma Vakfı "İlahiler" Yapı Kredi Bankası Yayınları, İstanbul, 1986.

- [15] ŞENGEL, A.R., "İlahiler" Kubbe Altı Yayınları,
C.1,2,3,4,5.
- [16] UNAT, R.F., "Hicri Tarihleri Miladi Tarihe Çevir-
me Klavuzu", Türk Tarih Kurumu Basımevi,
Ankara, 1984, 5.Baskı, S.175.
- [17] YEKTA, R., "Esatiz-i Elhan", Hoca ZekâîDede Efendi
İstanbul, Hicri 1317, S. 27,43.
- [18] İSLAM ANSİKLOPEDİSİ, "Ahmet Rıfai", Maarif Yayın-
ları, İstanbul, 1940, C.1, S.107.
- [19] TÜRK ANSİKLOPEDİSİ, Milli Eğitim Yayınevi, Ankara
C.6, S.370, C.10, S.107, C.19, S.401, C.25,
S.296, C.27, S.459.

Ö Z G E Ç M İ Ş

1959 yılında K.Maraş'ta doğdu. 1987 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi İnşaat Fakültesi'nden mühendis olarak mezun oldu. Halen İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Musiki Sanat Dalı Türk Sanat Müziğinde master yapmaktadır. Niyazi Sayın ile "Ney" çalışmıştır. Tasavvuf musikisi ve folkloru araştırma- yayınlama vakfı üyesi'dir.

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ